

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2023 - 2025

Kaupunginvaltuusto 12.12.2022

Sisällysluettelo

YLEISOSA	3
Kaupunginjohtajan esipuhe.....	3
Yleisperustelut.....	4
Yksityiskohtaiset perustelut	13
Henkilöstöpolitiikka vuonna 2023.....	24
Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	27
TULOSLASKELMAOSA.....	31
RAHOITUSOSA	32
LAPPEENRANTA STRATEGIA – LPR2037	33
KÄYTTÖTALOUSOSA	40
Valtuustoon nähden sitovat talousarviokehukset.....	40
KAUPUNGIN OMA TOIMINTA.....	45
Yhteiset palvelut.....	45
Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut	55
Elinvoima ja kaupunkikehitys	84
MAAKUNNALLINEN PALVELUTOIMINTA	104
Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut	104
Lappeenrannan seudun ympäristötoimi	105
Etelä-Karjalan maaseututoimi.....	107

Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut	109
Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuus	111
INVESTOINTIOSA	112
Investointien talousarvio ja taloussuunnitelma	112
Talonrakennusinvestointien puiteohjelma	116
KONSERNITULOSLASKELMA	118
KONSERNIYHTEISÖT.....	120
Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy (konserni).....	120
Lappeenrannan Energia Oy (konserni).....	125
Lappeenrannan Toimitilat Oy (konserni)	130
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy	138
Saimaan Tukipalvelut Oy	143
Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy	148
Kiinteistö Oy Seniori-Saimaa	152
Wirma Lappeenranta Oy	157
Saimaan lentoasema säätiö sr (konserni)	161
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	166
Etelä-Karjalan liitto	170

Yleisosa

Kaupunginjohtajan esipuhe

Olemme eläneet kohta kolme vuotta hyvin poikkeuksellista aikaa. Korona rantautui Suomeen vuoden 2020 alussa. Siitä alkaen maamme on paininut muun maailman tavoin terveyskriisin sekä liikumisrajoitusten aiheuttamien materiaalipulan ja logistiikkaongelmien kanssa. Nämä ovat heiluttaneet taloutta merkittävästi, mutta kuitenkin vähemmän kuin pahimmissa skenaarioissa. Kun valoa alkoi jo näkyä tunnelin päässä, aloitti Venäjä hyökkäyssotansa Ukrainaan. Tämä nosti turvallisuusuhat aivan uudelle tasolle ja aiheutti etenkin energiakriisin kautta inflaation nousun korkeimmalle tasolle vuosikymmeneihin. Sähköpulasta Suomi on kärsinyt viimeksi 1970-luvulla.

Hintojen nousu ja sen jatkumisen aiheuttama epävarmuus on leimannut talousarvion valmistelua. Emme voi kasvattaa menokehysiämme kustannusten nousun vauhdissa, koska tulopohja ei kasva samassa tahdissa. Energian kallistumisesta eniten kärsivät toimialamme tulevat saamaan kuitenkin 75 prosentin kompensoinnin näiden kulujen kasvuun. Joukkoliikenteen haasteiden ollessa sekä tuotto- että kulupuolella, on nettomenojen muutosta sitouduttu kattamaan jopa 90-prosenttisesti.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuskehitys eli Eksoten maksuosuuden muutos on yleensä ollut talousarvioon vaikeimmin sovitettavissa oleva asia. Tänä syksynä tämä kysymys on loistanut poissaolollaan. Kunnilla menee silti vielä vuosi, että tulopuolen vaikutukset selviävät täysimääräisesti. Vaikka sote-uudistuksen yksityiskohdissa on kuntien kannalta epäedullisiakin tekijöitä, on muutos kuntatalouden kestävyysvuoksi välttämätön ja toteutuu viime hetkillä.

Jatkossa merkittävin palvelutehtävämme on lasten ja nuorten palvelujen järjestäminen. Tulevan vuosikymmenen vaihteessa koulunsa aloittavat lapset ovat jo syntyneet. Huolestuttavan pienet lasten ikäluokat teettävät meillä vaikeitakin päätöksiä, kun palveluverkkomme on sopeutettava vastaamaan todellista tarvetta.

Rakentamisen pitkän tähtäimen suunnitelman päivitys kertoo ajattamme paljon. Ohjelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot ovat kohonneet vuodessa yli 20 miljoonaa euroa. Investointitasoa emme voi velkakestävyysnimissä kasvattaa. Oppilasmäärän väheneminen tuo kuitenkin mahdollisuuden jättää kouluhankkeita pois ohjelmasta. Tämä mahdollisuus on tosiasiasa välttämättömyys.

Vuosi 2023 tulee olemaan kuntataloudelle poikkeuksellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien verotulojen ajoitustekijöiden vuoksi. Yhden poikkeavan vuoden sijaan on katsottava pidemmälle tulevaisuuteen. Yllätyksistä ei ole ollut pulaa viime vuosina. Tästä huolimatta rohkenen sanoa, että näkymämme ovat kohtalaisen hyvät, kunhan otamme tosissamme tiedossamme olevat ja eteen tulevat realiteetit.

Saamme vuoden 2023 alusta organisaatioomme uusia tulokkaita. Toivotan maahanmuuttopalvelut lämpimästi tervetulleeksi joukkoomme!

Kimmo Jarva
kaupunginjohtaja

Yleisperustelut

Kuntatalouden valtakunnallinen kehitysarvio

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on kasvattanut talouden tilannekuvaan liittyvää epävarmuutta voimakkaasti tänä vuonna. Energian, raaka-aineiden sekä ruuan hinnat ovat nousseet hyvin nopeasti, ja Suomen ulkomaankaupan näkymät ovat heikentyneet merkittävästi sodan myötä. Tuotanto on kehittynyt vielä alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on kasvanut ripeästi alkuvuonna, mutta kuluttajaintojen nousun arvioidaan leikkaavan kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi vuoden 2022 lopulla ja vuoden 2023 alkupuolella. Lisääntynyt epävarmuus myös siirtää investointeja tulevaisuuteen. Bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan hidastuvan kuluvan vuoden 1,7 prosentista 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n vuotuisen kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia.

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää vuosikatteen likimain viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi. Taustalla vaikuttaa kuitenkin Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka vahvistaa toiminnan- ja investointien rahavirtaa kertaluonteisesti lähes 700 miljoonalla eurolla.

Sote-uudistus muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat. Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelu-

jen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kuntalan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kuntalan sopimusratkaisu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätyksellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 miljardilla eurolla vuonna 2023. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan noin 1,2 miljardia euroa positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla ka-ventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina

muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

Kehitysarvion mukaan kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosittain keskimäärin 2,9 prosenttia ja toimintatulot keskimäärin 0,7 prosenttia vuosina 2024–2026. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta, jonka arvioidaan olevan peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa. Verotulot laskevat vielä vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026.

Kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden kehitysarviossa lainakanta kasvaa vuoteen 2026 mennessä 21,1 miljardiin euroon. Korkotaso on pysynyt jo pitkään poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta korkoympäristön normalisoituminen useamman vuoden vallinneesta epätavallisesta tilanteesta, jossa nimelliskorot ovat olleet negatiivisia, on jo alkanut. Tämä kiristää myös velkaantunutta kuntataloutta.

(Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022)

Verotulot

Lappeenrannan ansiotulopohja kasvoi edellisvuonna 3,1 %, mikä oli edellisiin vuosiin nähden selvästi parempi kehitys ja kuvaa koronasul-

kujen jälkeen alkanutta elpymistä. Vuoden 2022 aikana kasvu on ollut vielä pirteämpää. Kaikkien ansiotulojen kasvu on ollut elokuun loppuun mennessä 3,9 %. Palkkatulojen kehitys on ollut 5,4 %. Kehitys jää kuitenkin jälkeen koko maan tasosta noin prosenttiyksikön sekä Lappeenrannan vertailukaupunkien vastaavasta kasvusta noin puoli prosenttiyksikköä. Kehitystä selittää osaltaan keväällä 2022 pitkään jatkunut UPM:n lakko. Kesän jälkeen Lappeenranta onkin hie-man saavuttanut koko maan kasvulukuja.

Työllisyyden hyvä kehitys alkanee taittua vuonna 2023 kriisien vaikutuksesta. Kuitenkin palkkaratkaisut takaavat ansiotason selvän nousun työssäkäyville. Eläkkeisiin tulee ensi vuonna tuntuvat korotukset indeksitarkistusten myötä. Ikärakenteen muutos nostaa muutenkin eläketulojen osuutta kaikista ansiotuloista. Ansiotulojen odotetaan kasvavan ensi vuonna vielä liki kolme prosenttia ja seuraavina suunnitelmavuosina noin kaksi prosenttia vuodessa.

Vuoden 2022 kunnallisverokertymä tulee jäämään hyvästä ansiotulokehityksestä huolimatta vaatimattomaksi. Tämä johtuu vuoden 2021 valmistuvan verotuksen oikaisusta. Vuonna 2021 tilitettiin Lappeenrannalle liikaa veroennakoita ja jako-osuus on ollut liian suuri myös vuoden 2022 tilityksissä. Takautuvat oikaisut painavat kunnallisverokertymän kasvun noin prosenttiin.

Vuoden 2023 alusta toteutuva sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus muuttaa kuntien verorahoituksen rakennetta huomattavasti. Jokaisen kunnan tuloveroprosentti laskee vuodelle 2023 voimaanpanolain mukaisesti 12,64 prosenttiyksiköllä, mikä merkitsee Lappeenrannan tuloveroprosentin asettumista 8,36 prosenttiin. Vuodesta 2024 alkaen kuntien tuloveroprosentti määrätään prosenttiyksikön kymmenesosan tarkkuudella, jolloin Lappeenrannan tuloveroprosentti muuttuu vähintään siten, että se on 8,3 tai 8,4.

Esitys veroprosentin tasosta valmistellaan, kun sote-uudistuksen lopulliset vaikutukset valtionosuuksiin on tiedossa.

Kunnallisveron määrä putoaa sote-uudistuksen jälkeen alle puoleen nykyisestä tasosta. Kun vuonna 2022 kunnallisvero ennakoitaan kertyvän runsaat 270 miljoonaa euroa, budjetoidaan vuoden 2023 kertymäksi 132 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 määräkin on vielä tavallista korkeammalla tasolla, koska vuoden 2022 ja sitä vanhempia verotuloja tilittyy vielä entisellä 21 prosentin tasolla noin 12 miljoonaa euroa uutta tavanomaista tasoa enemmän.

Yhteisöveron tuotto on kasvanut vuoden 2022 aikana tuntuvasti. Kuntien kymmenellä prosenttiyksiköllä korotettu osuus veron tuotosta poistui tälle vuodelle, mutta siitä huolimatta verokertymä on edellisvuoden tasolla. Talouskasvun odotetaan pysähtyvän kriisien seurauksena, jolloin yritysten tuloskehityskään ei jatku yhtä vahvana.

Sote-uudistuksessa kuntien osuus yhteisöverosta alenee kolmanneksella. Leikkausta lieventää runsaalla prosenttiyksiköllä varhaiskasvatismaksujen alentamisen kompensointi, mikä tuo Lappeenrannalle noin miljoona euroa ja on ohjattu lasten ja nuorten palveluiden kehikseen. Vuoden 2023 yhteisöverokertymässä näkyy myös vastaava ilmiö kuin kunnallisverossa, sillä vanhojen vuosien verotuloja aiemalla korkeammalla jako-osuudella kertyy vielä kaksi-kolme miljoonaa euroa uutta normaalitasoa enemmän.

Koko maan yhteisöveropotin muutoksen ohella kuntakohtainen jako-osuus muuttuu vuosittain edellisten vuosien kertymäosuusien perusteella. Lappeenrannan omaan jako-osuuteen voi tulla isojakin muutoksia riippuen siitä, miten paikallisesti toimivien yritysten tuloskehitys on muuttunut suhteessa koko maan kehitykseen. Jako-osuus on tyypillisesti hieman pienentynyt vuodesta toiseen.

Yhteisöverokertymä alenee kuluvan vuoden ennakoidusta runsaasta 34 miljoonasta eurosta 21 miljoonaan euroon.

Sote-uudistus ei tuo muutoksia kiinteistöverotukseen. Myös kiinteistöverotuksen arvostamisuudistus on jälleen siirtynyt seuraavalle eduskuntavaalikaudelle. Kiinteistöverotus pysyy siten ennallaan, mikä muiden verolajien laskiessa yli kaksinkertaistaa sen suhteellisen merkityksen nykyisestä kuudesta prosentista vajaaseen 15 prosenttiin.

Kiinteistökannan verotusarvo kohosi vuodelle 2022 noin kolme prosenttia lähinnä indeksitarkistusten ansiosta. Viime vuosina verotusarvoissa on ollut lievää laskua. Taloussuunnitelmavuosina verotusarvojen odotetaan pysyvän vakaana ja kiinteistöveroa ennakoitaan kertyvän 27,5 miljoonaa euroa vuodessa.

Veroprosentit ovat vuonna 2023 seuraavat:

- Tuloveroprosentti: 8,36
- Kiinteistöveroprosentit:
  - o Yleinen 1,43
  - o Vakituiset asuinrakennukset 0,55
  - o Muut asuinrakennukset 1,15
  - o Voimalaitokset 2,85
  - o Rakentamaton rakennuspaikka 3,00

Yleishyödyllisen yhteisön pääasiassa yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä olevan rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti on 1,00.

Valtionosuudet

Sote-uudistuksessa peruspalvelujen valtionosuudesta poistuvat sosi-aali- ja terveystalouden laskennalliset kustannukset. Jatkossa merkittävimmät valtionosuustehtävät muodostuvat varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta. Koska valtionosuuden perusteena olevat laskennalliset kustannukset koostuvat keskeisimmin kunnan ikärakenteesta, on lähinnä alle 16-vuotiaiden ikäluokilla vaikutusta valtionosuuden määrään. Nuorten ikäluokkien pienentyessä alenee myös valtionosuus. Lappeenrannan väestörakenteen kehitys merkitsee valtionosuuden vähentymistä keskimäärin 1,3 miljoonalla eurolla vuosittain.

Valtionosuuden lisäosiin tulee uutena tekijänä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin eli niin sanottu hyte-kerroin. Hyte-kerroin ei tuo kunnille lainkaan lisää valtionosuutta, vaan sen kautta kohdennetaan osa valtionosuutta uudella tavalla. Kunnilta leikataan valtionosuusprosenttia pienentämällä ensin tasasuuruisesti noin 19 euroa asukasta kohden valtionosuutta. Tämä koko maan tasolla 104 miljoonaa euroa tekevä leikkaus jaetaan kunnille takaisin hyte-kerroinella painotettuna, jolloin osa kunnista saa valtionosuutta hieman vähemmän takaisin kuin niiltä on leikattu ja osa saa hieman enemmän. Lappeenrannan kohdalla leikkaus on vajaat 1,4 miljoonaa euroa ja hyte-kerroin tuo runsaat 1,5 miljoonaa euroa.

Kuntien verotulopohjissa olevia eroja tasataan valtionosuusjärjestelmään kuuluvalla verotuloihin perustuvalla tasauksella. Tasausraja säilyy sote-uudistuksen yhteydessä 100 prosentissa. Tasauslisä nousee nykyisestä 80 prosentista 90 prosenttiin. Tasausvähennys muuttuu progressiivisesti kasvavasta osuudesta kiinteään 10 prosenttiin. Kiinteistövero tulee 50 prosentin osuudella mukaan tasauslasken-

taan. Tasauslisää saa suurin osa kunnista, Lappeenranta mukaan lukien. Lappeenrannan tasauslisä on 9,2 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuvia verotulomenetyksiä korvataan Lappeenrannalle 11,7 miljoonaa euroa.

Sote-uudistuksen vaikutuksia tasataan kahdella valtionosuusjärjestelmän elementillä. Muutosrajoittimella rajataan kunnalta poistuvan verorahoituksen ja hyvinvointialueelle siirtyvien nettomenojen erotusta 60-prosenttisesti. Järjestelmämuutoksen tasauksella rajataan kunnan talouden tasapainotilan laskennallinen muutos nolliin vuonna 2023. Tasaus muuttuu portaittain siten, että vaikutus on enintään 60 euroa asukasta kohden vuodesta 2027 alkaen.

Sote-uudistuksen tasauselementtien lopullinen suuruus lasketaan, kun vuoden 2022 tilinpäätökset ja tehtäväkohtaiset kustannukset tilastoidaan. Laskelma tehdään vuosien 2021 ja 2022 keskiarvon perusteella. Kuntakohtaiseen lopputulokseen vaikuttaa myös koko maan sote-menojen kehitys. Vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarviotietojen perusteella Lappeenrannan muutosrajoitin on -0,7 miljoonaa euroa. Järjestelmämuutoksen tasaus on ensimmäisenä vuotena 3,9 miljoonaa euroa ja se vähenee asteittain kokonaan pois vuoteen 2027 mennessä. Mikäli Eksoten talous toteutuu budjetoitua heikommin vuonna 2022, heikentää se myös Lappeenrannan sotemuutosrahoitusta valtionosuudessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta hallinnoitavaan valtionosuuteen ei tule muutosta. Tämä osuus on Lappeenrannalle 5,7 miljoonaa euroa negatiivinen ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoksi.

Valtionosuuksien suhteellinen merkitys verorahoituksesta tulee alenemaan olennaisesti. Valtionosuudet muodostavat vuonna 2022 liki

30 prosenttia verorahoituksesta. Vuoteen 2025 mennessä osuus on laskemassa 11 prosenttiin. Kuluvana vuonna Lappeenranta saa valtionosuuksia liki 132 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 valtionosuusbudjetti on 26,4 miljoonaa euroa. Nuorten ikäluokkien vähentyessä ja järjestelmämuutoksen tasauksen jäädessä pois valtionosuutta odotetaan kertyvän vuonna 2025 enää 22,1 miljoonaa euroa. Siitä suurin osa on verotuloihin perustuvaa tasausta ja veromenetysten kompensatiota. Valtionosuustehtäviin maksettavan valtionosuuden merkitys jää koko ajan pienemmäksi.

Verorahoitusarvio vuosille 2023–2025

1000 euroa	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	2023-2025
Kunnallisvero	270 300	132 000	123 500	124 500	380 000
<i>Muutos %</i>	<i>0,8</i>	<i>-51,4</i>	<i>-6,4</i>	<i>0,8</i>	<i>-1,9</i>
Yhteisövero	34 400	21 000	18 500	19 000	58 500
<i>Muutos %</i>	<i>-7,9</i>	<i>-12,5</i>	<i>-11,9</i>	<i>2,7</i>	<i>-3,3</i>
Kiinteistövero	27 000	27 500	27 500	27 500	82 500
<i>Muutos %</i>	<i>0,6</i>	<i>3,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Verotulot yhteensä	331 700	180 500	169 500	171 000	521 000
<i>Muutos %</i>	<i>-0,2</i>	<i>-43,9</i>	<i>-6,1</i>	<i>0,9</i>	<i>-1,8</i>
Peruspalvelujen valtionosuus	137 600	32 100	29 800	28 100	90 000
<i>Muutos %</i>	<i>1,5</i>	<i>-76,5</i>	<i>-7,2</i>	<i>-5,7</i>	<i>-4,3</i>
Opetus- ja kultt. valtionosuus	-5 700	-5 700	-5 800	-6 000	-17 500
<i>Muutos %</i>	<i>-2,0</i>	<i>3,6</i>	<i>1,8</i>	<i>3,4</i>	<i>1,7</i>
Valtionosuudet yhteensä	131 900	26 400	24 000	22 100	72 500
<i>Muutos %</i>	<i>1,6</i>	<i>-79,8</i>	<i>-9,1</i>	<i>-7,9</i>	<i>-5,8</i>
Verorahoitus yhteensä	463 600	206 900	193 500	193 100	593 500
<i>Muutos %</i>	<i>0,3</i>	<i>-54,3</i>	<i>-6,5</i>	<i>-0,2</i>	<i>-2,3</i>

Tuottojen ja kulujen kehitys

Palkankorotuksiin on tehty keskitetty varaus vuosille 2023–2025 kunta-alan palkkaratkaisun perusteella huomioiden palkkauksen kehittämishjelma. Palkkojen nousu vuodesta 2022 vuoteen 2025 on yli 10 %. Määrärahaa ei ole jaettu lautakuntien kehyksiin, koska yleiskorotuksen taso on sidottu tietyillä verrokkialoilla loppuvuonna 2022 tehtäviin palkkaratkaisuihin. Kun lopullinen kustannusvaikutus selviää, kohdennetaan varauksesta kate lautakuntien kehyksiin. Vastaava menettely on konsernin sisäisten tukipalvelujen hinnankorotusten osalta. Energian hinnannousuun tehtävä varaus on kuvattu yksityiskohtaisissa perusteluissa kohdassa 2.1. Peruskorjausten ja uudisrakennusten pääomakuluihin on varauduttu tilakeskuksen poistoissa ja koroissa.

Vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon nähden nettomenot kasvavat 3,8 % vuodelle 2023. Hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien nettomenoja ja Yritystilalle siirtyvien rakennusten kaupasta syntyvää kirjanpidollista myyntivoittoa ei ole huomioitu kasvuprosenttia laskehtaessa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotasoa on lähtenyt vuoden 2022 aikana huomattavaan nousuun. Negatiivisten Euriborkorkojen aika päättyi keväällä 2022 ja syksyllä 2022 vuoden korko on yli 2,5 %. Korkomarkkinan näkymä on hyvin epävarma. Korkean inflaation hillitsemiseksi ohjauskorkoja on nostettu tuntuvasti. Toisaalta hidastuvan talouskasvun ja jopa taantumman mahdollisuuden voisi olettaa taittavan korkojen nousun.

Lappeenrannan lainasalkku on kattavasti suojattu, eikä korkojen nousu vaikuta olemassa olevien pitkien lainojen korkoon. Kaupungin

lainasalkusta eräännyy pitkäaikaisia lainoja noin 80 miljoonaa euroa vuoden 2025 loppuun mennessä. Niiden jälleerahoitus tulee olemaan aiempaa kalliimpaa.

Rahoitustuottoihin sisältyy tuloutukset konserniyhtiöiltä. Energia-konsernin tuloutus kaupungille säilyy vuoden 2022 tasolla.

Talousarvion mukainen 52,6 miljoonan euron vuosikate vuodelle 2023 on edellä kuvatuksi poikkeuksellisen korkea. Se riittää kattamaan vuoden 2023 nettoinvestoinnit, jotka vuodelta 2022 siirtyvien investointien kanssa ovat noin 41 miljoonaa euroa. Lappeenranta ei siten ole ottamassa uutta velkaa vuonna 2023.

Rakennusinvestointeja on lykkääntynyt ja ne ovat kasautumassa etenkin vuosille 2024–2025. Näille vuosille kohdistuu 88 miljoonan euron nettolainanottotarve. Kun samaan aikaan eräännyy pitkäaikaisia lainoja 80 miljoonan euron arvosta, tarvitaan uutta lainaa bruttomääräisesti 168 miljoonaa euroa. Näiden vuosien korkotasolla on siten erittäin merkittävä vaikutus tulevien vuosien rahoituskuluihin.

Konsernin lainakannasta poistuu vuoden 2023 alusta osuus Eksoten veloista, mikä alentaa konsernin lainakantaa noin 36 miljoonalla eurolla.

	TP 2021	TA 2022*)	TS 2023*)	TS 2024	TS 2025
Kaupungin lainakannan kehitys, M€	200,8	200,0	200,0	241,8	288,3
Lainat/asukas	2 764	2 754	2 754	3 329	3 969
Konsernin lainakannan kehitys, M€	507,3	469,9	434,0	475,8	524,2
Lainat/asukas	6 984	6 469	5 975	6 550	7 218
Konsernin lainakanta ilman asuntotuotantoa, M€	356,8	324,1	294,3	336,1	384,5
Lainat/asukas	4 912	4 462	4 052	4 627	5 294
Konsernin lainakanta ilman asuntotuotantoa ja energiaa, M€	315,0	291,0	251,2	293,0	341,4
Lainat/asukas	4 337	4 006	3 458	4 033	4 701

*) Vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyvät investoinnit huomioitu kaupungin lainakannan kehityksessä. Vuoden 2022 kaupungin lainakanta toteutumisennuste, ei talousarvion mukainen luku.

Talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet tulevat Lappeenranta 2037 -strategiasta. Strategiassa on seitsemän päätavoitetta. Koko kaupunkikonsernin toiminta tähtää näiden päätavoitteiden saavuttamiseen kolmen kärkiohjelman kautta. Kullakin lautakunnalla on kärkiohjelmiin kaksi–kuusi valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta.

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakaantuu tuloslaskelmaosaan, käyttötalousosaan, investointiosaan ja rahoitusosaan. Talousarvioon liitetään yleinen perusteluosa, sitovat yksityiskohtaiset perustelut ja henkilöstöpoliittinen osa sekä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa

Talousarvion käyttötalousosan euro-osuudessa esitetään vastuualueittain tulot ja menot sekä niiden erotuksena muodostuva toimintakate. Kehykseen sisältyy lisäksi poistobudjetti irtaimen omaisuuden investointeja varten. Toimintakatteen ja poistojen summana muodostuu valtuustoon nähden sitova kehys. Lautakuntien kehysten pohjalta on koottu yhteen koko kaupungin tuloslaskelma lisäten toimintakatteen jälkeen koko kaupunkia koskevat erät: verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot ja -kulut sekä käyttöomaisuuden poistot.

Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet toimialoille sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät nettomäärärahat toimialalle tai toimielimelle tehtävien suorittamiseen.

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosa

Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Investointiosassa esitetään hankkeen tai hankeryhmän kustannusarvio, talousarviovuonna tarvittava määräraha sekä suunnitelmavuosille arvioitu käyttötarve.

Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Valtuustoon nähden sitovat kehukset

1.1. Talousarviokehukset

Talousarvion käyttötalousosa jakautuu seuraaviin valtuustoon nähden sitoviin kehyksiin (sulkeissa mainittu vastuussa oleva toimielin):

- Yhteiset palvelut (KH)
- Talousarviovaraukset (KH)
- Strateginen rahoitus (KH)
- Lasten ja nuorten palvelut (LaNuL)
- Kotikuntakorvaukset (LaNuL)
- Kulttuuripalvelut (KuLiL)
- Liikuntapalvelut (KuLiL)
- Kaupunkikehitys (KaKeL)
- Rakennusvalvonta (RakLa)
- Maaomaisuuden tuotot (KaKeL)
- Tilakeskus (KaKeL)
- Etelä-Karjalan liiton maksuosuus (KH)
- Hankintapalvelut (KH)
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi (YmpLa)
- Etelä-Karjalan maaseututoimi (KaKeL)
- Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut (KH)

1.2. Lautakuntien ja toimialajohdon vastuu

Lautakuntaa sitoo kehys, joka muodostuu toimintakatteen ja irtaimen omaisuuden poistojen summasta. Talouden kuukausiseuranta perustuu toimintakatteen seuraamiseen.

Lautakunta ja toimialajohtaja vastaavat toiminnan järjestämisestä

valtuuston hyväksymän talousarviokehysten puitteissa. Lautakunnat kohdentavat käyttösuunnitelmassa resurssit toimialajohtajan esityksestä tärkeimmiksi katsomilleen toiminta-alueille.

Lautakuntien hyväksymien talousarviokehyksiin sopeutettujen vuoden 2023 käyttösuunnitelmien on oltava valmiina 31.1.2023 mennessä. Samassa yhteydessä tulee laatia vuodet 2023–2025 kattava taloussuunnitelma käyttösuunnitelmatasolla talousohjelman mukaisiin kehyksiin sovitettuna.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi voi laatia käyttösuunnitelman raamista poiketen siten, että taseyksikön syntyvä alijäämä kateetaan taseyksikön kertyneestä ylijäämästä. Taseeseen kertynyt ylijäämä ei saa muuttua alijäämäksi.

Lautakunnat vastaavat siitä, että kaupunginvaltuuston päättämää talousarviota ei ylitetä. Jos talousseurannan perusteella on ilmeistä, että kehystä uhkaavan ylityksen kattamiseksi ei ole ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin, kaupunginhallitus päättää tasapainotustoimenpiteistä, jotka lautakunnan tulee panna täytäntöön.

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat luottamushenkilöistä hallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat toimielinten esittelijöinä toimivat sekä toimialojen tehtäväalueilla itsenäisistä kokonaisuuksista vastaavat viranhaltijat. Seuraavien virkojen haltijat ja heidän sijaisinaan toimivat sijaistuksen ajalta ovat tilivelvollisia:

1. kaupunginjohtaja
2. apulaiskaupunginjohtaja
3. talous- ja rahoitusjohtaja
4. elinvoimajohtaja
5. tarkastuspäällikkö
6. toimialajohtaja, hyvinvointi- ja sivistyspalvelut
7. varhaiskasvatusjohtaja
8. opetustoimenjohtaja
9. nuorisotoimenjohtaja
10. kulttuurijohtaja
11. liikuntajohtaja
12. toimialajohtaja, elinvoima ja kaupunkikehitys
13. sidosryhmäjohtaja
14. kaupungingeodeetti
15. kaupunginarkkitehti
16. kaupungininsinööri
17. rakennustarkastaja
18. maaseututoimenjohtaja
19. ympäristöjohtaja

Osakeyhtiöissä ja säätiöissä tilivelvollinen on toimitusjohtaja.

1.3. Määrärahojen käyttäminen talousarvio- ja suunnitelmavuosina 2023–2025 ja vuoden 2022 alitusten tai ylitysten kattaminen

Lautakuntien tulee esittää vuoden 2022 tilinpäätösraportoinnin yhteydessä, miten määrärahaylitys katetaan tai määrärahan alitus käytetään vuonna 2023. Siirtoa voi perustellusta syystä esittää kohdennettavaksi vuosille 2024–2025.

Määrärahaylitys tulee kattaa seuraavana vuonna perusrahoituksen

kehyksestä. Määräraha-alituksen voi käyttää kertaluonteisiin menoeriin, jotka eivät lisää jatkuvia menoja.

Toimialojen tulee puolivuosisikatsauksen antamisen yhteydessä tehdä toteutumisen nuste vuosille 2023–2025 ja huolehtia kohdan 1.2 mukaisesti talousarvioraamissa pysymisestä.

1.4. Maksujen ja taksojen tarkistaminen

Kukin toimiala päättää omista maksuistaan ja taksoistaan parhaaksi näkemällään tavalla.

Lappeenrannan asumiseen liittyvät kokonaiskustannukset säilytetään vertailukaupunkien keskiarvon tasolla, ottaen kuitenkin huomioon kaupungin ja konserniyhtiöiden talouden tasapaino.

1.5. Avustukset

Kaupunginhallitus on päättänyt 5.11.2018, § 458 nykyisestä avustujärjestelmästä. Kaupunki myöntää avustuksia

1. asukas-, kylä- ja kotiseutuyhdistystoimintaan
2. sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan
3. kulttuuri-, taide- ja perinnetoimintaan
4. nuorisojärjestöjen toimintaan
5. erityisliikuntatoimintaan

Asukas-, kylä- ja kotiseutuyhdistysten avustukset myönnetään toiminnan laajuutta kuvaavan portaikon mukaisesti. Tapahtuma-avustuksista on luovuttu ja tapahtumatoiminnan tukemista jatketaan kaupunginhallituksen päättämän kumppanuussopimusmallin mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusten nimi muutetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustukseksi ja näihin sovelletaan aiempia vuonna 2018 sovittuja sosiaali- ja terveysjärjestöavustusten linjauksia. Avustusten piiriin kuuluneilta kumppanuustoimijoilta ei ole edellytetty hakumenettelyä, vaan avustusmäärärahat on sovittu erikseen vuosittain käytävissä neuvotteluissa. Jatkossa kumppanuustoimijoiden tuista sovitaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja sopimukset solmitaan valtuustokausittain. Kaupunki jatkaa niin sanotun sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminta-avustusten myöntämistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäävän toiminnan avustamisena järjestöille, joiden toiminta tukee ennakoivaa ja ennaltaehkäisevää kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista työtä. Pelastustoiminnan avustusmääräraha tulee osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen määräraha sisältyy yhteisten palveluiden kehukseen.

Perintökaaren varoista myönnettävien avustusten jakamista jatketaan edelleen ja kaupunginhallitus päättää vuosittain jaettavat avustukset.

Vähävaraisten lapsiperheiden harrastusten tukemiseen varattu määräraha sisältyy lasten ja nuorten lautakunnan kehukseen. Nuorisopalvelut jatkaa avustuksen jakamista ja toiminnan kehittämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Kulttuuri-, taide- ja perinnetoimintaan sekä erityisliikuntatoimintaan myönnetään avustuksia kulttuuri- ja liikuntalautakunnan päättämien jakosääntöjen mukaisesti. Nuorisjärjestöjen toimintaan myönnetään avustuksia lasten ja nuorten lautakunnan päättämien jakosääntöjen mukaisesti.

1.6. IT-hankinnat ja –sopimukset

Kaupungin ja Lappeenrannan Toimitilat Oy:n tietojärjestelmähankinnat ja sopimusten uusinnat käsitellään toimialojen ohjausryhmässä tai muussa erikseen määritellyssä ryhmässä. Toimialat ja Lappeenrannan Toimitilat Oy eivät saa uusia tietotekniikkaan liittyviä sopimuksia ilman ohjausryhmän lupaa. Konserniyhtiöiden on tuotava merkittävät ICT-hankinnat käsiteltäväksi omistajaohjausryhmään päällekkäisten järjestelmähankintojen välttämiseksi. Hankinnat tulee käsitellä asianomaisessa ohjausryhmässä ennen kilpailutuksen käynnistämistä. Mikäli ICT-hankinta on osa suurempaa hankekokonaisuutta, tulee ICT-hankinta hyväksyttävä erikseen edellä mainitun menettelyn mukaisesti.

Edellä kerrotusta käsittelyjärjestyksestä poiketen tietohallintopäälliköllä on oikeus hyväksyä ilman ohjausryhmän käsittelyä ICT-hankinnat, joiden arvo hankintakauden aikana on alle 60.000 euroa.

Tietohallintopäälliköllä on oikeus päättää keskitetyn ICT-budjetin hankinnoista, joiden arvo on alle 60.000 euroa, tätä suuremmat päättää apulaiskaupunginjohtaja keskitetyn ICT-budjetin sallimissa rajoissa. Toimialoilla on edellä mainittua ohjausryhmää kuultuaan oikeus päättää toimialajärjestelmien hankinnoista viranhaltijoiden hankintavaltuuksien puitteissa, kun hankinta rahoitetaan kokonaisuudessaan toimialan kehuksesta.

1.7. Arvonlisävero

Määrärahat ovat sekä käyttötalous- että investointiosassa ilman palautus- ja vähennysjärjestelmän arvonlisäveroja.

1.8. Sisäiset erät

Toimialojen toimintatulot ja -menot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät.

2. Hallituksen ja lautakuntien erityiskysymykset

2.1. Kaupunginhallitus

Strateginen rahoitus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi syksyllä 2021 Lappeenrannan kaupungin toimintaa ohjaavan LPR2037 -strategian päälinjaukset: vision, arvot, ohjelmat, päätavoitteet mittareineen sekä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Strategiaa toteutetaan kolmen kärkiohjelman kautta, jotka ovat Kasvun kaupunki, Kestävä kaupunki ja Koulutuksen kaupunki. Strategian toimeenpano tapahtuu toimialojen talousarviomäärärahojen puitteissa. Vaikuttavuudeltaan merkittävien hankkeiden ja toimenpidekokonaisuuksien toimeenpanoa varten on lisäksi varattu vuosittain miljoonan euron strateginen rahoitus. Strategisen rahoituksen käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Hankkeisiin osallistuminen

Kaupunginjohtajalla on oikeus päättää yhteisten palvelujen määräraha-kehityksen puitteissa, strategista rahoitusta lukuun ottamatta, enintään 100.000 euron hankkeeseen osallistumisesta.

Lentoliikenteen tukeminen

Saimaan lentoasema säätiö -konsernille varataan vuosina 2022–2025 vuosittain 1,3 miljoonaa euroa nettona lentoliikenteen toimintaedel-

lytysten turvaamiseen. Määrärahavaraus sisältyy yhteisten palvelujen kehukseen.

Määrärahavaraus palkkaratkaisun kustannusvaikutukseen

Kunta-alalla on voimassa oleva palkkaratkaisu vuosille 2022–2025. Vuosien 2023 ja 2024 osalta yleiskorotuksen tasoa ei ole kuitenkaan sovittu kiinteästi, vaan se riippuu määritellyille verrokkialoille myöhemmin sovittavasta tasosta. Yleiskorotus on kuitenkin vähintään 1,9 %. Lisäksi kunta-alalle on sovittu viisivuotinen kehittämisohjelma. Kehittämisohjelman mukaisten erien kohdentaminen sovitaan myöhemmin. Vastaavat ehdot ja erät sisältyvät myös Saimaan Tukipalvelut Oy:ssä noudatettavaan Avaintesiin.

Edellä mainituista syistä palkkaratkaisun kustannusvaikutus ja sen kohdentuminen eri lautakuntien tehtäväalueille ei ole talousarviota laadittaessa tiedossa. Lisäksi Saimaan Tukipalvelut Oy:n muiden tuotantokustannusten kehitystä on vallitsevan inflaation oloissa vaikea ennustaa. Sen vuoksi yhtiön kanssa on sovittu, että vuoden 2023 hinnantarkistuksista sovitaan 31.5.2023 mennessä.

Palkankorotuksiin sekä Saimaan Tukipalvelut Oy:n siivous- ja ruokapalvelujen hinnantarkistuksiin on talousarviossa keskitetty varaus. Kun kustannusvaikutuksen kohdentuminen eri lautakuntien tehtäväalueille on tiedossa, kaupunginhallitus päättää keskitetystä varauksesta lautakuntien kehukseen siirrettävistä määrärahoista.

Energian hinnannousuun varautuminen

Kaupunginhallituksella on miljoonan euron varaus sähkön ja polttoaineiden hintojen nousuun. Varauksesta katetaan 75 % kaupunkikehityksen ja liikuntapalveluiden näiden kulujen kasvusta vuonna 2023

verrattuna vuoden 2021 toteutuneeseen tasoon. Varauksesta siirretään kaupunginhallituksen päätöksellä kompensoitava osuus vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä liikuntapalveluiden ja kaupunkikehityksen talousarviokehyksiin.

2.2. Lasten ja nuorten lautakunta

Lasten ja nuorten palvelujen kehys sisältää määrärahan lasten itsenäisyyspäiväjuhlan järjestämiseen, nuorisovaltuuston, monialaisen yhteistyön toimintamenoihin sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton kumppanuussopimukseen.

Lasten ja nuorten palvelujen kehyksessä on huomioitu lisäyksenä lakisääteiset tehtävämuutokset sen laajuisina kuin kaupungin tehtävämuutosten myötä saama valtionosuus lisääntyy.

2.3. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

Taiteen perusopetuksen määräraha on siirretty vuoden 2023 alusta lukien kulttuuripalveluiden kehykseen. Estradin toiminnan turvaamiseksi sen avustusta nostetaan 20.000 eurolla, mikä huomioidaan kulttuuripalveluiden kehysten lisäyksenä.

Liikuntapalveluiden kehykseen on lisätty vuoden 2023 alusta lukien 35.000 euroa skeittihallin toteuttamiseen.

2.4. Kaupunkikehityslautakunta

Maankäyttösopimukset

Kaupunginhallitus hyväksyy maankäyttösopimukset kaupunkikehi-

tyslautakunnan esityksestä. Kaupungin maankäyttösopimuksella rahana saamaa korvausta tuloutetaan sitä mukaa, kun sopimuksen mukaiset kaupungin vastuulle tulevat investoinnit toteutuvat. Maankäyttökorvaukset tuloutetaan kohtaan kiinteistöjen myynti, maankäyttösopimukset. Korvauksia ei voi käyttää muiden kuin sopimuksissa määriteltyjen menojen kattamiseen.

Talousarviossa oleva yhdyskuntatekniikan investointimääräraha ei sisällä maankäyttösopimusten perusteella tehtäviä investointeja. Investointiosan ja käyttötalouden osan nettovaikutukseltaan neutraalit määrärahamuutokset tehdään konsernihallinnossa tässä määritellyllä valtuutuksella ilman valtuuston erillistä päätöstä.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen matkustajamäärä on toipunut koronapandemian aiheuttamasta notkahduksesta, mutta ei ole palannut vielä pandemiaa edeltävälle tasolle. Etenkin polttoaineiden hintojen nousu kasvattaa linja-autoliikenteen kustannusindeksiä, johon kaupungin liikennöintisopimus on sidottu. Matkustajamäärän ja hintaindeksin kehitystä on vaikea ennakoida, minkä vuoksi kaupunkikehityksen talousarviokehyksessä ei ole huomioitu näiden vaikutusta.

Kaupunginhallituksen varauksesta kompensoidaan joukkoliikenteen nettokulujen kasvusta 90 % vuoden 2019 toteutuneeseen tasoon nähden. Mahdollisia kaupunkikehityslautakunnan päättämiä palvelutason ja lipputuotteiden hinnoittelun muutoksia ei huomioida kompensatiota laskettaessa. Varauksesta siirretään kaupunginhallituksen päätöksellä kompensoitava osuus vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä kaupunkikehityksen talousarviokehykseen.

2.5. Tilakeskus

Rakennusten omistus

Kaupungin palvelutuotannon käytössä olevat rakennukset pidetään kaupungin suorassa omistuksessa kuten myös palvelutuotannon käyttöön rakennettavat uudisrakennukset. Rakennusomaisuuden hallinta-, hankejohtamis-, rakennuttamis-, kiinteistöjohtamis- ja ylläpitopalveluiden järjestämisestä vastaaminen on tilakeskuksen tehtävä niin, että järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet tilakeskus hankkii ostopalveluna Lappeenrannan Toimitilat Oy:ltä, Lappeenranta-konsernin muilta yhtiöiltä ja toimijoilta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Kuntalain mukaisen yhtiöittämisvelvollisuuden toteuttamiseksi markkinoille vuokrattujen rakennusten omistus siirtyy Yritystila Oy:lle vuoden 2023 alusta. Yritystila Oy:n tulee tehdä tarkastelu rakennusten vuokrasopimusten markkinaehtoisuudesta ja esittää se toimenpide-ehdotuksineen omistajaohjaukselle 31.5.2023 mennessä.

Sisäiset vuokrat

Kaupunginhallitus on vahvistanut 3.6.2019 § 274 sisäisen vuokran määräytymisperusteet. Sisäinen vuokra koostuu rakennuksen ylläpito-, kunnossapito- ja pääomavuokrasta sekä tontinvuokrasta.

Tilakeskuksen sisäisen vuokrauksen kustannuspaikan käyttötalouden menot katetaan ylläpito- ja kunnossapitovuokralla sekä sisäisesti tilitettävällä tontinvuokralla. Toteutuneisiin kuluihin perustuvalla ylläpitovuokralla katetaan rakennusten jatkuvat ylläpitokulut sekä rakennusten hallinnoinnin kulut. Kunnossapitovuokra on vuonna 2023

2,14 % rakennuksen jälleenhankinta-arvosta. Kunnossapitovuokralla katetaan rakennusten kaikki käyttötalouden korjaus- ja kunnossapitomenot. Kunnossapitovuokran kokonaismäärä on 7,9 miljoonaa euroa vuodessa, eikä se tule kasvamaan vuosittain isojen investointihankkeiden myötä, jotka kasvattavat rakennuskannan jälleenhankinta-arvoa. Sen vuoksi prosenttiosuutta tarkistetaan vuosittain, kunnes isot investointihankkeet valmistuvat. Sen jälkeen prosenttiosuus voidaan vakiinnuttaa.

Pääomavuokra kattaa rakennusten pääomakustannukset. Pääomavuokralla katetaan pysyvien vastaavien poistot ja tilakeskuksen lainojen korot. Siihen sisältyy myös pääoman tuotto. Laskentaperusteena on 5 % teknisestä nykyarvosta.

Investoinnit uudisrakennuksiin ja peruskorjauksiin kasvattavat kaupungin poistoja ja rahoituskuluja. Näihin on taloussuunnitelmassa varauduttu tilakeskuksen kehityksessä. Ylläpito- ja kunnossapitomenojen odotetaan pysyvän korkeintaan nykyisellä tasolla, hallihankkeet pois lukien. Hankkeen valmistuessa kohteelle määritellään edellä kuvatuilla perusteilla sisäinen vuokra. Vahvistettavan investointisuunnitelman perusteella toteutettavien hankkeiden pääomavuokralujen muutokset huomioidaan käyttäjän talousarviokehityksessä siltä osin, kun rakentamiskustannukset perustuvat tavanomaiseen mitoittamiseen ja rakentamisen tasoon. Mahdolliset muut toimintamuutosten aiheuttamat vuokramuutokset tulee kattaa käyttäjän talousarviokehityksestä. Hallihankkeiden toimintakulujen muutosta voidaan osittain kattaa kaupungin koko kehityksen sisällä. Tästä päätetään talousarviossa toiminnan käynnistyessä.

Omaisuuksien myynti

Tilakeskuksen taseyksikön myytävien rakennusten salkussa olevan

omaisuuden myyntiä hoitaa realisointityöryhmä. Realisointityöryhmässä on viranhaltijoita kaupungin eri toimialoilta. Ryhmässä on jäsenet myös Lappeenrannan Toimitilat Oy:stä ja Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy:stä.

Osana rakennusinvestointien rahoitusta käytetään investoinnin myötä käytöstä poistuvien rakennusten ja kiinteistöjen myyntituottoja. Seuraavien kohteiden myyntituotto sidotaan korvausinvestointien rahoitustarpeen kattamiseen, eikä myyntituottoa voida siten käyttää muuhun tarkoitukseen:

- Kanavansuun koulu
- Kartanon päiväkot
- Kuusimäen koulu ja Kourulan monitoimikeskus
- Lavolan koulu
- Parjalan koulu
- Ravattilan koulu
- Skinnarilan päiväkot, koulu ja liikuntahalli

Kaupungin palvelutuotannossa on rakennushistoriallisesti merkittäviä rakennuksia. Palveluverkkojen ja palvelutuotannon prosessien muuttuessa osa näistä rakennuksista voi vapautua palvelutuotannosta muun muassa tilan käytön tehokkuutta haettaessa. Useimmiten palvelutuotannosta vapautuville rakennuksille tulee löytää uusi käyttötarkoitus, jotta niiden säilyminen tuleville sukupolville turvataan. Yksi ratkaisu voi olla rakennuksen myyminen. Ennen kohteiden myymistä rakennusten kaavoitusilanne tulee tarkistaa yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa ja kaavat tulee tarvittaessa päivittää.

3. Rahoitus

3.1. Lainojen ottaminen

Kaupunginjohtaja oikeutetaan päätöksellään talous- rahoitusjohtajan esityksestä ottamaan pitkäaikaista tai tilapäistä lainaa rahoitustilanteen edellyttämässä määrin siten, että kaupungin nettovelkaantumisen vuonna 2023 on enintään 15 miljoonaa euroa.

Talous- ja rahoitusjohtaja päättää kaupungin lainakannan hoidon edellyttämistä toimenpiteistä mukaan lukien johdannaissopimusten tekeminen ja muut mahdolliset suojaustoimenpiteet. Johdannaissopimusten tekovaltuutus koskee koronavaihtosopimuksia ja niihin kiinteästi liittyviä korko-optioita, joilla mahdollistetaan suojaustarkoituksessa korkoriski mahdollisimman pieneksi. Toimenpiteiden tulee olla kaupunginjohtajan ennalta hyväksymiä.

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä, jonka puitteissa on konsernitililimiitti lyhyen aikavälin kassanhallintaa varten. Limiitin jakautumisesta konsernin sisällä päättää talous- ja rahoitusjohtaja.

3.2. Lainananto

Kaupunginhallitus päättää pitkäaikaisten lainojen myöntämisestä.

Kaupunginjohtaja voi päättää alle miljoonan euron suuruisten lainojen myöntämisestä konsernissa toimiville yhteisöille enintään viiden vuoden ajaksi, jos järjestely on taloudellisesti perusteltu ja vähentää rahoituskuluja konsernitasolla.

3.3. Leasingrahoitus

Kaupunginjohtaja voi päättää leasingsoimuksista, joiden hoitoon

tarvitut määrärahat ovat toimialojen kehyksissä. Alle 100.000 euron suuruiset uudet leasing sopimukset voi päättää talous- ja rahoitusjohtaja.

Vaihtovuokrauslaitteita koskevat leasing sopimukset hyväksyy talous- ja rahoitusjohtaja.

Leasingrahoitusvaihtoehtoa harkitessa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei kaupungin intressissä ole lunastaa vuokratohdetta. Leasinghankintapäätöksiin täytyy aina sisällyttää konsernihallinnon lausunto leasingrahoituksen talousvaikutuksista.

Kaupunginhallitus voi päättää talonrakennusinvestointien toteuttamisesta leasingrahoituksella tai muuna vuokrahankkeena, mikäli se on kaupungin kokonaisedun mukaista. Investointikohteen tulee sisältyä investointiosassa lueteltuihin talonrakennushankkeisiin.

Kaupunginhallitus voi päättää käyttöomaisuuden myynnistä ja takaisinvuokrauksesta, mikäli se on kaupungin kokonaisedun mukaista.

4. Investoinnit

4.1. Investointien kehukset

Lautakuntia sitova talousarviokehys sisältää toimintakatteen sekä poistot irtaimen omaisuuden investoinneista. Irtaimen omaisuuden investoinneista päättää lautakunta. Lautakunnan tulee huomioida, että sen on pystyttävä kattamaan irtaimen omaisuuden investoinneista aiheutuvat poistot suunnitelmavuosien mukaisista talouskehysistä. Lisäksi suunnitelmakaudella tulee huomioida, että seuraavan suunnitelmakauden kehyksissä poistokehys ei tule kasvamaan. Investointeihin liittyviin päätöksiin täytyy aina sisällyttää konsernihallinnon lausunto investoinnin talousvaikutuksista.

Kehyksissä on huomioitu rakennusinvestointeihin liittyvän ensikertaisen varustamisen investoinnit ja näihin liittyvät poistot. Lautakunta hyväksyy ensikertaisen varustamisen käyttösuunnitelman. Ensikertaisen varustamisen yhteydessä hankittavia kertakäyttöisiä tai nopeasti kuluvia tavaroita ei voi käsitellä investointimenona, vaan toimialan on varattava käyttötalouden kehuksestään määräraha näille hankinnoille. Talousarviovalmistelun yhteydessä osa ensikertaisen varustamisen investointimäärärahasta voidaan siirtää toimialan käyttötalouteen varustamisvuodelle.

Muiden kuin irtaimen omaisuuden investointien valtuustoon nähden sitova kehys on investointiosan mukainen kohdekohtainen nettomeno. Lautakunnat päättävät investointien käyttösuunnitelmasta tämän kehysten sisällä. Lautakunta ei voi siirtää investointimäärärahaa investointiosan kohteelta toiselle, vaan tällaisesta siirrosta päättää valtuusto.

Liikuntapaikkarakentamisen investointeihin varataan vuosille 2022–2029 nettomääräisesti yhteensä 6,4 miljoonaa euroa. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää määrärahan kohdentamisesta kalenterivuosille ottaen huomioon, että määrärahasta tulee kattaa Amiksen ja Sammonlahden kenttien muutostyöt.

Kaupungin talonrakennusinvestoinnista voi aiheutua tarvetta tehdä kaavamuutoksia sekä muutoksia katuverkostoon, pysäköintialueisiin sekä muihin yleisiin alueisiin. Talonrakennuksen investointimäärärahasta katetaan tontin sisäiset liikenne- ja pysäköintijärjestelyt sekä mahdollinen tontin ulkopuolinen velvoitepysäköintipaikkojen järjestäminen. Tontin ulkopuoliset liikennejärjestelyt katetaan yhdyskuntatekniikan investointimäärärahasta. Kaupunkikehityslautakunnan tulee vahvistaessaan yhdyskuntatekniikan työohjelman varmistaa,

että talonrakennushankkeisiin liittyvät liikenteen turvallisuuteen, sujuvuuteen ja kaavamääräyksiin liittyvät tarpeet tulevat huomioituiksi. Kaupungin rakennushankkeiden kaavoitusmenot ovat kaupunkisuunnittelun menoja.

Kaupunginhallitus päättää investoinneista, joista ei kirjata suunnitelman mukaisia poistoja, pois lukien pienet maanhankinnat.

Kaupungingeodeetti päättää enintään 120.000 euron arvoisesta kiinteän omaisuuden hankinnasta pieniin maanhankintoihin varatun määrärahan puitteissa.

Alle 10.000 euron yksittäinen hankinta on aina käyttötalouteen kirjattava meno.

4.2. Elinkeinopoliittiset investoinnit

Kaupunginhallituksella on oikeus päättää elinkeinopoliittisin perustein tehtävistä investoinneista maanhankinta mukaan lukien enintään viiden miljoonan euron arvosta vuodessa. Tästä summasta on arvioon perustuen huomioitu miljoona euroa investointiosassa ja rahoituslaskelmassa. Mikäli investointipäätöksiä tehdään yli miljoonan euron arvosta, lisääntyy myös rahoituslaskelmassa esitetty nettolainanottotarve tältä osin.

Maanhankinta luo edellytykset kaavoitukselle, tontti- ja asuntotuotannolle sekä elinkeinopolitiikalle. Kaupunkikehityslautakunta tekee esityksen maanhankinnasta. Hankintaesitykseen tulee aina sisällyttää selvitys taloudellisista perusteista omaisuuserän hankkimiseksi. Maanhankinnan edellytyksenä on, että ostettava kiinteistö ei aiheuta kaupungille poistonalaisia kustannuksia ja että riski hankittavan

maan arvon alenemiselle on kaupungin näkökulmasta erittäin vähäinen. Jos kaikki edellä mainitut ehdot eivät täyty, tulee hankinta tuoda erikseen valtuuston päätettäväksi.

Muuna elinkeinopoliittisena investointina voi tulla kyseeseen yksityisen yritystoiminnan aloittamisen tai laajentamisen mahdollistamiseksi tehtävä investointi. Lähtökohtaisesti edellytyksenä on, että yksityinen toimija maksaa markkinaehtoista vuokraa tai muuta korvausta, jolla investoinnin aiheuttamat tulosvaikutteiset kustannukset saadaan katettua.

Investointiosassa on erikseen määräraha elinkeinopoliittisia infrastruktuuri-investointeja varten. Määrärahan käytöstä päättää kaupunkikehityslautakunta. Kaupunkikehityslautakunta on päättänyt investointimäärärahan käyttöä koskevasta suunnitelmasta vuosille 2019–2025. Investointien yhteismäärä voi olla vuosien 2019–2025 aikana seitsemän miljoonaa euroa, eli keskimäärin miljoona euroa vuodessa. Lautakunta voi tarvittaessa päivittää suunnitelmaa ottaen huomioon, että määrärahasta tulee kattaa kaksoisraiteen melusuojauksesta kaupungille aiheutuvat kustannukset.

4.3. Maaseutualueiden valokuituyhteydet

Investointiosassa on 1,7 miljoonan euron varaus maaseutualueiden valokuituyhteyksien rakentamisen kuntarahoitusosuuksiin. Kaupunki voi kaupunginhallituksen päätöksellä osallistua yksittäisen valokuituhankkeen toteutukseen edellyttäen, että kuntarahoitusosuus on enintään kymmenen prosenttia hankkeen toteutuneista kustannuksista.

4.4. Investointien puiteohjelma

Valtuusto päättää osana talousarviota talonrakennuksen investointien puiteohjelmasta, joka ulottuu vuoteen 2032. Ohjelmaan otetut hankkeet ovat periaatepäätöksiä kohteista, jotka aiotaan toteuttaa. Hankkeiden toteutusvuosia ja kustannusarvioita täsmennetään vuosittaisessa päivitysprosessissa. Tällaisena ohjelma palvelee pitkäjänteistä taloussuunnittelua ja rakennusten kunnossapitoa. Ohjelmasta voidaan poistaa tai siihen voidaan lisätä hanke ohjelman vuotuisen päivityksen tai muun palveluverkkopäätöksen yhteydessä.

Ohjelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot perustuvat pääosin perinteisellä paikalla tapahtuvalla rakentamisella tehtävään toteutukseen. Jokaisen hankkeen hankesuunnittelussa tulee selvittää, onko hanke toteutettavissa edullisemmin vaihtoehtoisella toteutustavalla, kuten tilaelementeillä tai hankkimalla tila vuokraamalla. Kaupunginhallitus voi kohdan 3.3 mukaisesti päättää hankkeen vaihtoehtoisesta toteutustavasta.

Vuoden 2023 alussa käynnistetään palveluverkkoselvitys. Valtuuston päätettäväksi valmisteltavassa esityksessä vuonna 2036 perusopetuksen käyttöön varataan tilaa oppilasta kohden suunnilleen vuoden 2023 tilannetta vastaava määrä. Koulujen yhteyteen pyritään sijoittamaan myös muita lasten ja nuorten palveluiden sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden toimintoja. Palveluverkko suunnitellaan niin, että kaupungin kaikkien talonrakennusinvestointien ja pääomavuoravastuiden määrä voi olla vuosina 2023–2036 enintään 300 miljoonaa euroa.

4.5. Monitoimiareena

Yksityinen sijoittajaryhmä on tehnyt kaupungille esityksen Kauppato-

rin ympäristöön sijoittuvasta hankkeesta, joka sisältää monitoimiareenan. Kaupunki perehtyy esitykseen ja käy tarkentavia neuvotteluja sijoittajaryhmän kanssa. Jos esitetty kokonaisuus osoittautuu kokonaisarvioinnin perusteella paremmaksi kuin voimassa olevan valtuuston päätöksen mukainen Kisapuistoon sijoittuva monitoimiareena, valmistellaan valtuustolle asiasta uusi päätösesitys. Myös hankkeen mahdollisesta hylkäämisestä päättää kaupunginvaltuusto. Asian valmistelua ohjaa kaupunginhallituksen puheenjohtajan johdolla kokoontuva täydennetty johtoryhmä. Kisapuiston hankkeen valmistelua jatketaan ja se keskeytyy vain, jos kaupunginvaltuusto päättää monitoimiareenan muusta sijaintipaikasta.

4.6. Palloiluhalli

Jalkapallon ja pesäpallon harrastamisen ja kilpailemisen tarpeisiin vastaavan palloiluhallin rahoittamisen ja rakentamisen selvitystyötä jatketaan ja viedään aktiivisesti eteenpäin.

4.7. Talonrakennusinvestointien hankevaraus

Talonrakennushankkeiden talousarvio tarkentuu suunnittelun edetessä. Talousarvion tulee olla alusta asti tavoitteellinen siten, että se ohjaa hankesuunnittelua tehokkaaseen tilankäyttöön ja tarkoituksemukaiseen toteutustapaan. Investointiosassa on esitetty, onko hankkeen talousarvioluku hinta-arvio, tavoitehinta vai kustannusarvio. Hankkeiden talousarvioon voidaan tehdä vuosittain kustannustason muutosta vastaava indeksitarkistus.

Hinta-arvio on ilman tarve- ja hankesuunnitelmaa tehty hankkeen ennakoituun laajuuteen ja keskimääräisiin neliöhintoihin perustuva arvio. Kyseessä on hankkeen alustavin arvio, mikä voi muuttua olennaisesti pienemmäksi tai suuremmaksi hankesuunnittelun ede-

tessä. Arvion muuttumiseen vaikuttavat ensisijaisesti hankkeen täsmentyvä laajuus ja hankkeen täsmentyvät olosuhdetiedot.

Tavoitehinta on tilaohjelmaan ja tilatyypikohtaisiin keskimääräisiin neliöhintoihin sekä hanketekijöihin perustuva arvio. Tavoitehinta lasketaan hankesuunnitelman laadinnan yhteydessä ja siinä huomioidaan hankkeen laajuus, laatu, aikataulu ja tiedossa olevat hanketekijät siinä tasossa kuin ne ovat tiedossa. Tavoitehintaa käytetään toteutussuunnittelussa hankkeen kustannusten ohjauksen välineenä siten, että lopullinen kustannusarvio ei ylittäisi tavoitehintaa, ellei hanke muutu hankesuunnitelman mukaisesta.

Kustannusarvio on urakkatarjousten, arvioitujen rakennuttajan ja muiden hankintojen sekä toteutuneiden suunnittelukustannusten perusteella laskettu hankkeen toteutuskustannusarvio. Kustannusarvio on hankkeen lopullinen talousarvioluku, jota ei saa ylittää.

Talonrakennuksen investointimäärärahoihin sisältyy vuotuinen miljoonan euron hankevaraus. Kaupunkikehityslautakunta voi ennen rakentamispäätöksen tekemistä esittää kaupunginhallitukselle hankevarauksen käyttöä hankkeen talousarvion muuttamiseen, jos kilpailutusvaiheen jälkeen ilmenee, että kustannusarvio perustellusta syystä ylittää hinta-arvioon tai tavoitehintaan perustuvan talousarvion. Hankevarausta voi käyttää vain hankkeeseen, jonka käynnistämisestä tulee päättää talousarviovuoden aikana. Muussa tapauksessa hankkeen talousarvion muuttamisesta päätetään talousarvion yhteydessä. Hankevarausta ei voi käyttää kokonaan uuden hankkeen toteutukseen.

4.8. Talonrakennuksen pienet investointihankkeet

Talonrakennuksen pieniin investointihankkeisiin varattua määrärahaa voidaan käyttää kaupungin omistuksessa pysyvien rakennusten kunnossapitoinvestointeihin, joilla varmistetaan rakennuksen terveys ja turvallisuus. Huonokuntoinen kohde voidaan purkaa ja korvata uudella rakennuksella. Pienenä investointihankkeena pidetään enintään 1,2 miljoonan euron arvoista kunnossapitoinvestointia. Tätä suuremmat investoinnit esitetään erillisenä hankkeena investointisuunnitelmaan.

4.9. Rakennusten toiminnalliset muutokset

Yli 10.000 euron arvoinen käyttäjän aloitteesta tehtävä rakennuksen tai sen piha-alueen toiminnallinen muutostyö, jota ei tehdä kunnossapidon tarpeesta johtuen, katetaan käyttäjältä perittävällä lisävuokralla. Toiminnallisiin muutoksiin varattua investointimäärärahaa ei voi käyttää muihin kuin lisävuokralla toteutettaviin muutostöihin.

Alle 10.000 euron arvoinen toiminnallinen muutos on vuosikulu, jonka käyttäjä maksaa tilakeskukselle sisäisellä laskulla muutostyön tultua valmiiksi. Yli 10.000 euron muutostyö, joka on käytössä alle kolme vuotta, on niin ikään käsiteltävä vuosikuluna.

5. Työllistäminen

Työllisyyden edistämisen määrärahalla jatketaan edelleen toimialojen palkkatukityöllistämisen tukemista, nuorten kesätyöllistämistä ja Ohjaamo toiminnan kehittämistä sekä yrityslisän ja kumppanuussopimusten rahoittamista. Määrärahalla katetaan kaupungin työllisyyskoordinaattorin, puolet Ohjaamon työllisyyskoordinaattorin ja kaupungin maksuosuus TYP-johtajan palkkakustannuksista.

Henkilöstöpolitiikka vuonna 2023

Kaupungin henkilöstörakenne muuttuu vuoden 2023 alusta, kun Etelä-Karjalan pelastuslaitos siirtyy osaksi uutta hyvinvointialuetta. Samasta ajankohdasta lukien maahanmuuttopalvelut integroituvat osaksi Lappeenrannan kaupunkia. Hallituksen esityksen mukaan TE-palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2025 alusta. Vuonna 2023 valmistaudutaan tähän muutokseen. Henkilöstön kokonaismäärä säilyy edellä kerrotuista muutoksista johtuen lähes entisenlaisena. Palvelut tuottaa noin 2.200 eri alojen ammattilaisen kaupunkijoukkue.

Lappeenrannan kaupunki haluaa työnantajana tarjota henkilöstölleen hyvät edellytykset oman työnsä tekemiseen. Kaupungin henkilöstöllä on oikeus turvalliseen palvelussuhteeseen, hyvään esimiestyöhön ja johtamiseen sekä yhdenvertaiseen ja osallistavaan työkuultuuriin. Hyvään työkuultuuriin kuuluu myös henkilöstön säännöllinen kuuleminen. Muuttuva toimintaympäristö vaatii avointa vuoropuhelua ja luottamuksen rakentumista johdon ja henkilöstön välille. Nämä elementit ovat kaupungin strategian mukaisten menestystarinoiden perustana.

Kestävän henkilöstöpolitiikan edellytyksenä on se, että toimialat pysyvät talousarviossaan. Mahdolliset talouden tasapainottamiseen tähtäävät toimenpiteet toteutetaan Lappeenranta-sopimuksen hengessä sekä yhteistyössä toimialojen ja henkilöstön kanssa.

Henkilöstön vähentämiseen liittyvien yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen edellyttää kaupunginhallituksen asiaa koskevaa päätöstä. Henkilöstön lomauttaminen taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla on mahdollista kaupunginhallituksen erillisellä luvalla tilanteessa, jossa toimiala ei muuten pääse talousarviokehyyksensä tai mikäli poikkeukselliset olosuhteet tätä edellyttävät.

Henkilöstöpoliittiset linjaukset huomioidaan myös kaupungin omistajaohjauksessa.

Tämä talousarvion henkilöstöä koskeva osa on tiivistelmä kaupungin henkilöstö- ja koulutussuunnitelmasta. Henkilöstörakennetta ja sen ennakoituja muutoksia koskevat tiedot esitetään vuosittain osana tilinpäätökseen sisältyvää henkilöstökertomusta.

Osaavan henkilöstön saatavuuden varmistaminen ja henkilöstöressurssien käyttö

Henkilöstöhankinnassa huomioidaan kaupunkistrategian mukaiset painotukset ja toimialojen taloudelliset realiteetit. Vakituisen henkilöstön rekrytointi perustuu vastuualueittain laadittuun henkilöstösuunnitelmaan. Määräaikaisen henkilöstön rekrytointi on mahdollista toimialalle varattujen nettomäärärahojen eli toimintakatteen puitteissa. Valtuudet henkilöstön rekrytointiin on määritelty toimintasäännöissä.

Vuonna 2023 panostetaan työnantajakuvan kehittämiseen, rekrytointiosaamisen lisäämiseen ja nykyaikaisiin rekrytointimenetelmiin. Tätä varten kaupungin HR järjestää omat koulutusmoduulit.

Vuokratyövoimaa ei käytetä vuonna 2023.

Palkkapolitiikka vuonna 2023

Vuonna 2022 kunta-alalle saatiin neuvotteluratkaisu, joka sisältää erillisen palkkausjärjestelmän kehittämisohjelman. Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022 –30.4.2025. Palkkausjärjestelmän kehittämisohjelma on viisivuotinen ja jatkuu

vuoteen 2027 saakka. Palkkausjärjestelmän kehittämisohjelma nostaa palkkakustannuksia kunakin vuonna prosentin virka- ja työehtosopimusten mukaisten sopimuskorotusten lisäksi.

Vuonna 2023 on käytettävissä 0,4 % suuruinen paikallinen järjestelyerä ja 1,2 % suuruinen kehittämisohjelmaerä. Erät lasketaan kunkin sopimusalan palkkasummasta. Erät käytetään yhteisesti henkilöstöjärjestöjen kanssa todettujen paikallisten palkkausepäkohtien korjaamiseen sekä sopimuslakohtaisten palkkamallien edelleen kehittämiseen. Erien kohdentamisessa otetaan huomioon henkilöstön saatavuuteen liittyvät seikat.

Kaupunki osallistuu KT Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajien kordinoimaan tasopalkkamallikokeiluun. Kokeilua toteutetaan KVTES:n sopimuslalla ja se sisältää alkuvuoteen ajoittuvan simulointivaiheen ja varsinaisen kokeiluvaiheen, joka ajoittuu ajalle 1.5.2023–30.11.2023.

Muut palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämistoimenpiteet ovat mahdollisia toimialakohtaisten talousarviokehysten puitteissa.

Työaikajärjestelyt ja työajan joustot

Lappeenrannan kaupunki mahdollistaa henkilöstölleen joustavia työaikajärjestelyjä sekä työ- ja perhe-elämän tasapainottamista helpottavia käytäntöjä. Etätöitä ja liukuvaa työaikaa sovelletaan laajasti.

Vuorotteluvapaa on mahdollinen työnantajan harkintaan perustuen.

Vuonna 2023 jatketaan toimenpiteitä työvuorosuunnittelun ja työajan seurannan digitalisoimiseksi.

Osaamisen varmistaminen

Koko organisaatiota koskevaan ja keskitetysti hankittavaan henkilöstökoulutukseen on vuonna 2023 varattu 60.000 euroa. Tämä määräraha käytetään ensisijaisesti yleisten työelämätaitojen sekä esimiestyön ja johtamisen kehittämiseen.

Toimialat varaavat edellä kerrotun lisäksi talousarvioihinsa määrärahaa oman alansa erityiskoulutuksiin.

Vuonna 2023 toteutetaan henkilöstön osaamistarvekartoitus. Henkilöstön koulutussuunnitelma päivitetään tämän kartoituksen pohjalta.

Henkilöstön hyvinvointi

Lappeenrannan kaupunki tarjoaa henkilöstölleen laaja-alaiset työterveyshuollon palvelut. Kaupungilla on käytössään aktiivisen tuen ja korvaavan työn mallit. Työkykyjohtamisessa kiinnitetään erityistä huomiota työkyvyttömyysuhan alaisten henkilöiden tilanteeseen.

Lappeenrannan kaupunki on saanut 17.000 euron työelämän kehittämisrahan Kuntien eläkevakuutukselta. Kehittämisrahalla toteutettavan hankkeen nimi on Työkykyjohtamisen tuotteisto. Kehittämisrahalla toteutetaan ensisijaisesti työkykyjohtamiseen liittyvää esimiesvalmennusta. Hankkeen tavoitteena on myös lisätä yhteistyötä tapaturmavakuuttajan, eläkevakuuttajan ja työterveyshuollon välillä.

Kaupungin työhyvinvointikysely on uudistettu ja vuonna 2023 se toteutetaan loppusyksystä.

Työhyvinvointia tuetaan myös edistämällä henkilöstön työmatkaliikuntaa sekä muuta omaehtoista liikkumista. Lappeenrannalla on käytössään sähköinen liikunta- kulttuuri-, työmatka- ja hyvinvointitietuus, E-passi, jonka työntekijäkohtainen arvo vuonna 2023 on 100 euroa. Etuuden toteuttamiseen varataan 165.000 euroa. Kaupungin henkilöstöllä on mahdollisuus työsuhdepyörään yhteisesti hyväksytyn polkupyöräpolitiikan mukaisesti.

HR-prosessit ja työyhteisöviestintä

HR-prosessien kehittämistä jatketaan yhteistyössä toimialojen ja Meita Oy:n kanssa. Vuonna 2023 panostetaan hukkatyön tunnistamiseen ja poistamiseen.

Työyhteisöviestintää kehitetään kaupungin viestintätiimin kanssa tehtyjen selvitysten pohjalta.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lappeenrannan kaupungin päivitetty riskienhallintaohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 1.11.2021. Riskienhallintaohjelman mukaan riskienhallinnan päämääränä on kaupunkikonsernin omaisuuden ja tavoitteellisen toiminnan turvaaminen tapahtumilta, joissa niitä voisi kohdata huomattava menetys tai tavoitteiden taikka lakisääteisten velvoitteiden saavuttamisen estyminen kuitenkin niin, että vahinkojen haittavaikutusten torjunnasta ja riskienhallinnasta aiheutuvien kustannusten summa minimoituu.

Riskikartoitus päivitetään vielä vuoden 2022 aikana ja siinä määritellään myös tunnistettujen riskien vastuutahot. Merkittävimpinä riskeinä nähdään turvallisuuteen ja talouteen liittyvät riskit.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista esitetään kaupungin riskiluokituksen mukaisesti:

Rahoitusriskit

Kaupungin rahoitusriskit jakautuvat likviditeettiriskiin, luottoriskiin ja markkinariskiin. Rahoitusriskien hallinnalla tähdätään ennen kaikkea oleellisten riskien tunnistamiseen, riskirajojen määrittelyyn sekä ennakoitavuuden parantamiseen. Tavoitteena on taloudellisen tuloksen heilahtelujen vähentäminen sekä pitkällä aikavälillä kaupungin rahoituksellisen tuloksen optimointi.

Likviditeettiriski

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla ja kassan

optimoinnilla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kaupungilla on käytössään konsernitilien luottolimiitit sekä kuntatodistusohjelma. Jälle- rahoitusriskiä hallitaan hajauttamalla kaupungin lainojen maturiteetteja sekä hyödyntämällä monipuolisesti eri rahoituslähteitä.

Luottoriski

Suurimmat luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin, joista suurin osa on omilta tytäryhtiöiltä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille. Saamisiin ja takauksiin liittyviä merkittäviä riskejä ei ole näköpiirissä. Kaupunkikonsernin velkaantuminen tulee kuitenkin todennäköisesti nostamaan takausten määrää pitkällä aikavälillä.

Markkinariski

Kaupunki suojautuu korkovirtariskiltä hajauttamalla lainasalkkua eri maturiteetteihin sekä säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta salkussa. Lainasalkkua suojataan myös koronvaihtosopimuksilla muuttamalla vaihtuvaa korkoa kiinteäksi koroksi. Kuten lainat, myös koronvaihtosopimukset hajautetaan eri ajankohtiin ja maturiteetteihin. Johdannaisia käytetään ainoastaan suojaamiseen ja korkovirtariskin hallintaan.

Kassavaroja ei sijoiteta osakkeisiin tai osakerahastoihin. Kaupungin kassanhallinta on järjestetty niin, ettei toimintoihin sitoudu tarpeettomasti pääomaa.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät muun muassa henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristö- vahinkoihin ja onnettomuuksiin. Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Vuonna 2019 toteutettiin vakuutusyhtiöiden kilpailutus, jonka perusteella vapaaehtoisten vahinkovakuutusten vakuutusyhtiöksi valittiin LähiTapiola Oy ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusyhtiöksi Pohjola Vakuutus Oy.

Toimitilan epäkelpoisuudesta aiheutuva riski käyttäjälle

Merkittävä yksittäinen ongelma on joidenkin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen huono sisäilma ja kunto. Sisäilmaongelmat aiheuttavat riskejä henkilökunnan terveydelle sekä merkittäväällä tavalla kaupungin taloudelliselle kantokyvyllä. Kaupunki on jatkanut ja jatkaa selkeää panostamista sisäilmasta johtuvien ongelmien ratkaisuihin. Tämä toimintalinja on tuottanut myös tuloksia siten, että sisäilmaongelmaisten kohteiden määrä on selkeästi vähentynyt.

Muut henkilöstöön kohdistuvat riskit

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön kiinteällä yhteistoiminnalla. Sisäilmaongelmien lisäksi ei ole havaittu muita merkittäviä työturvallisuusriskejä.

Henkilöstön hyvinvointia seurataan vuosittain työtyytyväisyyskyselyillä. Kyselyn tuloksissa ei ole ollut merkittäviä muutoksia. Työhyvinvointi on säilynyt hyvällä tasolla, joskin kyselyn joillakin osa-alueilla on tapahtunut hienoista laskua. Asian taustalla on nähtävissä ensisijaisesti koronaan liittyvät tekijät.

Omaisuuksriskit

Rakennuksiin liittyviä teknisiä riskejä ja toiminnan keskeytysriskejä pienennetään rakentamisen ja suunnittelun ohjauksella ja rakennushankekohtaisella riskien tunnistamisella sekä suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla ja erilaisilla turva- ja automatiikkajärjestelyillä. Esimerkiksi vesivuotoja on alettu ehkäistä asentamalla vesivuotovahajeja. Toiminnan keskeytysriskien minimoimiseksi asennetaan paloilmoinjärjestelmiä myös rakennuksiin, joihin viranomaisvaatimukset eivät niitä edellytä. Myös keskitetyllä kiinteistövalvonnalla, radontutkimuksilla, rakenteellisilla kuntotutkimuksilla vähennetään riskejä tai ainakin niiden toteutumista pystytään ennakoimaan.

Sisäilmaongelmien lisäksi kaupungin omaisuuteen ei ole kohdistunut merkittäviä vahinkoja. Kuitenkin tyhjiin rakennuksiin liittyy ilkivalta ja sen seurauksena muun muassa turvallisuusriski.

Toiminnalliset riskit

Koronapandemia aiheuttaa edelleen toiminnallista epävarmuutta. Riski taudin voimistumiseen on edelleen olemassa, joskin riski lienee huomattavasti pienempi kuin vuosi sitten.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaympäristön ennakoitavuutta vaikeuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen uudistus. Uudistukseen liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä erityisesti kuntatalouden näkökulmasta.

Palveluiden tarjontaan ja laatuun vaikuttavat toiminnan sisällön lisäksi myös toimitilat. Jos toimintaa joudutaan siirtämään ennakoimattomasti väistötiloihin, saattaa palvelujen laatu heikentyä. Riskejä

voidaan pienentää varhaisella ennakkoinnilla sekä aktiivisella tiedottamisella.

Strategisen johtamisen mallin toimivuus

Strategian tavoitteiden mukaisesti kaupungin kehityskärkien mukaista toimintaa ylläpidetään, kehitetään ja rahoitetaan osana toimialojen perustoimintaa. Rahoituspaineet saattavat heikentää kehityskärkiin nojautuvaa työtä, jos näitä ei voida painottaa riittävästi perustoiminnassa.

Kansainvälisen matkailun elpyminen

Venäjän Ukrainan hyökkäyssodan seurauksesta suljettuna pysyvä itäraja heikentää kansainvälisen matkailun elpymistä. Tämä heikentää merkittävästi kaupungin palvelusektoria ja heijastuu useisiin kaupungin kannalta keskeisiin tulostavoitteisiin. Myös lentoaseman liikennevolyymeihin ja kansalliseen julkiseen rahoitukseen liittyy epävarmuutta.

Tietohallinnon toimivuus

Tietohallinnon toimivuuden kannalta keskeisiä riskejä ovat palveluihin kohdistuvat kyber- ja tietoturvauhkat, teknisen ICT-ympäristön jatkuvuudenhallintaan liittyvät riskit, sopimustenhallintaan liittyvät riskit sekä osaavan työvoiman saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät riskit eritoten palveluiden tuottajien puolella. Kaupungin omassa toiminnassa keskeistä on huolehtia henkilöstön hyvän tiedonhallintatavan mukaisista toimintatavoista. Tietoturvaluustoimia ohjaa Lappeenrannan kaupungin digiturvapolitiikka ja toimintaa arvioidaan alan parhaisiin käytänteisiin peilaten (Julkri, ISO27001). Meidän IT ja

Talous Oy vastaa tuottamansa ICT-ympäristön teknisestä tietoturvasta ja raportoi tietoturvan toteutumisesta puolivuositain kaupungin tietohallinnolle. Kaupungin tietohallinto on mukana sekä konsernitason valmiusryhmässä että maakuntatasoisessa kyberturvaryhmässä.

Henkilötietojen tietosuojan ja tietoturvan kehittämiseen tulee panostaa ja huolehtia näihin liittyvien tehtävien asianmukaisesta resursoinnista, riittävästä ohjeistuksesta, koulutuksista sekä valvonnasta.

Sopimukset

Merkittävä osa kaupungin toiminnasta on kytköksissä sopimuksiin, joten sopimusten hallinta on olennainen osa kaupungin johtamista. Kaupungin henkilöstöltä edellytetään yhä enemmän sopimusosaamista. Sopimusriskillä tarkoitetaan sopimukseen tai sopimussuhteeseen liittyviä riskejä, jotka liittyvät kustannuksiin, toiminnallisuuteen ja maineeseen. Sopimusehdoissa tulee huomioida strategisten tavoitteiden lisäksi riskit ja valvonnan kannalta merkittävät ehdot.

Sopimushallinnan kehittämiseksi ja henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi kaupunginhallitus on hyväksynyt 10.2.2020 Lappeenrannan kaupunkikonsernille sopimushallinnan ohjeen. Ohjeen tavoitteena on selkiinnyttää ja yhtenäistää sopimushallintakäytäntöjä sekä helpottaa henkilöstön työskentelyä sopimusten kanssa. Yhtenäisillä käytännöillä tehostetaan sopimusten hallintaa, parannetaan sopimustietojen saatavuutta ja sopimusten hyödyntämistä sekä mahdollistetaan ajantasaisen ja luotettavan kuvan muodostuminen sopimusten tilasta. Sopimusten hallinta on osa riskienhallintaa. Ohjeessa määritellään sopimusprosessin kulku ja sopimukseen liittyvien toimijoiden roolit sekä annetaan toimintaohjeita sopimusprosessin eri vaiheisiin.

Henkilöstölle on järjestetty koulutusta aiheen tiimoilta syyskuussa 2021.

Sopimushallinnan ohjeeseen liittyy M-Files-sopimushallintajärjestelmän ohje. Kaupungin kokonaisvaltainen asian- ja asiakirjahallinnon sekä sähköisen arkistoinnin toiminnanohjausjärjestelmä on M-Files. M-Files pitää sisällään asianhallinnan, dokumentinhallinnan, kokoushallinnan, hankehallinnan ja sopimushallinnan. M-Filesin sähköinen sopimustenhallintajärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2018 aikana. Lisäksi hankinnoissa on käytössä Cludia sopimushallinta, jonne vietään hankintasopimukset.

Toimialojen tulee varmistaa, että sopimusprosessissa noudatetaan sopimushallinnan ohjetta.

Tuloslaskelmaosa

Miljoonaa euroa	TP 2021	KS 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 23-25
Toimintakate	-415,6	-438,4	-160,6	-165,3	-167,7	-493,5
Verotulot	332,5	322,0	180,5	169,5	171,0	521,0
Valtionosuudet	129,8	131,0	26,4	24,0	22,1	72,5
Rahoitustuotot ja -kulut	9,7	7,0	6,3	6,0	5,4	17,7
Vuosikate	56,3	21,6	52,6	34,2	30,8	117,7
Poistot	-30,4	-21,5	-20,5	-21,0	-23,0	-64,5
Tilikauden tulos	26,0	0,1	32,1	13,2	7,8	53,2

Rahoitusosa

Miljoonaa euroa	TP 2021	KS 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 23-25
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	56,3	21,6	52,6	34,2	30,8	117,7
Tulorahoituksen korjaukset	-20,7	-9,0	-4,7	-1,5	-1,5	-7,7
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-39,2	-50,0	-19,5	-76,5	-77,8	-173,8
<i>Arvio vuodelta 2022 siirtyvistä investoinneista</i>		21,5	-21,5			-21,5
Rahoitusosuudet investointeihin	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pysyvien vastaavien myynti	4,9	2,0	8,2	2,0	2,0	12,2
Investoinnit, netto	-33,7	-26,5	-32,8	-74,5	-75,8	-183,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	2,0	-13,9	15,2	-41,8	-46,5	-73,1
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	-6,5	0,0	0,0	-6,5
Antolainasaamisten vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	35,0	0,0	81,8	86,5	168,3
<i>Siirtyvien investointien vaikutus</i>		-21,5				0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21,5	-0,8	0,0	-40,0	-40,0	-80,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	39,6					
Lainakannan muutokset, netto	18,1	12,7	0,0	41,8	46,5	88,3
Muut maksuvalmiuden muutokset	1,5	-7,6				
Vaikutus maksuvalmiuteen	21,7	-8,8	8,7	0,0	0,0	8,7

Lappeenranta strategia – LPR2037

Kaupunginjohtajan esipuhe

Lappeenrannan toimintaympäristössä tapahtui Ukrainassa helmikuun lopulla alkaneen sodan seurauksena merkittäviä muutoksia, jonka kaikkia seurannaisvaikutuksia on vielä hyvin vaikea arvioida. Lappeenrannan ja koko kaakkoisen Suomen geopolittinen asema muuttui dramaattisesti.

Hyvin pian Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen käynnistettiin myös vuoden 2021 lopulla hyväksytyn LPR2037-strategian päivitysprosessi. Päivitysprosessin seurauksena voidaan todeta, että strategian visio, arvot sekä päätavoitteet ja -mittarit on määritelty viime syksynä siten, että tehtyjen valintojen takana on edelleen helppo seistä. Strategian valtuustoon nähden sitovalta tasolta ei löydy mainintoja Venäjästä ja EU:n itärajaankin oli viitattu vain kahdesti. Nämä viittaukset on joko poistettu tai muutettu. Keskeisenä syynä tähän ovat olleet Krimin valtauksista, vuodesta 2014, alkaneet Venäjän vastaiset EU:n rajoittavat toimenpiteet. Edelleen voimassa olevat talouspakotteet koskivat rahoitus-, kauppa-, energia-, liikenne-, teknologia- ja puolustusala. Lisäksi venäläisille on asetettu matkustusrajoituksia ja heidän varojaan on jäädytetty. Lisäksi koronapandemialla oli merkittävä vaikutus raja-alueella liikkumiseen, kaupankäyntiin ja matkailuun.

Strategian visio Kestäviä menestystarinoita kestää tämän poikkeuksellisen ajan yli ja meidän tulee arvojemmekin mukaisesti katsoa yhdessä rohkeasti eteenpäin. Strategian päätavoitteeksi valitusta asukasmäärän kasvun tavoittelusta ei voi luopua. Kaupungin elinvoiman pohjana ovat työpaikat ja yritykset. Elinvoimaisen kaupungin keskusta on turvallinen ja helposti saavutettava, mutta ennen kaikkea se

sykkii elämää ja houkuttelee viihtymään. Myös asukkaiden hyvinvoinnilla on merkittävä vaikutus alueen elinvoimaisuuden parantamisessa. Turvaamalla hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset luomme niin pito- kuin vetovoimaa. Kaupungin menestyksen perustana on vakaa taloudenhoito, jolla luodaan edellytykset niin asukkaiden kuin yritystenkin menestystarinoille.

Vaikka strategian visio, arvot sekä päätavoitteet ja -mittarit säilyvät, on Venäjän hyökkäyssota kuitenkin vaikuttanut moniin strategiasta johdettuihin operatiivisemmän tason toimiin. Lautakuntien valtuustoon nähden sitovat tavoitteet tarkastellaan osana tätä talousarvioprosessia ja niihin on esitetty tarvittavat muutokset. Lisäksi toimialojen lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet päivitetään käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä vuoden vaihteen jälkeen. Strategiaa toteutetaan myös erilaisten toimenpideohjelmien kautta. Venäjä-yhteistyön päättyminen keväällä 2022 vaikuttaa merkittävästi muun muassa edunvalvonta-, elinvoima- ja kansainvälisyysohjelmiin. Ne päivitetään syksyn 2022 aikana ja käsitellään valtuustossa alkuvuodesta 2023.

Edunvalvonta- ja elinvoimatyössä painottuvat saavutettavuuskysymykset, kuten raide- ja lentoliikenteen edistäminen sekä Saimaan kanavaliikennettä korvaavat liikennejärjestelyt, vihreän sähköistämisen ja vetytalouden edistäminen, yrityspalvelujen tarjonta sekä osaan työvoiman saatavuus. Yhteistyö yliopiston, ammattikorkeakoulun, maasotakoulun ja ammattiopiston sekä työelämäyhteyksien rakentaminen kaupungissa opiskelevien nuorten kanssa on strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ensiarvoisen tärkeää.

Strategian lähtökohdat

Kaupungin strategiassa linjataan kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Strategiassa tulee kuntalain mukaan ottaa huomioon 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet 4) omistajapolitiikka 5) henkilöstöpolitiikka 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Lappeenrannassa on toteutettu vuoden 2022 alusta alkaen uutta entistä tiiviimpää strategiaa, joka on nimeltään LPR2037. Strategia ohjaa valtuustokauden työtä, mutta se vaikuttaa kaupunkilaisten hyvinvointiin pidemmälläkin tähtäimellä. Lappeenrannassa suunnittelu-jakso ulottuu neljän valtuustokauden päähän, vuoteen 2037. Vaikka katse on pitkällä tulevaisuudessa, on strategian toteutuksen lähtökohtana se, että kaupungin toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset tulee tunnistaa ja strategiaa tulee päivittää aina tarpeen mukaan.

Strategian toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vähintään puolivuosisikatsausten ja tilinpäätösten yhteydessä, minkä lisäksi lautakunnat seuraavat strategian toteutumista ja voivat asettaa toimialoille lautakuntaan nähden sitovia, yksityiskohtaisempia tavoitteita. Strategialla ohjataan kaupungin toimintaa valittuun suuntaan ja se pannaan toimeen pääasiassa toimialojen talousarviomäärärahojen puitteissa. Merkittävimpiä strategisia hankkeita ja toimenpidekokonaisuuksia varten on kuitenkin varattu vuosittain miljoona euroa.

Visio

Lappeenrannan kaupungin vuoteen 2037 ulottuvan strategian visio on **Kestäviä menestystarinoita**.

Mitä kestävät menestystarinat meille tarkoittavat?

- Asukkaiden Lappeenranta tarjoaa elämänmittaisia menestymisen mahdollisuuksia.
- Suomen ilmastopääkaupungin, Lappeenrannan, päämääränä on luoda kestäviä menestystarinoita yhdessä alueen asukkaiden, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Kansainvälinen yliopistokaupunki, Lappeenranta, tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia kehittää itseään ja toteuttaa omia unelmia.
- Yritysmönteinen Lappeenranta kasvaa rohkeasti ja tarjoaa elinkeinoelämä- ja tutkimuslähtöisiä ratkaisuja globaalien haasteiden edessä.
- Lapsiystävällinen Lappeenranta tarjoaa perheille sujuvan arjen elementit: monipuoliset liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet sekä yhdessä tekemisen areenat niin asukkaille, matkailijoille kuin yrityksille.
- Saimaan matkailun keskukseen, Lappeenrantaan, on helppo tulla läheltä ja kaukaa. Lappeenranta tarjoaa kestäviä elämyksiä kaikenikäisille.
- Lappeenranta toimii edelläkävijänä ja suunnannäyttäjänä koko kaakkoiselle Suomelle.

Arvot

Kaupungin toimintaa kohti visiossa asetettua päämäärää ohjaavat arvot, jotka ovat: rohkeasti, yhdessä ja eteenpäin katsoen.

Rohkeasti - Toimimme rohkeasti Kaakkois-Suomen aktiivisena keskuskaupunkina, suunnannäyttäjänä sekä edelläkävijänä. Kokeilemme uutta, kehitämme toimintatapojamme ja osaamistamme ennakkoluulottomasti ja asiakaslähtöisesti. Haemme aktiivisesti ratkaisuja ja opimme virheistä.

Yhdessä - Kehitämme hyvinvoivaa ja elinvoimaista kaupunkia yhdessä henkilöstön, asukkaiden, yritysten, oppilaitosten, 3. sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa. Kuuntelemme, keskustelemme ja olemme avoimia uusille ideoille ja yhteistyöajatuksille. Valmistelumme, päätöksentekomme ja viestintämme on avointa, osallistavaa ja luottamusta herättävää. Jokainen on arvokas, yhdessä toimien olemme enemmän.

Eteenpäin katsoen - Olemme uteliaita. Katsomme vastuullisesti eteenpäin. Valmistaudumme paikallisiin ja globaaleihin muutoksiin sekä kaupungin muuttuvaan tehtäväkenttään ja tuleviin taloushaasteisiin.

Strategian päätavoitteet- ja mittarit

Lappeenranta strategialle asetetaan seitsemän valtuustoon nähden sitovaa päätavoitetta ja -mittaria. Päätavoitteille asetetaan tavoite-taso tämän valtuustokauden ja neljän valtuustokauden päähän. Pää-tavoitteita ovat:

1. Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa
2. Kaupungin elinvoima vahvistuu
3. Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset
4. Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta
5. Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava
6. Kaupungin turvallisuus paranee
7. Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoidon pitkällä aikavälillä

Edellä mainittujen päätavoitteiden toteutumista mitataan seuraavilla mittareilla:

1. Väkiluku
2. Työssäkäyvien määrä
3. Koulutustasomittain
4. CO₂ -päästöt
5. Kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan alueella
6. Poliisin katuturvallisuusindeksi
7. Vuosikate

Strategiset kärjet

Lappeenranta strategiaa toteutetaan kolmen kärkiohjelman kautta. Strategian kärjet ovat: Kasvun kaupunki, Kestävä kaupunki ja Koulutuksen kaupunki. Lautakunnille asetetaan kärkiohjelmien mukaisia valtuustoon nähden sitovia tavoitteita.

Kasvun kaupunki

Lappeenranta on Kaakkois-Suomen kasvun veturi.

Kasvua yrityksistä

- Arvostamme yrittäjyyttä. Kuuntelemme ja haemme yhdessä ratkaisuja.
- Kehitämme ja parannamme yritysten tarvitsemia yritys-, hautomo- ja kiihdyttämöpalveluja sekä tontti- ja toimitilaratkaisuja asiakaslähtöisesti.
- Toimimme yritysverkostojen ytimessä.
- Tarjoamme yrityksille kilpailukyisen toimintaympäristön, jossa yritykset menestyvät niin koti- kuin kansainvälisillä markkinoilla.
- Houkuttelemme aktiivisesti yrittämään, sijoittumaan ja asumaan koko kaupungin alueelle. Olemme ylpeästi lappeenrantalaisia.

Työstä merkitystä elämään

- Uudistamme työllisyyspalveluita yhdessä elinkeinoelämän ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.
- Vahvistamme yritysyrityksiä nuorten, työttömien työnhakijoiden ja osatyökykyisten työllistämiseksi.
- Vastaamme yritysten osaamistarpeisiin edistämällä työntarjoajien ja työvoiman kohtaamista.

- Edistämme nuorten siirtymistä opinnoista työelämään ja tarjoamme työ- ja harjoittelumahdollisuuksia.

Saimaasta ja matkailusta hyvinvoinnin kasvua

- Vahvistamme matkailu-, kulttuuri- ja palvelusektoria Lappeenrannan ja Saimaan alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman lähteenä yksityisen ja julkisen sektorin kanssa
- Kytkeämme Lappeenrannan kautta koko itäisen ja kaakkoisen Suomen kansainvälisiin markkinoihin kaikkia liikennemuotoja (rauta- ja maantiet, lento-, vesi- ja tietoliikenneyhteydet) hyödyntäen.
- Pidämme Saimaan alueen saavutettavuudesta lentäen huolta.
- Kehitämme koko kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta.
- Tarjoamme laadukkaat peruspalvelut ja monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet, jotka luovat perheille sujuvan arjen.

Kestävä kaupunki

Suomen ilmastopääkaupunki Lappeenranta on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä - Puhdasta ilmaa ja vettä, ei jätettä.

Ekologinen kestävyys

- Hillitsemme ilmastomuutosta ja sopeudumme sen seurauksiin, edistämme kiertotaloutta sekä vahvistamme luonnon monimuotoisuutta.
- Huolehdimme puhtaasta Saimaasta ja muista vesistöistä.
- Toimimme edelläkävijänä globaalien energia- ja ilmastohaasteiden ratkaisemisessa ja haastamme olemassa olevia toimintamalleja.

- Etenemme kohti toimivaa ja tiivistä kaupunkirakennetta ja hiilineutraalia liikennejärjestelmää.
- Edistämme hiilinielujen käyttöä, lisäämistä ja ekologisia toimintamalleja yhdessä asukkaiden, yritysten ja maaseudun toimijoiden kanssa.

Kestävää hyvinvointia

- Kannustamme yhteisöllisyyteen ja monipuoliseen harrastamiseen henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Huolehdimme yhdenvertaisuudesta ja heikoimmassa asemassa olevien asukkaiden hyvinvoinnista.
- Säilytämme ja kehitämme Etelä-Karjalan ja Saimaan alueen kulttuuriperintöä ja välitämme sitä eteenpäin sukupolvelta toiselle.
- Edistämme ja arvioimme kestävyyttä yhdessä asukkaiden ja yritysten kanssa säännöllisesti.

Kestävä ja vakaa talous

- Mahdollistamme vakaalla ja kestävällä taloudenpidolla hyvän päätöksentekokulttuurin.
- Parannamme resurssi-, energia- ja materiaalitehokkuutta ja edistämme uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä.
- Edistämme energia- ja ympäristöalan liiketoimintaa ja työpaikkojen kasvua, vihreää sähköistymistä sekä yritys- ja oppilaitosyhteistyötä.
- Saavutamme taloudellisen kestävyuden ja noudatamme kiertotalouden periaatteita.
- Viestimme teoistamme, jolla vahvistamme kaupungin tunnettuutta vihreänä edelläkävijänä.

Koulutuksen kaupunki

Lappeenranta on kansainvälisesti tunnettu koulutus- ja tutkimuskaupunki, joka houkuttelee opiskelijoita ja osaajia.

Yliopisto kasvun moottorina

- Mahdollistamme LUT:n koulutus- ja tutkimustarjonnan monipuolistamisen ja kilpailukyvyyn kehittämisen.
- Teemme yhteistyötä LAB:n koulutuksen ja soveltavan tutkimuksen kehittämisessä. Rakennamme eri koulutusorganisaatioiden kanssa uusia ja vaikuttavia yhteistyömalleja, jotka luovat elinvoimaa.
- Haemme yhdessä strategisten kumppaniemme LUT:n, LAB:n, Sampon ja Maasotakoulun kanssa ratkaisuja sekä globaaleihin että paikallisiin haasteisiin.
- Kehitämme yhdessä opiskelijoiden ja asukkaiden kanssa Suomen parasta kampusmiljöötä ja opiskelukaupunkia.

Tulevaisuuden osaajat

- Turvaamme laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut ja huomioimme lapsen oikeudet.
- Tarjoamme monipuolisen opintopolun varhaiskasvatuksesta korkeakouluopintoihin, joka houkuttelee alueellemme uusia yrityksiä ja asukkaita ympäri Suomea ja maailmaa.
- Erottaudumme muiden kaupunkien koulutustarjonnasta muun muassa Uniori-toiminnan, lukioiden tiedelinjojen, perusopetuksen erityispainotusten ja yrittäjyyskasvatuksen kaltaisten toimintamallien kautta.
- Huolehdimme koulutustarjonnasta ja osaavan työvoiman saannista.
- Tuemme elinikäistä oppimista ja laaja-alaista osaamista, joilla vastaamme työelämän muuttuviin tarpeisiin.
- Vahvistamme henkilöstön osaamista muuttuvassa toimintaympäristössä, huomioimme erityisesti kansainvälistymisen ja digitalisaation.

LPR2037

KESTÄVIÄ MENESTYSTARINOITA

ROHKEASTI YHDESSÄ ETEENPÄIN KATSOEN

Strategian päätavoitteet ja -mittarit

Strategian päätavoitteet	Mittari	Lähde Päivityminen	Lähtö- taso	Viimeisin toteutuma	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037
Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Tilastokeskus 1 krt/kk	72 697 (12/2020)	72 629 (10/2022)	72 700	73 000	73 000
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä	Tilastokeskus 1 krt/v	29 152 (2018)	28 619 (2020)	30 000	30 500	32 500
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Tilastokeskus/ Sotkanet 1 krt/v	370,2 (2019)	380,6 (2021)	380	380	420
Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)	Oma laskelma 1 krt/v	-48 % (2020)	-49 % (2021)	-53 %	-60 %	-90 %
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava	Kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistys-alan työpaikat keskustan alueella	Tilastokeskus/ Suhdanne-tilasto 1 krt/v	1 412	1 410 (6/2022)	1 470	1 650	2 000
Kaupungin turvallisuus paranee	Poliisin katuturvallisuusindeksi	Poliisi 1 krt/v	108,7 (2020)	99,45 (ka. 1-9/ 2022)	110	112	115
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Tilinpäätös 1 krt/v	36,3 M€ (12/2020)	56,3 M€ (12/2021)	52 M€	30 M€	30 M€

Käyttötalousosa

Valtuustoon nähden sitovat talousarviokehukset

1 000 €	TP 2021	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Oma toiminta					
Yhteiset palvelut					
Toimintatuotot	6 974	5 933	5 908	5 949	5 788
Toimintakulut	-25 848	-33 303	-38 150	-38 191	-38 030
Toimintakate	-18 874	-27 370	-32 242	-32 242	-32 242
Poistot	-1	-100	-100	-100	-100
Talousarviokehys	-18 875	-27 470	-32 342	-32 342	-32 342
Varaukset					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-1 602	-4 656	-8 226	-11 539
Toimintakate	0	-1 602	-4 656	-8 226	-11 539
Poistot	0	0	0	-42	-290
Talousarviokehys	0	-1 602	-4 656	-8 268	-11 829
Strateginen rahoitus					
Toimintatuotot	852	0	0	0	0
Toimintakulut	-3 451	-1 310	-1 000	-1 000	-1 000
Toimintakate	-2 599	-1 310	-1 000	-1 000	-1 000
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	-2 599	-1 310	-1 000	-1 000	-1 000
Lapset ja nuoret					
Toimintatuotot	9 095	7 205	6 804	6 499	6 499
Toimintakulut	-113 734	-111 499	-112 334	-110 380	-109 503
Toimintakate	-104 639	-104 294	-105 530	-103 881	-103 004
Poistot	-189	-606	-917	-917	-851
Talousarviokehys	-104 827	-104 900	-106 447	-104 798	-103 855

Kotikuntakorvaukset					
Toimintatuotot	999	600	600	600	600
Toimintakulut	-2 806	-2 966	-2 966	-2 966	-2 966
Toimintakate	-1 807	-2 366	-2 366	-2 366	-2 366
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	-1 807	-2 366	-2 366	-2 366	-2 366
Kulttuuripalvelut					
Toimintatuotot	1 248	1 076	1 108	1 108	1 108
Toimintakulut	-11 412	-12 584	-13 133	-13 105	-12 988
Toimintakate	-10 164	-11 508	-12 025	-11 997	-11 880
Poistot	-89	-100	-100	-100	-100
Talousarviokehys	-10 253	-11 608	-12 125	-12 097	-11 980
Liikuntapalvelut					
Toimintatuotot	1 398	1 866	2 052	2 052	2 052
Toimintakulut	-11 543	-11 635	-12 009	-12 009	-12 009
Toimintakate	-10 146	-9 769	-9 957	-9 957	-9 957
Poistot	-360	-300	-300	-300	-93
Talousarviokehys	-10 505	-10 069	-10 257	-10 257	-10 050
Kaupunkikehitys					
Toimintatuotot	12 611	12 512	12 300	12 345	12 345
Toimintakulut	-24 044	-25 157	-23 857	-23 902	-23 902
Toimintakate	-11 433	-12 645	-11 557	-11 557	-11 557
Poistot	-114	-300	-300	-300	-300
Talousarviokehys	-11 547	-12 945	-11 857	-11 857	-11 857
Maaomaisuuden tuotot					
Toimintatuotot	1 295	1 500	1 500	1 500	1 500
Toimintakulut	-179	-666	-402	0	0
Toimintakate	1 117	834	1 098	1 500	1 500
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	1 117	834	1 098	1 500	1 500

Rakennusvalvonta					
Toimintatuotot	894	805	855	805	825
Toimintakulut	-762	-845	-850	-800	-800
Toimintakate	133	-40	5	5	25
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	133	-40	5	5	25
Tilakeskus					
Toimintatuotot	37 406	39 133	43 682	40 532	40 532
Toimintakulut	-19 895	-21 019	-21 593	-21 593	-21 593
Toimintakate	17 511	18 114	22 089	18 939	18 939
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 340	-1 300	-1 700	-2 800	-4 700
Poistot	-19 683	-9 500	-9 100	-9 500	-11 500
Talousarviokehys	-3 511	7 314	11 289	6 639	2 739
Oma toiminta yhteensä					
Toimintatuotot	72 772	70 629	74 808	71 389	71 248
Toimintakulut	-213 672	-222 585	-230 949	-232 171	-234 329
Toimintakate	-140 900	-151 956	-156 141	-160 782	-163 081

1 000 €	TP 2021	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Maakunnallinen toiminta					
Sosiaali- ja terveystoimi					
Toimintatuotot	92	0	0	0	0
Toimintakulut	-264 633	-274 461	0	0	0
Toimintakate	-264 541	-274 461	0	0	0
Maakunnallinen palvelutoiminta					
Toimintatuotot	17 541	16 082	5 244	5 164	5 164
Toimintakulut	-16 450	-16 162	-5 244	-5 164	-5 164
Toimintakate	1 091	-80	0	0	0
Lappeenrannan hankintapalvelujen maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-198	-203	-208	-208	-208
Toimintakate	-198	-203	-208	-208	-208
Lappeenrannan seudun ympäristötoimen maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 952	-2 055	-2 076	-2 076	-2 076
Toimintakate	-1 952	-2 055	-2 076	-2 076	-2 076
Etelä-Karjalan maaseututoimen maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-255	-278	-281	-281	-281
Toimintakate	-255	-278	-281	-281	-281
Maahanmuuttopalveluiden maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	-400	-400	-400
Toimintakate	0	0	-400	-400	-400
Etelä-Karjalan liiton maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 331	-1 370	-1 370	-1 370	-1 370
Toimintakate	-1 331	-1 370	-1 370	-1 370	-1 370

Varaukset maakunnalliseen palvelutoimintaan					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-240	-108	-178	-250
Toimintakate	0	-240	-108	-178	-250
Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen maksuosuus					
Toimintatuotot	19	0	0	0	0
Toimintakulut	-7 565	-7 728	0	0	0
Toimintakate	-7 546	-7 728	0	0	0
Maakunnallinen toiminta yhteensä					
Toimintatuotot	17 652	16 082	5 244	5 164	5 164
Toimintakulut	-292 383	-302 497	-9 687	-9 677	-9 749
Toimintakate	-274 732	-286 415	-4 443	-4 513	-4 585
Käyttötalous yhteensä					
Toimintatuotot	90 425	86 711	80 052	76 553	76 412
Toimintakulut	-506 056	-525 082	-240 636	-241 848	-244 078
Toimintakate	-415 631	-438 371	-160 584	-165 295	-167 666
Poistot	-20 435	-10 906	-10 817	-11 259	-13 234
Talousarviokehys	-436 066	-449 277	-171 401	-176 554	-180 900

Kaupungin oma toiminta

Yhteiset palvelut

Toiminnan kuvaus

Yhteiset palvelut kattaa konsernijohtoon sekä kaupungin tasolla keskitetyksi järjestettävät palvelut.

Konsernijohto käsittää valtuuston ja hallituksen alaisen toiminnan sekä kaupungin tarkastustoimen.

Kaupungin hallinto on keskitetty konsernihallintoon. Keskitetty konsernihallinto tuottaa toimialoille yhdenmukaisia ja laadukkaita palveluja, mikä sujuvoittaa toimintaprosesseja ja lisää tehokkuutta.

Konsernihallinto jakautuu kahteen toimintatasoon:

1. strategisen ohjauksen tasoon ja
2. operatiiviseen tasoon, jossa hoidetaan kaupunkitasoisesti keskitetyksi järjestettävät palvelut.

Strategista ohjausta ja kaupungin elinvoiman ja kilpailukykyyn kehittämistä johtaa kaupunginjohtaja.

Operatiivinen taso tuottaa keskitetyksi järjestettävät palvelut. Näitä tehtäviä ovat muun muassa päätöksenteon ja hallinnon valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, viestintä-, markkinointi- ja asiakaspalvelutehtävät, talous-, rahoitus- ja hankinta-asiat sekä henkilöstö- ja tietohallintoasiat.

Yleishallinto

Kaupungin yleishallinto toimii apulaiskaupunginjohtajan alaisuudessa. Yleishallinto tuottaa kaupungin johdolle ja toimialoille ajantasaisten hallintopalvelut sisältäen toimistopalvelut sekä asiakirja- ja kokoushallinnon, vastaa kaupungin työnantajapolitiikasta ja strategisesta henkilöstösuunnittelusta. Tietohallinnon vastuulla on kaupungin ICT-palveluiden kehittäminen, tietojärjestelmien kehittämiseen liittyvät hankinnat sekä tietoturvallisuus. ICT-tukipalvelut tuottaa Meidän IT ja Talous Oy. Kaupungin riskienhallinnassa arvioidaan ja varaudutaan kaupungin toiminnassa arvioituihin ja mahdollisiin riskeihin. Lakisääteisten vaikuttamistoimielinten lisäksi kaupungissa toimii asukas- ja alueneuvosto sekä kahdeksan alueraatia, joiden näkemykset pyritään huomioimaan päätöksenteossa.

Talous ja rahoitus

Talousohjaus tukee strategista ja operatiivista toimintaa ja sen kehittämistä. Kirjanpito, palkanlaskenta, laskutus ja reskontrapalvelut hoidetaan Meidän IT ja Talous Oy:ssä, joka on kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden omistama inhouse-yhtiö.

Elinvoima

Elinvoimajohtaja tiimeineen vastaa elinvoiman ja työllisyyden kokonaisuudesta sekä kaupungin strategiaan liittyvistä valmistelu-, toimeenpano- ja seurantatehtävistä. Tiimin tehtäviin kuuluvat myös

edunvalvonta, sidosryhmätyö kuten elinkeinoelämä- ja kuntayhteistyö, kansainväliset asiat, kaupungin hanketoiminnan koordinointi sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Asiakaspalvelu, matkailu- ja tapahtumapalvelut ja viestintä

Viestintä ja markkinointi, matkailu ja tapahtumat sekä asiakaspalvelu edistävät kaupungin strategian mukaisten toimintojen toteutusta, niiden löydettävyyttä sekä kasvua kaupungin tunnettavuustekijöiksi. Tiimit koordinoivat yhteistyössä kaupungin sisäistä ja ulkoista viestintää, sisällöntuotantoa, kaupunkibrändiä, neuvontaa sekä vieraanvaraisuutta ja palvelevat asukkaita sekä matkailijoita tuottaessaan tapahtumia sekä vapaa-ajan palveluja.

Taloussuunnitelma 2024–2025

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Yleishallinto

Kaupungin hallinnon painopistealueena on hyvän hallinnon sekä konsernihallinnon sisäisen toiminnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella. Valmistelun ja konsernihallinnon käytäntöihin ja rakenteisiin on tehty muutoksia vuonna 2022. Muutokset pyritään jalkauttamaan osaksi konsernihallinnon ja kaupungin toimintaa vuoden 2023 aikana. Pääosin muutosten tavoitteena on asioiden valmistelun ja konsernihallinnon sisäisen toiminnan laadun kehittäminen ja tehostaminen.

Assistentti- ja henkilöstöpalvelut

Assistentti- ja henkilöstöpalveluiden painopistealueena on edistää toimintojen ja toimintatapojen sähköistämistä sekä muuta tarkoituksenmukaista kehitystä. Henkilöstöpalveluiden erityinen painopiste on kunta-alan uusien virka- ja työehtosopimusten muutosten toimeenpano kuluvalle sopimuskaudella.

Osallisuus

Asukkaiden osallistuminen mahdollistetaan riittäväillä panostuksilla osallisuuden edistämiseen. Lakisääteisten vaikuttamistoimielinten lisäksi kaupungissa toimii asukas- ja alueneuvosto sekä kahdeksan alueraatia, joiden näkemykset pyritään huomioimaan päätöksenteossa. Osallisuuteen kohdistetut resurssit mahdollistavat aktiivisen osallisuustoiminnan sekä asukkaiden osallistamisen kaupungin toimintaan ja päätöksentekoon. Keskeisenä tavoitteena osallisuustoiminnassa on vuonna 2022 valmistuneen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman jalkauttaminen kaupungin palveluissa.

Riskienhallinta

Kaupunki painottaa toiminnassaan riskienhallinnan jatkuvaa kehittämistä sekä riskeihin liittyvän tilannekuvan aktiivista päivittämistä ja seurantaa. Riskienhallintatyössä huomioidaan erityisesti muuttunut geopoliittinen tilanne sekä muut arvioitavissa olevat todennäköiset ajankohtaiset riskit. Riskienhallintaan liittyvää sisäistä viestintää ja arviointia tehdään aiempaa laajemmin ja perusteellisemmin.

Tiedonhallinta

Asiakirjahallinnon keskeisinä painopisteinä ovat tiedonhallintaan ja arkistointiin liittyvän lainsäädännön muutosten toimeenpano, sekä tiedonhallinnan kehittäminen suunnitelmalliseen ja ennakoivaan suuntaan. Asiakirjahallinto tukee toimialoja asiakirjallisen tiedon hallinnassa koko tiedon elinkaaren ajan.

Tietohallinnon keskeisinä painopisteinä ovat tiedonhallintaan liittyvän lainsäädännön muutosten toimeenpano, kaupungin käyttämien tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden elinkaaren hallinta ja niihin liittyvät hankinnat ja sopimukset sekä tietoturvallisuutta ylläpitävät ja kehittävät toimenpiteet. Tietohallinto tukee toimialoja palveluprosessien ja niitä tukevien tietojärjestelmien kehitystoimissa.

Talous ja rahoitus

Keskitetyn talousohjauksen painopisteinä ovat taloussuunnittelu, budjetointi ja raportointi ja niiden kehittäminen niin kaupungin johdon kuin toimialojenkin johtamisen ja toiminnan tueksi. Tehtäväkenttään kuuluvat osana konserniohjausta investointibudjetin suunnittelu ja seuranta sekä rahoituksen hallinta. Vuoden 2023 painopisteinä korostuu keskipitkän ja pitkän aikavälin talouden tasapainoon liittyvien selvitysten ja laskelmien tekeminen, tiedolla johtamista tukevan raportoinnin kehittäminen sekä sote-uudistuksen vaikutusten selvittäminen ja huomioiminen pitkän aikavälin suunnitelmissa.

Elinvoima

Strategia ja kehittäminen

Uusi elinvoimajohtaja aloittaa tehtävässään vuoden 2022 lopulla. Elinvoimajohtajan alaisuudessa toimiva strategiatiimi muutetaan elinvoimatiimiksi, jonka tehtävät ja tiimiin kuuluvien henkilöiden toimenkuvat tarkastellaan uudelleen.

Edunvalvonnassa edistetään kaupungin saavutettavuutta ja liikennehankkeita ja valmistellaan Kutilan kanavan rakentamisen käynnistämistä. Oppilaitosyhteistyöllä varmistetaan osaavan työvoiman saataavuus ja lisätään kaupungin vetovoimaa. Toimeenpannaan kaupunkiseudun vihreän sähköistämisen ekosysteemisopimusta ja rakennetaan itäisen Suomen kanssa yhteinen vetylaakso.

Yrittäjämönteisyyden parantaminen on yksi tiimin keskeisimmistä tehtävistä. Entistä tiiviimpi elinkeinoelämäyhteistyö, vuoropuhelun lisääminen yrittäjäjärjestöjen ja kauppakamarin kanssa varmistavat osaltaan tiedon kulkua sekä yrityksille suunnattujen palveluiden jatkuvaa parantamista. Erityisenä teemana ovat sijoittumismarkkinointiin ja sijoittumistyöhön panostaminen sekä kaupungin henkilöstön ja yritysten kohtaaminen entistä kilpailukykyisemmän liiketoimintaympäristön kehittämiseksi.

Kansainväliset asiat

Kansainvälisten toimintojen painopiste on siirtynyt länteen. Kansainvälisten verkostojen laatu ja määrä arvioidaan muuttuneessa tilanteessa. Selvitetään mahdollisuudet solmia ystävyyskaupunkisopimus ukrainalaisen kaupungin kanssa.

Työllisyyden edistäminen

Kaupunki valmistautuu työvoimapalveluiden uudistukseen yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kuntiin vuoden 2025 alusta. Kaupunki on saanut Etelä-Karjalan liitolta maakunnallista kehittämisrahoitusta TE2024-uudistuksen käynnistämisen maakunnallisen työllisyyden-, koulutuksen- ja elinvoimapalveluiden toimintamallin luomiseen. Maakunnallisella rahoituksella palkattava muutosjohtaja vastaa uudistuksen maakunnallisesta valmistelusta.

Kaupunki osallistuu työllisyyttä edistävän monialaisen yhteistoimintamallin (TYP) johtoryhmään ja rahoittaa maakunnan kuntien kanssa TYP-johtajan palkkakustannuksista verkostojohtamisen osuuden. Työmarkkinatuen kuntaosuus siirtyy vuoden 2023 alusta kaupungin budjettiin. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen on varattu 5,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 työllisyyden edistämässä keskitytään edelleen pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn ja kaupunki työllistää erityisesti pitkäaikaistyöttömiä ja nuorisotyöttömiä. Toimialoja tuetaan myös osatyökykyisten ja vammaisten työllistämässä. Huomiota kiinnitetään myös maahanmuuttajataustaisten työllistymisen edistämiseen ja yhteistyön tiivistämiseen Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelujen kanssa. Nuorten työllistämässä Ohjaamon työllisyyskoordinaattori tukee kaupungin työllisyystavoitteiden toteutumista ja verkostotyötä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintaa vahvistetaan yhteistyössä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kanssa. Vuonna 2023 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pääpaino on asukkaiden elinta-

pojen, mielen hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämässä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaupungissa koordinoi monialainen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä. Kaupungin toimialojen toimenpiteet raportoidaan osana vuosittaista hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Rahoitus toimenpiteisiin tulee toimialojen perusrahoituksen kautta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää monialaista yhteistyötä, jota tehdään poikkihallinnollisesti sekä hyvinvointialueen että alueen järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Kaupunki jakaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen järjestöavustuksia (entinen sosiaali- ja terveystyöjärjestöavustukset) 217.000 euroa. Myös pelastustoimen aiemmin jakamat toiminta-avustukset (7.000 euroa) meripelastukseen ja pelastuskoiratoimintaan jaetaan jatkossa osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustuksia. Vuosittain jaettavien toiminta-avustusten lisäksi rahoituksella katetaan aiemmin kaupunginhallituksen linjaamia avustuskohteita. Kaupungin jakamat avustukset kohdistetaan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkitavoitteisiin, jotka on johdettu kaupungin strategiasta ja maakunnallisesta hyvinvointisuunnitelmasta. Avustuksista päättää kaupunginhallitus.

Maahanmuuttajien laskennallisilla korvauksilla katetaan Me-talon toiminta-avustus. Avustuksesta päättää kaupunginhallitus.

Asiakaspalvelu, matkailu- ja tapahtumapalvelut ja viestintä

Viestinnän ja markkinoinnin, matkailun ja tapahtumien sekä asiakaspalvelun vastualueiden strategiakauden tavoite on osaltaan edistää elävän, viihtyisän ja saavutettavan keskustan kokemusta ja kaupan, matkailu- ja ravitsemusalan, taiteen, viihteen ja virkistysalan työpaik-

kojen kasvua keskustan alueella kaupungin positiivisen tunnettavuuden ja asioinnin helppouden ohella. Tiimit edistävät kaupungin sisäistä yhteistyötä, asukkaiden ja vierailijoiden palveluiden tasa-arvoista saavutettavuutta sekä majoitusvuorokausien ja tapahtumaviikonloppujen kasvua.

Asiakaspalvelu

Asiakaspalvelu yhteensovittaa Telian järjestelmiä ja sähköisen asioinnin kanavia sekä PTV-palvelukuvauksia ja kaupungin nettisivuja. Asiakaspalvelun asioinnit liittyvät ensisijaisesti joukkoliikenteeseen ja kulttuuripalveluiden myyntiin yleisneuvonnan ohella ja teatterin ryhmämyynnin odotetaan kasvavan. Visionsa mukaisen tutun ja turvallisen Winkin tavoitteena on helpon asioinnin ohella markkinoida kävijöille uusia palveluja. Kaupungintalolla otetaan kulkukortit käyttöön vuoden 2023 alussa. Winkki yhteistyössä matkailuneuvonnan kanssa tukee kansainvälisten asiakkaiden asiointia ja auttaa kotoutumisessa. Winkin ja matkailuneuvonnan muuttoa yhteiseen pisteeseen uuteen kirjastoon vuonna 2024 valmistellaan.

Matkailu- ja tapahtumapalvelut

Strategian mukainen työ 30:n satoja osallistujia liikuttavien tapahtumaviikonloppujen tavoitteen eteen jatkuu yrittäjä- ja tapahtumajärjestäjäyhteistyössä kaupungin keskeisillä matkailu- ja tapahtuma-alueilla. Oman toiminnan ohella uusia tapahtumia rakennetaan tapahtumakumppanuuksien, Satamatorille yritys yhteistyössä pystytettävän talvilinnan sekä Hiekkalinnan matkailupalveluiden keskittymän takuulähtöisen viikko-ohjelman kautta. Työ tapahtuma-alueiden pysyvien toimenpidelupien sekä alueiden varauskäytäntöjen eteen jatkuu Satamatorin ja Marianaukion luvituksella Kansalaistorin opeilla.

Edustatorin pysyvä toimenpidelupa on vahvistanut alueen toimivuutta ja edesauttanut uudenlaisen opiskelijatapahtuman syntyä Lappeenrantaan. Tapahtumia kuten esimerkiksi Sataman valo ja suunnitellaan skaalautuvasti ja niiden toiminnallisuuksia laajennetaan. Keskeisiä vuoden 2023 toimenpiteitä ovat myös unelma- sekä juhluvuoden 2024 valmistelu sekä uudet tapahtumakumppanuudet.

Matkailun ja tapahtumien ohjausryhmän sisäisessä yhteistyössä tarkastellaan matkailu- ja tapahtuma-alueiden kehitystä erityisinä huomioina Linnoituksen ja sataman palveluiden kehittäminen osana kaa-voitusprosessia. Tapahtumia varten soveltuvien alueiden vuokraaminen ja hinnoittelu uudistetaan maaomaisuuden hallinnan ja tapahtumapalveluiden kanssa. Hiekkalinnan alueesta tehdään toiminnallimpi ja viihtyisämpi ja sinne sijoitetaan pysyviä elementtejä.

Lake Saimaan ja VisitFinlandin Lakeland toiminnan ohella vahvistetaan myös kaakkaisen ja itäisen Suomen yhteistyötä. Lisärahoitusta tarvitaan edistämään matkailijamäärien kasvua ja liikkumista. Markkinointia keskitetään lentokentän kautta saavutettaviin Keski-Euroopan kohteisiin ja Italian markkinan ohella yhteismarkkinointia kohdennetaan saksankieliseen Eurooppaan. Etelä-Karjalan matkailua kehitetään goSaimaa-yhteistyössä ottaen huomioon Saimaan alueen matkailustrategian ja matkailualueen saavutettavuuden parantamisen. Suomen sekä Etelä-Karjalan matkailustrategia keskittyy rakentamaan matkailuliiketoiminnan kestävydestä Suomen matkailun kilpailuvalttia. Strategian erillisteemat ovat luontomatkailu, kulttuuri-matkailu, ruokamatkailu, tapahtumat ja kongressit, joita alueella yhdessä edistetään. Ruokamatkailua kehitetään European Region of Gastronomy 2024 tittelin toimenpiteiden avulla ja kestävä matkailua edistetään Glasgow'n matkailun kestävyysjulistussyhteistyön sekä Saimaan saaristoreitin markkinoinnin kautta.

Viestintä ja markkinointi

Viestinnän ja markkinoinnin toimintojen uudistusprosessi jatkuu, ja painopiste siirtyy ohjeistojen ja prosessien laadinnasta niiden jalkautukseen vastuualueille ja henkilöstön koulutuksiin. Näillä toimilla pyritään kehittämään kaupungin viestintää yhä enemmän omaksi mediatoimistokseen, mikä tarkoittaa muun muassa yhdenmukaisempaa, kohdennetumpaa ja kiinnostavampaa strategian mukaista ulkoista viestintää. Tämän rinnalla jatketaan työyhteisöviestinnän kehittämistä sekä yleisesti viestinnän tehtävien ja periaatteiden ymmärrettäväksi ja näkyväksi tekemistä. Suomen ilmastopääkaupungin markkinointia ja matkailumarkkinointia tehdään mahdollisuuksien mukaan ilman erillisrahoitusta.

Maahanmuuttopalvelujen siirtyminen kaupungin vastuutehtäväksi vaikuttaa myös etenkin alkuvuodesta keskeisesti viestintätiimin työskentelyyn. Vuoden aikana valmistaudutaan viestinnän näkökulmasta myös seuraavaan siirtymätilanteeseen TE-palvelujen kohdalla.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Nykyinen geopoliittinen tilanne on arvaamaton. Venäjä on osoittanut olevansa valmis lähes mihin tahansa toimiin lähialueillaan. Rajan sulkeutuminen on jo aiheuttanut taloudellisia menetyksiä Lappeenrannan seudulle ja taloudellisessa mielessä tilanne tulee jatkumaan vielä pitkään. Yksi merkittävä riski on mahdollinen laajamittainen maahantulo kaakkosrajan yli. Myös erilaiset tahalliset sähkö-, lämpö- tai tietoliikenneverkkoihin aiheutetut häiriöt sekä informaatiovaikuttaminen voivat lisääntyä. Myös sähköpulatilanne on mahdollinen. Vaikka kaupunki on varautunut ja on tehostanut varautumistaan muun muassa edellä mainittuihin tilanteisiin, aiheuttaisivat

ne silti toteutuessaan häiriöitä kaupungin palvelukykyyn. Suoran sotilaallisen hyökkäyksen riski lienee kuitenkin ainakin toistaiseksi vähäinen.

Merkittävin riski yhteisten palveluiden talousarviossa tulee työmarkkinatuen kuntaosuudesta, jonka suuruus vaihtelee työllisyyden kehityksestä riippuen sadoillatuhansilla euroilla vuodessa.

Konsernijohto 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	158	158	278	38
Toimintakulut	-2 430	-2 474	-2 631	-2 474
Toimintakate	-2 272	-2 316	-2 353	-2 436

Tarkastus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-261	-263	-263	-263
Toimintakate	-261	-263	-263	-263

Konsernipalvelut 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	3 835	3 832	3 832	3 832
Toimintakulut	-8 603	-8 592	-8 592	-8 592
Toimintakate	-4 768	-4 760	-4 760	-4 760

Konsernin yhteiset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 940	1 918	1 839	1 918
Toimintakulut	-22 008	-26 822	-26 705	-26 702
Toimintakate	-20 068	-24 904	-24 866	-24 784

Yhteiset palvelut yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	5 933	5 908	5 949	5 788
Toimintakulut	-33 303	-38 150	-38 191	-38 030
Toimintakate	-27 370	-32 242	-32 242	-32 242
Poistot	-100	-100	-100	-100
Kehys	-27 470	-32 342	-32 342	-32 342

Varaukset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 602	-4 656	-8 226	-11 539
Toimintakate	-1 602	-4 656	-8 226	-11 539
Poistot	0	0	-42	-290
Kehys	-1 602	-4 656	-8 268	-11 829

Strateginen rahoitus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 310	-1 000	-1 000	-1 000
Toimintakate	-1 310	-1 000	-1 000	-1 000

Kasvun kaupunki							
Turvaamme kansallisella ja kansainvälisellä edunvalvonnalla, sidosryhmäyhteistyöllä, kaupungin brändin rakentamisella, sijoittautumispalveluilla ja viestinnällä kaupungin kasvun edellytykset. Tiivistämme yhteistyötä kaakkoisen ja itäisen Suomen kanssa. Kehitämme palveluprosessejamme asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti digitalisaation mahdollisuudet huomioiden. Edistämme työllisyysasteen suotuisaa kehitystä; keskeisimpänä toimenpiteenä työllisyyspalvelujen sujuva siirtyminen valtiolta kaupungille.							
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Edistämme työllisyyden suotuisaa kehittymistä	Työttömyysaste (%) Tilastokeskus	14,1 (12/20)	11,0	9,3	8,0	Työvoimapalvelu-uudistuksen toimeenpano yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa ja yritysyhteistyön tiivistäminen nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömien sekä osatyökykyisten työllistämiseksi.	KH
Vahvistamme Lappeenrannan asemaa Saimaan ympärivuotisena matkailualueena	Rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet Tilastokeskus	332.000 (2020)	420.000	500.000	675.000	Ympärivuotisten matkailupalvelujen kehittäminen, markkinointi ja matkanjärjestäjäyhteistyö valituilla kohdealueilla sekä majoituskapasiteetin lisäys.	KH

Kestävä kaupunki

Huolehdimme kuntalaisten, yritysten ja sidosryhmien mahdollisuudesta osallistua kaupungin päätöksentekoon. Toimimme luotettavasti ja läpinäkyvästi ja taloudenpitomme on kestävä. Hyödynnämme Green Leaf -voittoa ja jatkamme toimenpiteitä yhtenä Euroopan vihreimpänä kaupunkina. Edistämme ekosysteemisopimuksen mukaista vihreän sähköistämisen innovaatiokeskittymän rakentamista ja yritysten liiketoiminnan kasvua. Hankimme vastuullisesti. Kehitämme vapaa-ajanpalveluja siten, että ne soveltuvat sekä asukkaille että matkailijoille. Kuulumme parhaimpien kuntatyöntajien joukkoon.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Lisäämme asukkaiden luottamusta kaupungin päätöksentekoon	Luottamusindeksi Kuntaliiton kuntalaiskysely, 1x/valtuustokausi	2,94 (2020)	3,15	3,40	3,80	Kaupungin päätöksenteosta viestitään avoimesti ja ymmärrettävästi. Päätösten valmistelu on riittävän monipuolista ja osallistavaa.	KH
Hoidamme taloutta kestävästi ja vastuullisesti	Kaupungin lainat/asukas, euroa Tilinpäätös	2.783 (2020)	2.800	4.400	3.500	Talouden reunaehdot huomioidaan valmistelussa.	KH

Koulutuksen kaupunki

Haemme alueellista vaikuttavuutta yliopisto- ja korkeakouluysteistyöllä. Luomme uudenlaisia kehitysalustoja yhdessä korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Hyödynnämme kaupungin ja korkeakoulujen vahvuuksia opiskelijoiden ja työvoiman saamiseksi. Kehitämme henkilöstön osaamista.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Huolehdimme henkilöstön osaamisen ajantasaisuudesta	Osaamisen kehittämisen yleisarvosana Työhyvinvointikysely	3,42 (2021)	3,6	3,8	4,0	Osaamistarvekartoituksen tekeminen ja koulutussuunnitelman laatiminen.	KH
Turvaamme yliopiston mahdollisuudet toimia kasvun moottorina	LUT ja LAB opiskelijamäärä Lappeenrannan kampuksella LUT-konsernin antama tieto	8.490 (2021)	8.790	9.420	9.850	Yliopiston ja kaupungin vaikuttamisyhteistyö. Yliopiston kokeilualustana toimiminen.	KH

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut

Toiminnan kuvaus

Toimiala luo perustaa lappeenrantalaisten hyvinvoinnille ja sivistykselle sekä kaupungin elinvoimalle ja uudistumiselle.

Lasten ja nuorten palvelut

Lasten ja nuorten palveluiden laadukas toteuttaminen luo hyvinvointia lapsille, nuorille ja perheille sekä antaa valmiuksia toimia yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä sekä kehittää ratkaisuja tulevaisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu varhaiskasvatukseen lakiin, varhaiskasvatussuunnitelman kansallisiin perusteisiin sekä lasten henkilökohtaisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin. Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on myös lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Lappeenrannassa on 14 kunnallista päiväkotia ja kaksi perhepäivähoitoaluetta. Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perheet voivat hoitaa lasta kotona, valita yksityisen varhaiskasvatuksen joko yksityisessä päiväkodissa tai yksityisellä perhepäivähoitajalla. Toiminta on kaupungin valvomaa ja tukemaa. Yksityiseen päiväkotiin voi saada palvelusetelin. Yksityiseen perhepäivähoitoon saa yksityisen

hoidon tukea. Kunnallisen ja kunnan tukeman varhaiskasvatuksen ulkopuolella oleville alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen on tarjolla avoimia varhaiskasvatuspalveluja.

Perusopetus

Kunnan velvollisuutena on järjestää perusopetusta sen alueella asuville oppivelvollisille lapsille ja nuorille perusopetuslain ja perusopetusasetuksen mukaisesti. Opetuksen tavoitteet ja sisältö on määriteltä lain ja asetuksen lisäksi valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa, joka on velvoittava normi.

Lappeenrannan kaupungissa on vuoden 2023 alussa 17 peruskoulua, joista 12 on 1–6-luokkien kouluja ja viisi yhtenäistä 1–9 luokkien peruskoulua. Erityisopetus järjestetään yleisopetuksen yhteydessä eikä kaupungissa toimi erityiskouluja. Lappeenrannan kaupunki järjestää sairaalan sijaintikuntana opetuksen erikoissairaanhoidon piirissä oleville, sairaalaopetusta tarvitseville oppilaille.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Lappeenrannan kaupunki järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Samoin oman äidinkielen opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Lappeenrannan kaupunki järjestää kyseistä opetusta.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutus järjestetään lukiolain ja lukioasetuksen mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön antaman järjestämisluvan mukaisesti. Lukiokoulutuksen tavoitteet ja sisällöt määräytyvät valtakunnallisen

lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetussuunnitelman perusteet on velvoittava asiakirja.

Lappeenrannan kaupunki ylläpitää talousarviovuoden alkaessa kahta lukiota. Aikuislukion toiminta on lopetettu syksystä 2018 alkaen siten, että uusia opiskelijoita ei oteta enää suorittamaan lukiotutkintoa, mutta yksittäisiä kursseja on mahdollista suorittaa. Lappeenrannassa annetaan myös IB-koulutusta Lyseon lukion tiloissa yhteistyössä Imatran yhteislukion kanssa. Etelä-Karjalan IB-lukiolle on myönnetty uusi järjestämislupa 1.8.2018 alkaen. Lappeenrannan kaupungin lukioissa on opiskelijoita myös muista kunnista. Lappeenrannan lukiot järjestävät tarvittaessa lukiokoulutusta osaksi tutkintoon valmentavaa koulutusta, jonka järjestämisvastuu on Saimaan ammattiopisto Sampolla.

Nuorisotoimi

Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea yhteisöllisyyttä, nuoren kasvua, nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Nuorisotyö on nuoren vapaa-ajalla tapahtuvaa ja nuoren vapaaehtoisuuteen perustuvaa kasvatustyötä. Nuoriksi määritellään alle 29-vuotiaat kuntalaiset. Nuorisotoimessa toteutetaan yhteiskunnallista, yhteisöllistä, kohdennettua nuorisotyötä ja lisäksi nuorisotoimessa on harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikkö. Yhteiskunnalliseen nuorisotyöhön kuuluvat nuorisopolitiikka, avustukset, järjestöyhteistyö sekä maakunnallinen nuorisotyö. Yhteisölliseen nuorisotyöhön kuuluvat nuorisotilatyö, koulussa tehtävä nuorisotyö, alueellinen nuorisotyö sekä osallisuustoiminta, esimerkiksi nuorisovaltuusto ja lasten parlamentti. Kohdennettuun nuorisotyöhön kuuluvat ohjaamo, pienryhmätyö sekä etsivä nuorisotyö. Harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikköön si-

sältyvät koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta, matalan kynnyksen harrastustoiminnan edistäminen sekä lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinaatio. Lisäksi nuorisotoimi jakaa järjestöjen kautta vähävaraisten lapsiperheiden harrastusavustuksia sekä avustaa nuorten työpajatoimintaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuritoimi kehittää kaupungin kulttuuria laaja-alaisesti elinvoiman ja hyvinvoinnin lähteenä. Kulttuuritoimen tehtäväkentän kokonaisuus on määritelty kuntien kulttuuritoimintaa ohjaavassa laissa, jossa osallisuuden edistäminen sekä kulttuurin tuottamisen ja harrastamisen mahdollistaminen kaupunkilaisille sekä alan yrityksille ja yhdistyksille on nostettu vahvasti kulttuuripalvelujen tuottamisen rinnalle. Kaupunki tukee kulttuurityötä jakamalla avustuksia sekä tarjoamalla toimijoiden käyttöön yhteistyösopimuksilla kesäteatterialueen, taiteilijoiden työtiloja ja Galleria Pihaton. Kulttuuritoimi välittää kaupungin avustuksia taiteen perusopetuksen antajille, kansalaisopistolle ja Lotta-museolle.

Lappeenrannan kaupunginkirjasto on kulttuurin perus- ja lähipalvelu, joka edistää kaupunkilaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, tietoon, lukutaitoon, elinikäiseen oppimiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Kirjasto tarjoaa ajanmukaisia palveluita sekä opastusta verkossa, pää- ja lähikirjastoissa sekä kirjastoauto Willityksessä laajasti koko kaupungin alueella. Uudistuvat painetut ja sähköiset kokoelmat sekä henkilökunnan osaaminen ovat keskeinen osa kirjaston työtä. Palveluilla on lähikirjastojen omatoimisuuden ansiosta laajat käyttöajat. Kaupunginkirjasto vastaa Etelä-Karjalan kirjastojen muodostamassa Heili-kimpassa yhteisen kirjastojärjestelmän,

verkkokirjaston, e-aineistojen, kokoelmayhteistyön, yhteisten materiaalien ja ilmeen sekä kuntien välisten kuljetusten koordinoinnista ja kehittämisestä.

Lappeenrannan kaupunginorkesteri tarjoaa Suomen pienimpänä ammattisinfoniaorkesterina korkeatasoisia klassisen ja viihdemusiikin orkesterikonsertteja kaupunkilaisille sekä Etelä-Karjalan ja Saimaan alueen asukkaille ja matkailijoille. Orkesteri on kaupungin ja maakunnan musiikin ammatillinen vetovoimatekijä. Orkesterin ohjelmistossa otetaan monipuolisesti huomioon erilaiset kohdeyleisöt. Kaupunginorkesteri levyttää säännöllisesti ja konsertoi kutsuttuna musiikkilähettiläänä niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Lappeenrannan kaupunginteatteri on Etelä-Karjalan johtava ammattiteatteri. Sen tuotannot ovat monipuolisia ja kiinnostavia eri kohderyhmille. Teatterissa on korkea ammattitaito, laadukasta osaamista sekä korkeatasoisesti toteutettuja tuotantoja. Teatterissa arvostetaan yhdessä tekemistä; jokaisen panostus ja oma erikoisosaaminen ovat yhtä tärkeitä. Tavoitteena on tuottaa teatteriesityksiä, jotka kiinnostavat yleisöä, viihdyttävät ja luovat taide-elämyksiä sekä tarjoavat tekijöilleen taiteellisen haasteen. Monipuolista ohjelmistoa täydennetään vierailuilla esityksillä.

Lappeenrannan museot toimivat yhteiskuntamme muistiorganisaationa. Museot keräävät, tallentavat, säilyttävät, tutkivat ja esittelevät toiminta-alueensa ja -alansa taidetta ja kulttuuriperintöä. Ne tuottavat kaupunkilaisille, matkailijoille ja kaikille asiakkaille tietoa ja elämyksiä. Lappeenrannan museoilla on uudistetun museolain mukainen alueellinen toimintakenttä ja se toimii alueellisena vastuumuseona. Siitä seuraavat tehtävät koskevat kulttuuriympäristön, maankäytön ja muinaismuistolain viranomais tehtäviä sekä alan kehitystä kokonaisuudessaan. Alueellisiin tehtäviin kuuluu tallentaa, säilyttää

ja tehdä tunnetuksi Lappeenrantaan ja Etelä-Karjalaan sekä taiteen osalta myös Kymenlaaksoon liittyvää oman toimialan aineistoa sekä tukea alueen muiden museoiden toimintaa ja kehittymistä. Lappeenrannan museot tallentavat ja esittelevät myös luovutetun Karjalan eteläisen osan kulttuuriperintöä Suomen museokentän välisen sopimuksen mukaisesti.

Lastenkulttuurikeskus Metku toimii kulttuuritoimen kehittämis- ja palveluyksikkönä, joka kulttuuritoimen muiden palveluyksiköiden kanssa kehittää ja toteuttaa lasten ja nuorten yleisötyötä sekä varhaiskasvatus- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin perustuvaa kulttuurikasvatusohjelmaa. Lisäksi Metku kehittää lastenkulttuuria Etelä-Karjalassa sekä taide- ja kulttuurisisältöisiä menetelmiä koulu- ja taidelaitosyhteistyöhön. Metkun toiminta tukee lapsen ja nuoren hyvinvointia ja kasvua kulttuurilaitosten asiakkaisiksi. Metku työllistää taiteen ammattilaisia ja aktivoi alueen 3. sektorin toimijoita yhteistyöhön kunnallisten laitosten kanssa, mikä ylläpitää kaupungin kulttuuri- ja taidetarjontaa.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimi järjestää liikunnan ohjausta, huolehtii liikuntapaikkojen käytöstä sekä niiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta. Liikunnanohjauksen päätavoitteena on lisätä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien asukkaiden liikuntaa, järjestää asukkaille terveyttä edistävää liikuntaa ja edistää asukkaiden liikunnallista elämäntapaa erityisryhmät huomioiden. Liikuntatoimi tarjoaa kaupunkilaisille sekä kaupungissa toimiville järjestöille liikuntamahdollisuuksia rakentamalla, varustamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja sekä jakamalla niiden käyttövuoroja.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Lapset ja nuoret

Varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten lasten määrä vähenee taloussuunnitelmakaudella huomattavasti. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten ikäluokat ovat olleet aiempaa pienempiä jo usean vuoden ajan ja tämä on näkynyt suoraan valtionosuuksien vähenemisenä. Varhaiskasvatuksen osalta ikäluokkien pienenemistä tapahtuu vielä kolmen vuoden ajan. Sen jälkeen lasten määrän muutokset ovat ennusteiden perusteella tavanomaista vuosien välistä vaihtelua. Varhaiskasvatuskäisiä 1–6 -vuotiaita on toimintakaudella 2022–2023 yhteensä 3.364. Määrä laskee toimintakauteen 2025–2026 mennessä 3.024 lapseen. Lasten määrän väheneminen alkaa vaikuttaa merkittävästi myös perusopetukseen, kun pienet ikäluokat siirtyvät perusopetukseen ikäryhmä kerrallaan. Lukuvuonna 2022–2023 peruskoululaisia on kaupungin kouluissa 6.248. Lukuvuonna 2025–2026 oppilasmäärä on 5.872.

Lasten ja nuorten palvelujen talousarviokehys on suhteutettu vähe-neviin valtionosuuksiin. Kehyksen pieneneminen tällä suunnittelukaudella sekä tulevina vuosina edellyttää vastaavansuuruisten käyttömenojen vähentämistä. Talouden tasapainotus tehdään lasten ja nuorten lautakunnan kehityksen sisällä vastuualueiden kesken.

Vuoden 2023 aikana Sammonlahden koulun Skinnarilan koulun toimipiste ja Korvenkylän koulu toimivat edelleen väistötiloissa. Sammontalon ja Korvenkylän koulun rakentaminen käynnistyy. Sammonlahden yläkoulu siirtyy väistöön Sammontalon rakentamisen ajaksi ja

väistö tulee järjestää Sammonlahden koulun oppilasalueelle. Voisalmen päiväkoti toimii väistötiloissa Snellmanin päiväkodin tiloissa, kunnes Voisalmen uusi yksikkö valmistuu. Ylämaan päiväkoti siirtyy Ylämaan koulun ja kirjaston yhteyteen. Kimpisen koulun, Peltolan päiväkodin ja Pulpin päiväkodin peruskorjaushankkeiden valmistelut käynnistyvät.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta kehitetään osana suomalaista kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toimintakulttuurin kehittäminen lasten psyykkistä, sosiaalista ja fyysistä hyvinvointia tukevaksi, lasten ja huoltajien osallisuuden mahdollistaminen sekä palvelujen kilpailukykyisyys ja tehokas järjestäminen.

Varhaiskasvatus noudattaa Opetushallituksen määräyksiin pohjaavia Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Varhaiskasvatukseen perustuen jokaiselle lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Arviointi ja sen kehittäminen on yksi varhaiskasvatuksen lakisääteisistä tehtävistä. Paikallisesti varhaiskasvatuksen järjestämistä ja kehittämistoimintaa ohjaavat myös Lappeenrannan kaupungin strategia, maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Osallistumme näiden suunnitelmien valmisteluprosesseihin.

Lappeenranta on valikoitunut mukaan syksyllä 2021 alkaneeseen kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun. Kokeilu kestää kevääseen 2024. Toimintakaudella 2022–2023 koeryhmään kuuluu noin 200 lappeenrantalasta vuonna 2017 syntyneitä lasta vuonna 2021 aloittaneiden 2016 syntyneiden noin 200 lapsen lisäksi. Tosiiasiallisesti 2016 syntyneistä kokeiluun koeryhmissä osallistuu noin 150 lasta ja 2017 synty-

neistä noin 130 lasta Lappeen, Myllymäen, Voisalmen ja Pulpin päiväkodeissa. Kaikki huoltajat eivät ottaneet paikkaa kokeilusta lähipäiväkodissa, vaikka siihen tarjottiin mahdollisuus. Kokeilulle on laadittu oma paikallinen opetussuunnitelmansa. Esiopetus on maksutonta koeryhmään kuuluville ja kokeilutoimipaikassa esiopetukseen osallistuville lapsille. Loput 2016 ja 2017 syntyneiden ikäluokista, kuuluvat kokeilun verrokkiryhmään. Kokeilulain mukaan kunta saa valtionavustusta kokeilutoimintaan, jolla kompensoidaan esimerkiksi asiakasmaksutulojen pienenemistä.

Varhaiskasvatuksessa on otettu syksyllä 2022 käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä. Uusi järjestelmä mahdollistaa sähköisen työvuorosuunnittelun huoltajien varaamien hoitoaikojen pohjalta. Järjestelmä helpottaa johtajien työtä etenkin henkilöstöressurssin käytön osalta. Järjestelmän avulla varmistetaan henkilöstön riittävyys oikea-aikaisesti päivän aikana. Järjestelmä tuottaa oleellisia raportteja varhaiskasvatuksen hallinnon käyttöön. Tavoitteena on saada myös ruokatilausohjelman integraatio käyttöön, mikä helpottaa osaltaan henkilöstön työtä.

Sekä henkilöstön että lasten hyvinvoinnin tukeminen ja ylläpito vaatii panostuksia koronapandemian jälkeen. Varhaiskasvatukselle on laadittu koronapalautumissuunnitelma. Koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi on haettu valtionavustusta vuosille 2023–2024. Myös Venäjän hyökkäyssota saattaa aiheuttaa turvattomuuden tunnetta ja huolta sekä henkilöstössä että lapsissa. Psykologista ja kuraattorista koostuva varhaiskasvatuksen Varma-tiimi tukee henkilöstön työskentelyä lasten psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Työterveyden palvelut ovat merkittävässä roolissa etenkin yksittäisten työntekijöiden tilanteissa. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa työskentelevien työntekijöiden työoloja parannetaan si-

ten, että sairauspoissaolojen ajaksi varhaiskasvatustyöntekijöille varataan riittävät resurssit sijaisten hankkimiselle. Lähtökohtaisesti poissa olevan työntekijän paikalle tulee mahdollistaa sijaisen palkkaaminen.

Lasten hyvinvoinnin tukemiseksi varhaiskasvatuksen henkilöstöä koulutetaan suunnitelmallisesti, tämän varmistamiseksi ollaan laatimassa koulutussuunnitelmaa henkilöstösuunnitelman liitteeksi. Tavoitteena on resurssien puitteissa järjestää ratkaisukeskeisyyskoulutusta vuorollaan kaikille varhaiskasvattajille. Henkilöstöä koulutetaan myös Ihmeelliset vuodet -ryhmänhallintamenetelmän käyttöön kouluttajakoulutuksen käyneiden varhaiskasvatuksen työntekijöiden avulla.

Varhaiskasvatustilanne muuttui 1.8.2022 alkaen lapsen tuen osalta. Lain myötä varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen laadukasta perustoimintaa. Tukea on annettava viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Jos tuki ei ole riittävää, voidaan tukea antaa tehostettuna tai erityisenä tukena. Lapsen tehostetun ja erityisen tuen antamisesta tulee tehdä hallintopäätös. Varhaiskasvatus on saanut valtionavustusta lain mukaisen tuen uudistamisen edistämiseksi.

Muita avustusrahoihin käynnissä olevia kehittämishankkeita ovat Junior University esiopetuksessa, Varhaiskasvatus kohti uusia lukutaitoja sekä Kestäviä menestystarinoita varhaiskasvatuksen johtamisessa -hanke. Varhaiskasvatus on mukana Kesäyliopiston henkilöstölle suunnatussa koulutushankkeessa sekä Väestöliiton tuottamassa kehotunnekasvatus -hankkeessa.

Varhaiskasvatuksen kysyntään liittyy paljon epävarmuustekijöitä. Hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2023 varhaiskasvatusmaksuja esitetään alennettavaksi pysyvästi 70 miljoonalla eurolla. Lisäksi yksityisen hoidon tuen hoitolisään esitetään 100 euron korotusta. Vaikutukset kunnille kompensoidaan yhteisöveron jako-osuuden kautta. Tämä on huomioitu varhaiskasvatuksen kehityksessä. Asiakasmaksujen pienentämisellä saattaa olla edelleen vaikutuksia varhaiskasvatukseen kysyntään. Mikäli talous kasvaa ja työllisyys kehittyy myönteisesti, voivat ne lisätä varhaiskasvatukseen kysyntää. Valtioneuvoston koulutuspoliittisen selonteon yhtenä tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta edelleen vähintäänkin pohjoismaiselle tasolle. Tavoitteeseen tähtäävät kansalliset toimenpiteet lisäävät mahdollisesti kysyntää myös Lappeenrannassa. Lappeenrannassa vuodesta 2020 vuoteen 2021 (tilastointipäivä 31.12.) 1–6-vuotiaiden lasten osallistumisaste nousi noin 2,4 prosenttiyksiköllä 83,0 prosenttiin. Lappeenrannassa osallistumisaste on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi. Tästä johtuen talousarviossa pysyminen vuoden 2023 aikana tulee olemaan haasteellista.

Varhaiskasvatukseen kysyntä vaihtelee toimintavuoden aikana. Keväisin varhaiskasvatuksessa on ollut noin 200 lasta enemmän kuin syksyisin. Kysynnän vaihtelusta johtuvaan kasvuun voidaan vastata lisäämällä määräaikaista henkilöstöä, ottamalla käyttöön väliaikaisia tiloja tai ostamalla nykyistä enemmän palveluja.

Ikäluokkien koko vaikuttaa tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään. Sekä valtakunnallisesti että paikallisesti vuonna 2018–2022 syntyneiden ikäluokat ovat selvästi pienempiä aiempiin vuosiin verrattuna. Mikäli tulevat ikäluokat pienenevät edelleen, tulee se puolestaan näkymään kysynnän vähenemisenä osallistumisasteen nou-

susta huolimatta. Lapsimäärän pieneneminen tulee huomioida tulevien rakennushankkeiden laajuudessa. Sammontalon sekä Voisalmien uuden päiväkodin suunnitteluprosessit jatkuvat edelleen.

Tällä hetkellä lapsimäärän väheneminen näkyy eniten Lauritsalan–Joutsenon alueella. Etenkin Lauritsalassa tiloista luopuminen samassa suhteessa on haasteellista, koska alueella ei ole enää käytössä erillisiä pieniä tiloja. Osallistumisasteen nousun takia varhaiskasvatuspaikkojen tarve ei vähene kaikilla alueilla samassa suhteessa ikäluokkien pienenemisen kanssa. Tämä sekä tilojen vajaakäyttö aiheuttaa tarvetta ohjata uusia hakijoita toiselle palvelualueelle hoitoon. Lapsimäärän vähenemisen realisoituessa varhaiskasvatuksessa tulee valmistautua henkilöstön vähentämiseen ja mahdolliseen tiloista luopumiseen. Henkilöstön vähentäminen on mahdollista määräaikaisten palvelusuhteiden määrää vähentämällä sekä jättämällä avoimia vakansseja täyttämättä.

Perusopetus

Vuosien 2023–2025 toiminnan suunnittelua ohjaa kansallisella tasolla hallitusohjelman lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta valmisteltu koko koulutusjärjestelmää koskeva koulutuspoliittinen selonteko. Koulutuspoliittisen selonteon tavoitetilana on vahva, laadukkaaseen ja vaikuttavaan kasvatukseen, koulutukseen ja tutkimukseen ja kulttuuriin rakentuva sivistysperusta, oppijoiden hyvinvointi, koulutuksellinen tasa-arvo ja saavutettavuus, korkea koulutus- ja osaamistaso, koulutuksen järjestäminen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla, yhteistyön ja digitalisaation hyödyntäminen oppijoiden parhaaksi sekä koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys. Perusopetuksen osalta toimenpiteitä ovat muun muassa perusopetuslain ja valtioneuvoston suosittelun uudistaminen,

myönteisen erityiskohtelun rahoituksen vakiinnuttaminen ja selkeän ja velvoittavan laatukriteeristön luominen.

Samoin opetustoimen kehittämistä ohjaa kansallisella tasolla Suomen lapsistrategia sekä sen toimeenpanosuunnitelma. Lapsistrategian pohjana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Lapsistrategian tavoitteena on vahvistaa lasten hyvinvointia sekä heidän oikeuksiensa toteutumista. Keskeistä on haavoittuvassa asemassa olevien lasten aseman turvaaminen ja heidän tarpeiden tunnistaminen aikaisempaa paremmin. Myös lasten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen sekä syrjinnän ja eriarvoisuuden torjunta ovat keskeisinä tavoitteina. Lapsistrategian linjaukset on huomioitu muun muassa opetustoimen valmistelemissa toimenpiteissä Unicef-lapsiystävällinen kunta -toimintamallin toimeenpanon suunnittelussa.

Paikallisella tasolla perusopetuksen kehittämistä ohjaa Lappeenrannan kaupungin strategia ja maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

Vuosien 2023–2025 toiminnan suunnittelussa on huomioitu edellä kuvatut kansalliset linjaukset, toimintaympäristön muutokset sekä kaupungin strategia.

Kaupungin strategian kärkiohjelmien perusopetuksen painopistealueiden valinnassa ja toimenpiteiden määrittelyssä on huomioitu kansalliset kehittämisen painopistealueet, jotta kokonaisuus on koulujen näkökulmasta mahdollisimman sujuvasti toteutettavissa.

Kasvun kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on oppilaiden työelämätaitojen ja yrittäjyyden vahvistaminen. Lukuvuoden 2022–2023 aikana laaditaan opetussuunnitelma työelämätaitojen ja yrit-

täjyyden osalta. Työelämäyhteistyötä kehitetään ohjauksen kehittämishankkeen puitteissa. Toisena painopisteenä on vahvistaa oppilaiden huoltajien tyytyväisyyttä perusopetuspalveluihin. 7–9-luokkien liikuntapainotteisen opetuksen markkinointia vahvistetaan, samoin vapaaehtoisen vieraan kielen valintojen määrää pyritään kasvattamaan markkinointia kehittämällä. Kummallakin toimenpiteellä tehdään näkyväksi kaupungin monipuolisia perusopetuksen palveluita.

Kestävän kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Lukuvuoden 2022–2023 aikana vahvistetaan oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa syksyllä 2022 toteutetun kyselyn pohjalta. Koulupoissaoloja vähennetään kehittämällä toimintamalleja oppilaiden sitouttamiseksi koulunkäyntiin. Keskeistä on vahvistaa oppilaiden sitoutumista kouluyhteisöön opettamalla opetusryhmille tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Henkilöstön täydennyskoulutus tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen osalta jatkuu. Psykiatrisen erikoissairaanhoidon piirissä olevien oppilaiden pedagogista ja hoidollista tukea kehitetään yhdessä Eksoten kanssa tarkastelemalla ja tarvittavin osin uudistamalla sairaalaopetuksen järjestämistapaa koko maakunta huomioiden. Toisena painopisteenä on taloudellisen kestävyuden vahvistaminen. Tavoitteena on, että kustannustaso säilyy vertailukaupunkien keskiarvon tuntumassa. Oppilasmäärän vähentyessä on kaikin keinoin varmistettava, että kiinteitä kuluja voidaan pienentää oppilasmäärän vähenemisen suhteessa, jotta mahdollisimman suuri osa resurssista voidaan käyttää opetuksen järjestämiseen. Kolmantena painopisteenä on laadukaana kestävyyskasvatuksen järjestäminen oppilaille. Lukuvuoden 2022–2023 aikana kehitystyö kohdistuu kestäväan kouluruokailuun.

Koulutuksen kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on yhteistyö alueen muiden oppilaitosten kanssa. Syksyn 2022 aikana laaditaan LUT-yliopiston kanssa tiekartta yhteistyömuodoista vuosina

2023–2025. Painopisteenä yhteistyössä on muun muassa tiedekasvatuksen uudet toimintamallit. Koulutuksen kaupungin kärkiohjelman toisena painopisteenä on oppilaiden lukutaidon vahvistaminen. Digitaalisen Lukuseula-arviointivälineen tuloksia hyödyntäen varmistetaan, että tukea tarvitseville oppilaille kohdennetaan tarvittavat tukitoimet. Oppilaiden tuen tarpeen arviointiin ja tuen järjestämiseen liittyvät lakisääteiset lomakkeet päivitetään, kun niitä koskeva lakimuutos tulee voimaan. Henkilöstön täydennyskoulutus lukutaidon ja matematiikan opettamiseksi jatkuu.

Vuoden 2023 aikana voi tulla uusia valtionrahoituksia haettavaksi. Talousarvioesityksessä on varauduttu hankerahoituksen saamisen edellyttämiin omarahoitussuosiin tehdyn tarvearvion perusteella. Henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen on tärkeää. Rehtoreiden osalta jatketaan työajan seurantaan työmäärän hallitsemiseksi. Rehtoreiden näkemykset voimavaratekijöistä on kartoitettu ja niitä vahvistetaan tarvittavin osin vuoden 2023 aikana. Koulujen henkilöstön osalta hyvinvoinnin varmistamiseen liittyvät suunnitelmat ovat koulukohtaisia.

Opetustoimen digistrategia valmistuu vuoden 2022 aikana ja sen toimeenpano aloitetaan vuoden 2023 aikana.

Perusopetuksen oppilasmäärä on ennusteiden perusteella vuosina 2023–2025 seuraava (ensimmäinen luku 1–6 lk ja jälkimmäinen 7–9 lk):

1. 2022–2023: $4.134 + 2.114 = 6.248$
2. 2023–2024: $3.976 + 2.163 = 6.139$
3. 2024–2025: $3.883 + 2.165 = 6.048$
4. 2025–2026: $3.699 + 2.173 = 5.872$

Muutos on huomioitu talousarviovalmistelussa siten, että oppilas-kohtainen resurssikerroin säilyy ennusteiden sekä budjetin toteutuessa nykyisellä tasolla. Oppilasmääräennusteiden toteutuessa oppilasmäärä laskisi lukuvuosien 2023–2026 aikana yhteensä 376 oppilaalla.

Perusopetuksen kehityksessä on huomioitu valmistavan opetuksen kasvanut oppilasmääräennuste edellisiin vuosiin verrattuna. Valmistavan opetuksen järjestämiskustannukset ovat nyt tavanomaista suuremmat ja kehukseen saatiin tästä syystä 300.000 euron lisäys. Joutsenon koulun yhteydessä olevan tilaelementin vuokra-aikaa jatkettiin lukuvuoden 2022–2023 ajaksi, ja sen vuokra katetaan kehukseen saadusta lisämäärärahasta. On siis epävarmaa, missä laajuudessa valmistavaa opetusta syksystä 2023 alkaen on mahdollista järjestää. Myöskään tarpeesta ei ole tässä vaiheessa tietoa.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen vuosien 2023–2025 toiminnan suunnittelua ohjaa kansallisella tasolla perusopetuksen tavoin hallitusohjelman ohella koko koulutusjärjestelmää koskeva koulutuspoliittinen selonteko. Lukiokoulutuksen osalta keskeinen teema luonnoksessa on yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Tarkoituksena on edistää tavoitteen saavuttamista hyödyntämällä uusia teknologioita ja toimintatapoja opetuksessa ja oppimisessa, kehittämällä ammatillisten tutkintojen ja lukion opetussuunnitelmia niin, että opintoja voidaan yhdistellä nykyistä joustavammin ja kehittämällä lukiokoulutuksen rakenteita ja sisältöjä hyödyntäen koulutusta koskevia arviointituloksia. Lisäksi tavoitteena on työelämän muutoksiin vastaaminen ja vaikuttavuuden ja saavutettavuuden edistäminen. Näihin tavoitteisiin pyritään muun muassa luomalla eri koulutusasteita ja -aloja ylittävää

palvelutarjontaa ja yhteisiä osaamiskokonaisuuksia, tukemalla ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen sekä korkeakoulutuspalveluiden tilojen, laitteiden sekä henkilöstön yhteiskäyttöä ja uudistamalla toimijarakennetta järjestäjälähtöisesti tukemalla sekä toimialakohtaisesti että valtakunnallisiin osaamistarpeisiin vastaamista ja järjestäjien ja alueiden omien tavoitteiden saavuttamista.

Osana hallitusohjelman toimeenpanoa vuoden 2022 aikana on käynnistynyt lukiokoulutukseen laatuohjelma, joka toteutuu viitenä toimenpidekokonaisuutena. Läpileikkaavina teemoina ovat opiskelijälähtöisyys sekä yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistaminen. Lukioden kansallinen laatustrategialuonnos on ollut lausuntokierroksella syksyllä 2022. Toimeenpano alkaa vuonna 2023.

Paikallisella tasolla lukiokoulutuksen kehittämistä ohjaa Lappeenrannan kaupungin strategia ja maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

Vuosien 2023–2025 toiminnan suunnittelussa on huomioitu edellä kuvatut kansalliset linjaukset, toimintaympäristön muutokset sekä kaupungin strategia.

Kaupungin strategian kärkiohjelmien perusopetuksen painopistealueiden valinnassa ja toimenpiteiden määrittelyssä on huomioitu kansalliset kehittämisen painopistealueet, jotta kokonaisuus on koulujen näkökulmasta mahdollisimman sujuvasti toteutettavissa.

Kasvun kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on opiskelijoiden työelämätaitojen ja yrittäjyyden vahvistaminen. Lukuvuoden 2022–2023 aikana päivitetään opetussuunnitelma työelämätaitojen ja yrittäjyyden osalta osana Yhteiset työkalut ohjaukseen -hanketta.

Työelämäyhteistyötä kehitetään myös osana Lappeenrannan lukioden tiedelinjan kummiyritystoimintaa. Toisena painopisteenä on vahvistaa opiskelijoiden huoltajien tyytyväisyyttä lukiokoulutukseen kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä kehittämällä.

Kestävän kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Lukuvuoden 2022–2023 aikana vahvistetaan opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa syksyllä 2022 toteutetun kyselyn pohjalta. Opettajille järjestetään täydennyskoulutusta osana Yhteiset työkalut ohjaukseen -hanketta. Toisena painopisteenä on taloudellisen kestävyuden vahvistaminen. Tavoitteena on parantaa lukiokoulutuksen järjestämisen tehokkuutta pienentämällä kustannustasoa lähemmäksi vertailukaupunkien keskiarvoa. Koska tavoitteena on säilyttää kurssitarjonta mahdollisimman kattavana, tehdään vuoden 2023 aikana selvitys siitä, voisiko taloudellista tehokkuutta parantaa yhdistämällä lukiot hallinnollisesti toisiinsa. On mahdollista, että yhdistämisellä saavutettaisiin myös muita hyötyjä. Kolmantena painopisteenä on laadukas kestävyyskasvatus. Kansallisen kehittämishankkeen puitteissa valmistellaan toimintamalleja lukioden kestävyyskasvatukseen.

Koulutuksen kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on yhteistyö alueen muiden oppilaiden kanssa. Syksyn 2022 aikana laaditaan LUT-yliopiston kanssa tiekartta yhteistyömuodoista vuosina 2023–2025. Painopisteenä yhteistyössä on muun muassa tiedekasvatuksen uudet toimintamallit. Kehitystyötä tehdään myös Lahden kaupungin kanssa. Lukiokoulutus tekee yhteistyötä Saimaan ammattiopisto Sampon kanssa niin sanotun tutkintoon valmistavan koulutuksen järjestämisessä siltä osin kuin on tarpeen. TUVA-koulutus on osa oppivelvollisuuslain toimeenpanoa.

Vuoden 2023 aikana voi tulla uusia valtionrahoituksia haettavaksi. Talousarvioesityksessä on varauduttu hankerahoituksen saamisen edellyttämiin omarahoitusosuuksiin tehdyn tarvearvion perusteella.

Henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen on tärkeää. Rehtoreiden osalta jatketaan työajan seurantaan työmäärän hallitsemiseksi. Rehtoreiden näkemykset voimavaratekijöistä on kartoitettu ja niitä vahvistetaan tarvittavin osin vuoden 2023 aikana. Koulujen henkilöstön osalta suunnitelmat ovat koulukohtaisia.

Opetustoimen digistrategia valmistuu vuoden 2022 aikana ja sen toimeenpano aloitetaan vuoden 2023 aikana.

Nuorisotoimi

Ohjaamon tavoitteena on alle 30-vuotiaiden nuorten aikuisten työllisyyden ja koulutuksen edistäminen sekä yksilöllinen ja kokonaisvaltainen arjen hallinnan tukeminen kynnyksettömässä palveluohjaukseen erikoistuneessa toimipisteessä sekä digitaalisesti. Nuorten työllisyyden tukemiseen on käynnistetty Nuorisoystävällinen työnantaja-toimintamallin kehittäminen. Nuorten osallisuutta vahvistetaan vaikuttamistapahtumilla ja asiakasraadilla. Nuorisotoimella on vastuu ohjaamotoiminnan toteuttamisen koordinoinnista. Valtio on kohdentanut TE-toimistojen kautta nuorten asiantuntijaresurssia sekä psykososiaalista tukea Onnin kautta Ohjaamo Lappeenrantaan. Ohjaamon jatkuvan kehittymisen edellytyksenä on monialainen yhteistyö TE-toimiston, Eksoten eri nuorten palvelumuotojen sekä lukuisien nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa. Yhteistyötä vahvistetaan monialaisen verkostovalmennuksen ja tiimipäivien avulla sekä ottamalla käyttöön case-toimintamalli. Oppivelvollisuuslain uudistamisen myötä ohjaamokoordinaattori on kunnan ohjaus- ja valvonta-

vastuussa Lappeenrannassa asuvista alle 18-vuotiaista oppivelvollisista, joilla ei ole opiskelupaikkaa. Nuoren kokonaistilanne arvioidaan ja selvitetään tuen tarve yhdessä oppivelvollisen ja huoltajan kanssa kuulemistilaisuudessa. Nuori ohjataan hakeutumaan soveltuvaan koulutukseen tai muiden palvelujen piiriin. Tarvittaessa huoltajaa ohjataan hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä. Ohjaamokoordinaattori tekee päätöksen oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä tai opiskelupaikan osoittamisesta tarpeen mukaan. Ohjaamokoordinaattori hoitaa kunnan ohjaus- ja valvonta-tehtäviä muiden tehtäviensä ohessa.

Yhteisöllinen nuorisotyö on osa kaupungin tarjoamaa maksutonta nuorisopalveluiden perustoimintaa. Yhteisöllinen nuorisotyö on alueellista nuorisotyötä ympäri kaupunkia, sekä yhteistyötä eri verkostojen ja toimijoiden kanssa. Nuorisotiloja on yhteensä viisi Sammonlahden, Lauritsalan, Joutsenon ja kaksi keskustan alueella (Krisse ja Monari). Nuorisotiloilla työskentelee nuorisotyön ammattilaisia kohtaamassa, kasvattamassa ja opastamassa nuoria nuoruuden kehitystehtävien parissa. Nuorisotyö on nuorten vapaa-ajalla tapahtuvaa kasvatustyötä. Yhteisöllisen nuorisotyön tavoitteena on tarjota laadukasta ja vapaaehtoista vapaa-ajan toimintaa noin 13–18-vuotiaille nuorille. Nuorten osallisuus on keskeisessä roolissa toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Nuorisotilasta riippuen nuorten illassa käy noin 25–70 nuorta illassa. Yhteisöllinen nuorisotyö järjestää nuorten iltojen lisäksi erilaista kerho- ja pienryhmätoimintaa, sekä erilaisia tapahtumia lapsille ja nuorille, kuten diskoja ja teematapahtumia. Alueellinen monialainen verkostotyö mahdollistaa alueen nuoriin ja yleiseen hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin ja nuorten ilmiöihin varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän toiminnan.

Lappeenrannan lasten ja nuorten vaikuttajaryhmät lasten parlamentti ja nuorisovaltuusto toimivat nuorisotoimen alaisuudessa. Toimintoja ohjataan ja kehitetään yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Nuorisovaltuuston toimintasääntöä on uudistettu ja se astui voimaan alkuvuonna 2022. Samaan aikaan uusi nuorisovaltuusto aloitti toimintansa. Uudessa toimintasäännössä on kehitetty rakenteita, jotka mahdollistavat myös muiden kuin nuorisovaltuustoon kuuluvien nuorien vaikuttamismahdollisuuksia nuorisovaltuuston kautta.

Nuorisotoimi koordinoi Harrastamisen Suomen mallin Myö harrastetaa lähel – Lappeenrannassa -hanketta, jonka tavoitteena on lisätä lappeenrantalaisten peruskoulun 1.–9. vuosiluokan oppilaiden hyvinvointia tarjoamalla maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivien yhteyteen (1.–6.-luokkalaisille) ja etsivän harrastustoiminnan kautta auttaa nuoria löytämään itselleen mieluinen harrastus (7.–9.-luokkalaiset). Tällä hankekaudella koulualueilla työskentelee kaksi harrasteohjaajaa, joiden päävastuuna on harrastusten järjestäminen ja ohjaaminen yhdessä eri toimijoiden kanssa. Harrasteohjaajien työskentelyllä eri koulualueilla on vahva tausta ja hyvät tulokset esimerkiksi Liikkuva koulu -hankkeen koululiikunnanohjaajien kautta sekä kahdelta lukuvuodelta Myö harrastetaa lähel – Lappeenrannassa -hankkeista. Harrastamisen Suomen malliin myönnetään valtionavustusta lukuvuosittain. Hankekaudelle 2022–2023 on saatu valtionavustusta Etelä-Suomen AVIlta ja kaupungin omavaroitusosuuksella katetaan hankkeen koordinoinnin kustannukset.

Koulunuorisotyötä on tehty erilaisilla hankerahoituksilla Lappeenrannassa vuodesta 2017 lähtien. Avin rahoittama koronahaittojen ehkäisy koulunuorisotyön keinoin -hanke päättyi toukokuussa 2022. Toiminnalle ei löytynyt rahoitusta nuorisotoimen tai perusopetuksen budjetista. Jokainen koulu päätti omasta näkökulmastaan, toteut-

taako koulunuorisotyötä jatkossakin. Sammonlahden koulussa koulunuorisotyö jatkuu vakituisena toimintana 50 prosenttista työaikaa tekevällä työntekijällä. Lauritsalan koulussa toiminta jatkuu määräaikaisena toimintana toukokuun 2023 loppuun myös 50 prosentin työajan toimintana. Kesämäen koulu on palkannut koulunuorisotyöntekijän omaksi työntekijäkseen jo aiemmin. Näissä edellä mainituissa kouluissa tehdään tiivistä yhteistyötä nuorisotoimen kanssa. Kaupungin yläkouluista kahdessa ei tehdä koulunuorisotyötä. Nuorisotyö tekee kuitenkin näiden koulujen kanssa yhteistyötä. Avi on aukaissut uuden koulunuorisotyön avustushankkeen syksyllä 2022. Rahoituksen ehtona on 10 prosentin omavaroitusosuus, joka kootaan toimialalta.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alussa siirtyy nuorten työpajatoiminnan avustaminen Eksotelta kunnan tehtäväksi. 25.000 euron avustuksen myöntäminen työpajatoimijoille tapahtuu nuorisolain hengen mukaisesti jatkossa nuorisotoimenjohtajan viranhaltijapäätöksellä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vuotuisessa toiminnan järjestämisavustusprosessissa kävi alkuvuodesta 2022 ilmi, että toiminnan järjestäminen avustusrahoitteisesti ei ole hankintalain näkökulmasta oikea toteuttamistapa. Koska kyse on palveluhankinnasta, tulee se toteuttaa hankintalain mukaisesti kilpailuttamalla. Tämän vuoksi avustuksia hakeneille avustuskelpoisille toimijoille tehtiin hankintalain mahdollistamat lyhyet sopimukset syyslukukaudeksi 2022. Aamu- ja iltapäivätoiminnasta järjestettiin kilpailutus syksyllä 2022. Ne yksiköt, joissa on huomattava määrä erityisen tuen piirissä olevia lapsia tai erityisen tuen lapsien tilanne on erityisen haastava, rajattiin kaupungin omana toimintana järjestettäväksi iltapäivätoiminnan yksiköiksi. Tammikuussa 2023 on määrä aloittaa ensimmäiset kilpailuttamalla valituiksi tulleet yksiköt ja elokuussa 2023 ne yksiköt, joita ei ole rajattu kaupungin omaksi toiminnaksi ja joissa oli kaupungin omana

toimintana järjestettyä iltapäivätoimintaa lukuvuonna 2022–2023. Toimijoiden kanssa on määrä tehdä 3–3,5 lukuvuoden mittaiset sopimukset, joihin sisältyy optio kolmesta lisälukuvuodesta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimen hallinnon ja toiminnan kehittäminen jatkuu vuonna 2023 kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti, mihin hyvän lähtökohdan antaa lähestyvä Lappeenrannan kulttuurin unelmavuosi 2024. Kulttuurin unelmavuosi -toiminta on Saimaa ilmiö -nimellä toteutetun ylimaakunnallisen yhteistyön jatkumo, samoin kuin Saimaa Region of Gastronomy -toiminta, jonka ruokaa ja kulttuuria yhdistävien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamiseen kulttuuripalvelut myös osallistuu.

Kulttuurin unelmavuosi -kokonaisuus on määritelty LPR37-strategian mukaiseksi strategiseksi kehittämishankkeeksi. Vuonna 2023 valmistelu ja siihen liittyvä kehittämistyö vauhdittuvat sekä hanke-työnä että normaalin toiminnan kehittämisenä, jossa tehdään vastualueiden rajat ylittävää yhteistyötä tapahtumapalvelujen, markkinoinnin ja viestinnän sekä elinkeinopalvelujen kanssa.

Kehittämistyöllä vahvistetaan kulttuuritoiminnan ja sitä tukevan yhteistyön usunajattelemista sekä kulttuuripalvelujen näkyvyyden lisäämistä. Kulttuuripalvelut ovat aina tarjolla kaupunkilaisille, maakunnan asukkaille ja kauempaa tuleville matkailijoille. Niillä on merkitystä myös elinvoiman vahvistamiseen liittyvissä tavoitteissa, kuten asukkaiden ja yritysten houkuttelemisessa. Toimialan kehittämällä tavoitellaan yhteistyön lisäämistä sen sisällä sekä muiden maakunnallisten, ylimaakunnallisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Yhteistyö antaa mahdollisuudet kehittää

niin kunnallisten kulttuurilaitosten kuin kolmannen sektorin toimintaa.

Kehittämistoimien rinnalla kulttuuritoimessa jatketaan normaalisti sekä kulttuurilaitosten toiminnan ja toimintaedellytysten kehittämistä että huolehditaan toimialan muista avustuksiin ja tiloihin liittyvistä tehtävistä. Selkeästi on havaittavissa, että kaupunkiorganisaatiossa on olemassa paljon toiveita poikkitoimialaiseen, kulttuurin kanssa tehtävään kehittämistyöhön. Yhdessä opetustoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa päivitetään kulttuurikasvatussuunnitelma. Lasten ja nuorten yleisötyön lisäksi tavoitteena on kehittää muuta-kin yleisötyötä. Kulttuuritoimea ohjaavat ja sparraavat kaupunkistrategian lisäksi laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), Lappeenrannan ja Etelä-Karjalan kulttuuristrategia (2020) ja osana Saimaa-ilmiö -valmistelua toteutettu Itä-Suomen kulttuuristrategia (2020).

Kirjastopalvelut

Kirjaston kymmenestä toimipisteestä pääkirjasto sekä kuusi lähikirjastoa on listattu tuleviin rakennusinvestointeihin. Sammonlahden ja Voisalmen kirjastot ovat mukana alueensa monitoimitalojen suunnittelussa ja niitä valmistellaan omatoimisina, tilatehokkaina ja vahvaa yhteistyötä tekevinä palveluina. Jo kuudessa lähikirjastossa toteutettu omatoimisuus on moninkertaistanut palvelun käyttöajan ja parantanut kuntalaisten mahdollisuuksia käyttää tiloja yhteisölliseen toimintaan. Tilamuutokset ulottuvat koulujen kautta myös Korvenkylän ja Voisalmen kirjastoihin, joissa osa kirjastotilasta siirtyy joko kokonaan tai osittain opetuskäyttöön. Myös vuonna 2012 käyttöön otetun kirjastoauto Willityksen uusiminen tulee suunnitelmakaudella ajankohtaiseksi.

Pääkirjaston peruskorjaus on käynnissä vuosina 2022–2024 ja uudistetut tilat avataan yleisölle vuoden 2024 lopulla. Peruskorjauksen yhteydessä tiloihin saadaan lisää toimijoita ja aiempaa monipuolisemmat harrastusmahdollisuudet. Peruskorjattu pääkirjasto tulee olemaan tärkeä osa elävää ja viihtyisää keskustaa. Peruskorjauksen aikana pääkirjasto toimii väistötiloissa kauppakeskus IsoKristiinassa, jonka keskeinen sijainti turvaa palvelun saavutettavuuden. Kirjaston ja koulujen yhteistyötä syvennetään vuonna 2022 hyväksytyyn yhteistyösopimuksen mukaisesti. Vastaava sopimus valmistellaan vuonna 2023 varhaiskasvatuksen kanssa.

Pääkirjaston paluumuuton kustannukset eivät sisälly investointivaraukseen, mikä aiheuttaa ongelmia kirjaston käyttötalouteen. Taloutta joudutaan tasapainottamaan aineistomäärärahoista, vaikka hintojen nousu edellyttäisi varauksen kasvattamista. Sähköisten aineistojen ja niiden käytön lisääntyessä korostuu verkkokirjaston merkitys ja palveluiden monikanavaisuus. Murrosvaiheessa eri asiakasryhmien odotukset lisäävät tarvetta saman aineiston hankintaan useammassa muodossa, mikä kasvattaa painetta hankintoihin. Samalla e-aineistojen opastuksen ja digituen tarve kasvaa.

Lappeenrannassa kirjastoammatillista henkilökuntaa on 0,63 työntekijää tuhatta asukasta kohden. Tämä on valtakunnallista keskiarvoa, kaupunkimaisten kuntien keskiarvoa sekä samankokoisia kaupunkeja (Pori, Kouvola, Joensuu, Hämeenlinna, Vaasa) vähemmän. Kirjastolain asettamat tehtävät edellyttävät uusiutuvan kokoelman rinnalla henkilöstön monipuolista osaamista. Kirjastolla on tärkeä rooli monilukutaidon kasvattajana sekä osallisuuden ja kansalaisdemokratian edistäjänä. Mittavat tilamuutokset vaativat osaltaan riittävää henkilöstöä. Yhdenvertaisten ja saavutettavien sekä kaupunkilaisten

viihtymistä ja osaamista edistävien lähipalveluiden turvaamiseksi kirjaston asiantuntijaresursseja on tarkasteltava lähivuosina vakinaisen henkilöstön eläköitymisten yhteydessä.

Kaupunginkirjastolla on vetovastuu Etelä-Karjalan kirjastojen muodostaman Heili-kimpan yhteisten tehtävien koordinoinnista ja kehittämisestä. Muiden kuntien osallistuminen yhteisistä tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin on kirjattu 1.1.2023 voimaan tulevaan Heili-yhteistoimintasopimukseen.

Kaupunginorkesteri on maakunnan keskuskaupungissa toimiva Etelä-Karjalan ja Saimaan alueen ammattiorkesteri. Se tarjoaa korkeatasoisia orkesterikonsertteja vaihtelevalla ohjelmistolla. Kaupunginorkesteri toteuttaa 50–60 konserttiproduktiota painottaen klassista orkesterimusiikkia. Orkesteri näkyy kansallisesti ja kansainvälisesti esimerkiksi Lappeenrannan valtakunnallisten laulukilpailujen finaalin televisio- ja internetlähetyksissä tammikuussa 2023, jolloin toteutuu koronarajoitusten takia siirtynyt vuoden 2022 kilpailu. Orkesteri esiintyy myös kaupungin juhlissa.

Orkesterin tärkeä painopistealue on jo vuosia ollut koululais-, hoivakoti- ja sairaalakonsertoinnit, joita jatketaan säännöllisesti orkesterin koon sallimin mahdollisuuksin. Konserttinäkyvyys vahvistuu radioinoin, televisioinnein, levytyksin sekä internetlähetyksin. Kaupunginorkesterin tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Rakuunasoittokunta, Lappeenrannan musiikkiopisto ja alueen kuorot. Lastenkulttuurikeskus Metkun kulttuuripolku -yhteistyö jatkuu hyvänä mallina kulttuurikasvatuksesta ja tuo konsertteihin vuosittain koko kohteena olevan ikäluokan.

Kaupunginorkesterin pitkän tähtäimen tavoite on kehittyä Saimaa Sinfonietta Saimaan alueen todelliseksi vetovoimatekijäksi. Sen

mahdollistaa vakiintunut yhteistyö Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa: vuosittain konsertoidaan neljä–viisi kertaa vuodessa molemmissa kaupungeissa. Valtionosuusjärjestelmän tulevat muutokset vahvistavat kaupunginorkesterin toimintaa. Saimaa-sinfonietta-tyyppinen yhteistyö on taloudellisesti edullisin tapa laventaa toimintaa.

Kaupunginteatteri tunnetaan sekä taiteellisen osaamisensa että erinomaisen tekniikkansa ja ainutlaatuisen sijaintinsa vuoksi. Teatteria tehdään yleisölle tutuksi järjestämällä kullissikiertoja, avoimia harjoituksia ja klubi-iltoja sekä runo-, yhteislaulu- ja keskustelutilaisuuksia. Yleisötyötä ja osallistamista kehitetään mahdollisuuksien mukaan. Tiloja vuokrataan oman toiminnan ohessa kokouksiin, seminaareihin ja muunlaisiin tapahtumiin.

Näyttämötoiminnan keskeiset tavoitteet ovat korkea taiteellinen taso, omaleimaisuus ja tarjonnan monipuolisuus. Teatteri tuottaa vuodessa neljä–kuusi ensi-iltaa suurelle tai pienelle näyttämölle. Ohjelmistossa otetaan mahdollisimman kattavasti huomioon eri ikäryhmät ja tyylit, kuten kotimainen ja ulkomainen draama, klassikot ja uudet näytelmät, musiikkiteatteri, komedia sekä lapsille ja nuorille suunnattu teatteri. Myynnin tueksi rakennetaan erilaisia tuotepaketteja ja kampanjoita, jotka innostavat ja helpottavat katsojaa hänen ostaessaan pääsylippuja teatteriin.

Teatteri tekee yhteistyötä kaupungissa toimivien alan organisaatioiden, järjestöjen ja oppilaitosten sekä Lastenkulttuurikeskus Metkun kanssa. Syksyllä 2022 Metkun kanssa yhdessä toteutettu Oi ihana Panama -lastennäytelmä jatkuu keväälle 2023.

Museo tuottaa asiakasta lähellä olevia monipuolisia, kehittyviä ja osallistavia museopalveluita. Museon viranomaistehtävät ovat lisääntyneet vuoden 2020 alussa voimaan tulleen museolain myötä, ja toimiminen alueellisena vastuumuseona on tuonut uusia, erityisesti rakennetun kulttuuriympäristön, maankäytön ja muinaismuistolain määrittämiä tehtäviä. Vuoden 2023 alusta alkaa uusi, yhdessä museoviraston ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovittu alueellisen vastuumuseotyön nelivuotiskausi.

Näyttelytoiminnassa otetaan huomioon suurta yleisöä kiinnostavat laajemmat aiheet sekä paikalliset että erityisteemat. Näyttelytoiminnan painopisteenä on Etelä-Karjalan museon uuden perusnäyttelyn suunnittelu ja tuottaminen. Toimintakauden aikana jatketaan myös museon työhyvinvoinnin ja tiimityön kehittämistä sekä lasten ja nuorten tavoittamiseen pyrkivää Kulttuuripolku-yhteistyötä.

Kokoelmatyössä pääpaino on museon tilatarpeita koskevan suunnitelman laatimisessa. Tavoite on järjeistää museon kokoelmatiloja lähivuosina. Monien huonokuntoisten tilojen tilalle pyritään saamaan yksi olosuhteiltaan ja toiminnallisuuksiltaan asianmukainen tila. Kokoelmien avaaminen yleisölle jatkuu kansallisen Finna-portaalin kautta. Samalla edistetään asukkaiden ja yleisöjen omatoimista sähköisten kulttuuriaineistojen löytämistä ja käyttöä sekä kokoelmien saavutettavuutta. MuseumPlus-kokoelmahallintajärjestelmän käyttöä pyritään tuomaan tutuksi sekä museon sisällä että alueen paikallismuseoissa.

Lastenkulttuurikeskus Metku toimii kulttuuritoimen palveluyksiköiden yhteisenä kehittämis- ja palveluyksikkönä. Yhteistyötä tehdään laajalti taidelaitosten henkilöstön, kolmannen sektorin kulttuuri- ja taidetoimijoiden sekä varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstön kanssa. Lastenkulttuurikeskuksen tehtäviä ovat yhdenvertaisesti

saavutettava lasten ja nuorten yleisötyö, varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen opetussuunnitelmaan liittyvä kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolku, vapaan kentän kulttuuritoimijoiden työllistäminen ja ostopalvelusopimukset sekä lastenkulttuurin yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävät erillishankkeet.

Metku edustaa kulttuuritoimintaa ja -toimijoita Lapsiystävällinen kunta -yhteistyössä, järjestää muun muassa Lapsen oikeuksien päivän tapahtumia vuosittain ja osallistuu Myö harrastetaan lähel -hankkeeseen. Metku tuottaa palvelunsa yhteistyössä eri toimialojen ja kolmannen sektorin kanssa. Valtion perusraamista saatu vuosittainen yleisavustus takaa kunnan lastenkulttuuriin osoittamalle eurolle 50 prosentin lisärahoituksen.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen tulevia vuosia ohjaa edelleen vuonna 2019 valmistunut Myö liikuttaa – Lappeenrannan liikkumisohjelma 2025. Ohjelman tavoitteena on edistää kaikkien kuntalaisten liikkumista. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä eri hallintokuntien sekä muiden toimijoiden tietoisuutta liikkumisen edistämisen toimenpiteistä sekä lisäämällä eri sidosryhmien välistä yhteistyötä. Ohjelman puitteissa tarkastellaan myös liikuntatoimen sisäisiä toimenkuvia ja vastuualueita sekä rakennetaan toimiva yhteistyömalli kaupungin ja urheiluseurojen välille.

Liikunnanohjauksen resursseja on viime vuosina lisätty muokkaamalla työntekijöiden työnkuvia ja toteuttamalla liikkumisen edistämisen hankkeita. Järjestelyillä ja liikuntahankkeilla on saavutettu hyviä tuloksia muun muassa henkilökohtaisessa liikuntaneuvonnassa ja lasten, nuorten sekä senioreiden liikunnan kehittämisessä. Hankkeet

ovat mahdollistaneet erityisesti aikuis- ja kotouttavan liikunnan toimenpiteitä.

Liikkumisen edistämisen yksikön painopistealueena on kaiken ikäisten liikkumisen lisääminen sekä aktivoiminen erityisesti huomioiden terveyteensä nähden liian vähän liikkuvat lappeenrantalaiset. Lisäksi kohdennetaan liikuntapalveluita soveltavan liikunnan asiakkaille ja muun palvelutarjonnan ulkopuolelle jääville kohderyhmille.

Liikuntapaikkojen sähköiset verkkopalvelut, liikuntaryhmien ilmoittautumisjärjestelmä, kunnossapidon avoin sähköinen informaatio, itsepalveluautomaatit, tilavarausjärjestelmän ja sähköisen kulunvalvonnan uudistaminen entistä asiakasystävällisemmäksi, informatiivisemmaksi ja joustavammaksi ovat tärkeitä liikuntatoimen kehittämistavoitteita. Digiteknologiaa kehittämällä pystytään hillitsemään tulevien vuosien suurten liikuntainvestointien aiheuttamien käyttö- ja ylläpidon kustannusten nousua.

Liikuntapaikkojen kunnossapito muodostaa merkittävimmän osan liikuntatoimen vuotuisista kokonaismenoista. Kunnossapidon osalta sen organisointia ja toimintatapojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Liikuntapaikkarakentamisessa ulkoliikunta-alueiden ja lähiliikuntapaikkojen rakennuttaminen on keskitetty liikuntatoimeen. Vuonna 2021 valmistunut Missä myö liikuttaa – liikuntapaikkarakentamisen suunta 2025 -asiakirja ohjaa nyt valmistunutta liikuntainvestointisuunnitelmaa vuosille 2022–2029. Talonrakennushankkeissa liikuntatoimi on käyttäjien edustajana valmistelemassa lähivuosien isoja talonrakennushankkeita.

Kisapuiston pääjäähallin korvaavan uuden monitoimijäähallin suunnittelu jatkuu. Amiksen sisäliikuntahallia koskevaa valtuuston rakentamispäätöstä ei ole voitu lähteä viemään eteenpäin alueen asema-kaavasta hallinto-oikeuteen tehtyjen valitusten johdosta. Länsialueen laajassa Sammotalon hankkeessa liikuntasaliratkaisut on suunniteltu niin, että se palvelee samalla kolmannen sektorin ja alueen asukkaiden tarvitsemää ilta-aikojen tilatarvetta. Sammotalon hankkeen käynnistyessä alueelta puretaan nykyinen Sammonlahden palloiluhalli. Liikuntatoimi järjestää korvaavia käyttövuoroja alueen muista liikuntapaikoista. Jääpallolahlihanke Kisapuiston jääurheilukeskukseen ei lähtenyt toteutumaan keväällä 2022 hankkeen jäädessä ilman valtion rakentamisavustusta. Hankkeen yksityinen taho jatkaa asian eteenpäin viemistä edelleen tavoitteena rakentamisen aloittaminen 2023. Kaupunki on sitoutunut hankkeeseen jääajantosopimuksen muodossa. Lappeenrannan uimahalliin liittyviä rakentamispäätöksiä tarvitaan, jotta hanketta päästään riittävän ajoissa suunnittelemaan. Uimahallin suunnittelu on liikuntarakentamisen haasteellisinta ja vaativina työtä. Suunnitteluun tulee varata minimissään kaksi vuotta mutta ihanteellisinta olisi kolmen vuoden suunnittelu-aika. Lappeenrannan uimahallin osalta ei ole vielä olemassa päätöstä sen peruskorjauksen tai uuden rakentamisen osalta. Samoin mahdollisen uuden uimahallin sijaintipaikasta ei ole päätöstä.

Ulkoliikuntapaikkojen peruskorjaustarpeita on paljon. Tarpeet kohdistuvat pääosin ulkoilureittien, keinonurmipallokenttien ja yleisurheilukenttien perusparantamisiin sekä matalan kynnyksen lähiliikuntapaikkojen rakentamisiin. Amiksen lämmitettävän kentän ja Sammonlahden pallokentän rakentamiset tulee toteuttaa liikuntarakentamiseen vuoteen 2029 asti myönnetystä 6,4 miljoonan euron määrärahasta.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimialalle suurin taloudellinen riski tulevaisuudessa aiheutuu tilojen vajaakäytöstä, jonka aiheuttaa lasten määrän väheneminen. Taloussuunnitelmakaudella sekä varhaiskasvatukseen että perusopetuksen lapsimäärät laskevat selvästi. Lasten ja nuorten palvelujen resursointi perustuu lasten ikäryhmittäiseen määrään. Tiloja on pystyttävä vähentämään ja tarvittaessa palveluja yhdistämään samoihin toimintoihin. Mikäli näin ei toimita, on hyvin suuri riski palvelujen laadun heikkenemiseen lapsikohtaisten resurssien kohdistuessa entistä enemmän tilakustannuksiin. Haasteen tuovat viime vuosikymmenellä rakennetut uudet yksiköt, joita rakennettaessa ei pystytty enakoimaan lasten määrän vähenemistä. Tällaisten yksiköiden vajaakäytön poistaminen on vaikeaa. Toisenlaisen taloudellisen haasteen varhaiskasvatukseen tuo edelleen jatkuva osallistumisasteen nousu, joka todennäköisesti jatkuu tulevinakin vuosina.

Toimialan käytössä olevissa toimitiloissa tehdään edelleen merkittäviä peruskorjauksia ja uudistilojen rakentamista. Tilatehokkuutta tavoitellaan suunnitteleamalla tilat mahdollisimman tehokkaiksi, toimiviksi ja muunneltaviksi.

Sisäilmaongelmien määrä on vähentynyt viimeisten vuosien aikana, mutta investointien siirtäminen eteenpäin voi aiheuttaa tilojen kunnon heikentymistä. Toimialan näkökulmasta investointien siirtäminen on kuitenkin pienempi riski kuin toteuttaa vajaakäytölle jäävien tilojen peruskorjauksia. Rakentamishankkeissa suunnitteleamattomat viivästymiset aiheuttavat mahdollisten lisäkustannusten ohella tyytymättömyyttä käyttäjissä, kuntalaisissa ja henkilöstössä.

Toimialan näkökulmasta edelleen vallitseva riski on valtion hankerahoituksen päättyminen tai väheneminen. Lähes kaikki kehittämistyö

toimialalla on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön tai aluehallintoviraston myöntämien hankerahoitusten varassa. Mikäli hankerahoitusta ei saada, heikentää se olennaisesti palvelujen kehittämistä ja uudistumista.

Henkilöstön saatavuus voi muodostua osin ongelmaksi, vaikka henkilöstön määrä laskee tulevina vuosina.

Lapset ja nuoret

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa merkittävimpana riskinä on talousarviokehyyksen riittävyys palveluiden järjestämiseen. Palveluiden piirissä olevien lasten määrä ei ole vähentynyt samassa suhteessa ikäluokkien pienenemisen kanssa. Lappeenrannassa varhaiskasvatuksen peittävyys ylittää valtakunnallisen keskiarvon. Toinen keskeinen riski on varhaiskasvatuspaikkojen ja perheiden tarpeiden alueellinen kohtaaminen. Varhaiskasvatuksen käytössä on kiinteistöjä, joiden käytöstä voidaan luopua varhaiskasvatuspaikkojen kysynnän määrän laskiessa ikäluokkien pienenemisestä johtuen. Jos ikäluokkien pieneneminen jatkuu tai ikäluokkien koko on tulevaisuudessakin tämänhetkiselä tasolla, saattaa riskinä olla tilojen vajaakäyttö. Toimiala pyrkii ennakkoimaan riskin toteutumista etenkin uusien päiväkotikiinteistöjen rakentamisen yhteydessä. On myös varauduttava siihen, että varhaiskasvatuspaikkaa ei pystytä osoittamaan perheen kotiosoitteen mukaiselta palvelualueelta. Esiopeus järjestetään edelleen lapsen kotiosoitteen mukaisen lähikoulun esiopeusryhmässä.

Joidenkin käytössä olevien rakennusten kunto muodostuu edelleen riskitekijäksi. Eri syistä johtuvat tilapäisjärjestelyt paitsi kuormittavat henkilökuntaa ja huoltajia, lisäävät päiväkodinjohtajien työmäärää

merkittävästi sekä tuottavat lisäkustannuksia. Väliaikaiset tilat sopivat vain tyydyttävästi varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Toimiala voi vaikuttaa riskin toteutumisen ehkäisemiseen kehittämällä yhteistyötä Lato Oy:n kanssa edelleen. Myös vireillä olevien rakennushankkeiden aikataulujen mahdollinen viivästyminen voi muodostua riskitekijäksi ja aiheuttaa tarvetta väliaikaisille tiloille. Päiväkodeilta on koottu toiminnallisia tilojen muutostarpeita ja niitä pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Henkilöstön ikääntyminen muodostaa riskin kelpoisen henkilöstön saatavuuden näkökulmasta. Vaikka varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijoiden sisäänottomäärää yliopistoihin on lisätty, koulutetaan heitä edelleen eläkepoistumaan nähden liian vähän. Riskinä onkin erityisesti esiopeuskelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien saatavuus.

Riskitekijäksi voi muodostua koronakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan pitkäaikaiset vaikutukset sekä henkilöstön että lasten ja perheiden psyykkiseen hyvinvointiin. Henkilöstön työhyvinvoinnista tulee huolehtia huolimatta haasteesta pysyä talousarviokehyyksessä.

Vanhempien mahdollisuus valita varhaiskasvatuspaikka joko yksityisten toimijoiden tai kunnan palveluiden piiristä voi johtaa tarpeeseen sopeuttaa omaa toimintaa. Sopeuttaminen on mahdollista tehdä luonnollista poistumaa hyödyntäen sekä joistakin tiloista luopumalla.

Perusopetus

Viime vuosien kriisien aiheuttama psykososiaalinen kuormitus on merkittävin riski niin henkilöstön kuin oppilaiden näkökulmasta. Oppilaiden psykososiaalisen hyvinvoinnin tilaa on tarkasteltu muun muassa kouluterveyskyselyiden tulosten avulla. Koko henkilöstölle on

tehty psykososiaalista kuormitusta kartoittava kysely. Riskinä on henkilöstön sekä oppilaiden ja huoltajien voimavarojen riittämättömyys hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. Henkilöstön kokonaishyvinvoinnin tukemiseen tulee panostaa entistä paremmin. Voimavarat joudutaan suuntaamaan perustoimintojen turvaamiseen.

Ukrainan sota lisää kuormitusta eri tavoin. Turvallisuuden tunne on heikentynyt ja perheiden mahdolliset taloudelliset huolet voivat kuormittaa myös lapsia ja nuoria. Mahdolliset sähkökatkot voivat pitkittyessään vaikeuttaa opetuksen järjestämistä.

Keskeisimmät muut riskit liittyvät edellä kuvattuun viitaten joidenkin käytettävissä olevien rakennusten heikkoon kuntoon ja valmistuvien uudisrakennusten samanaikaiseen käyttöönottoon.

Kun tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään merkittävässä määrin oppimisen välineenä, on tietotekniikan toimimattomuus aikaisempaa suurempi riski. Toimiala voi vaikuttaa riskin toteutumisen ehkäisemiseen kehittämällä laitteiston uusimiseen mallia, jolla varmistetaan ajantasaiset laitteistot kaikille. Tämän lisäksi yhteistyötä Meita Oy:n kanssa on edelleen tiivistettävä. Myös tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät riskit on tunnistettu.

Perusopetuksen kehittäminen tapahtuu lähes kokonaan hankerahoituksesta, jolloin omaraahoituksen varaaminen talousarvioon sekä resursointi hankehallinnon toteuttamiseen on tärkeää. Tämä on talouden tiukentuessa vaikeaa ja aiheuttaa riskin kehittämistyöhön suunnattujen voimavarojen ja resurssien vähenemiseen sekä vaaran, että hankkeiden toteutus epäonnistuu. Toimiala voi vaikuttaa riskiin varmistamalla, että hankehallinnon osuus huomioitu riittävässä määrin hankkeiden toteutuksessa sekä tekemällä yhä kiinteämpää yhteistyötä konsernihallinnon kanssa hankkeiden hallinnon osalta.

Peruskoulujen riskikartoitus valmistuu lokakuun lopussa. Tunnistetut riskit käsitellään sen jälkeen.

Lukiokoulutus

Kriisit ovat kuormittaneet myös lukiolaisia sekä lukioiden henkilöstöä vastaavalla tavalla kuin perusopetuksessa.

Kun tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään merkittävässä määrin oppimisen välineenä, on tietotekniikan ja tietojärjestelmien toimimattomuus aikaisempaa suurempi riski. Toimiala voi vaikuttaa riskin toteutumisen ehkäisemiseen kehittämällä laitteiston uusimiseen mallia, jolla varmistetaan ajantasaiset laitteistot kaikille. Tämän lisäksi yhteistyötä Meita Oy:n kanssa on edelleen tiivistettävä. Myös tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät riskit on tunnistettu.

Opetustoimen taloudellisena riskinä on rahoituksen osalta valtion-osuuksien riittämättömyys erityisesti lukiokoulutuksessa. Lukiokoulutuksen kehittäminen tapahtuu lähes kokonaan hankerahoituksesta, jolloin omaraahoituksen varaaminen talousarvioon sekä resursointi hankehallinnon toteuttamiseen on tärkeää. Tämä on talouden tiukentuessa vaikeaa ja aiheuttaa riskin kehittämistyöhön suunnattujen voimavarojen ja resurssien vähenemiseen sekä vaaran, että hankkeiden toteutus epäonnistuu.

Lukioiden riskikartoitus valmistuu lokakuun lopussa. Tunnistetut riskit käsitellään sen jälkeen.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimen hallinnoimia taiteen perusopetuksen kaupungin avustuksia korotettiin 37.000 eurolla valtuuston päätöksellä vuodeksi 2021. Nuorisotoimen budjettiin ei kuitenkaan lisätty vastaavaa summaa taiteen perusopetuksen avustusten kattamiseksi. Vuosina 2021 ja 2022 pystyttiin syntynyttä vajetta kompensoimaan muun muassa koronasta johtuneiden toiminnan supistumisien ja niistä syntyneiden säästöjen ja edelliseltä vuodelta siirtyneiden määrärahojen avulla. Vuoden 2023 alusta taiteen perusopetuksen avustukset siirtyvät kokonaisuudessaan kulttuuritoimeen ja samalla nuorisotoimen budjetista poistuu 37.000 euron osuus, jolla taiteen perusopetuksen avustuksia korotettiin. Tämä on nuorisotoimen pienessä budjetissa huomattava määrä, jonka kompensoiminen nuorisotyön peruspalveluita supistamalla tulee näkymään palveluissa. Mikäli iltapäivätoiminnan kilpailuttamisesta seuraa kustannussäästöjä, niillä pyritään kompensoimaan tätä vajetta. Jos säästöä ei synny, kunnallisen nuorisotyön palveluita joudutaan mahdollisesti supistamaan budjetissa pysymiseksi taiteen perusopetukseen vuodeksi 2021 tehdyn avustuskorotuksen takia.

Länsialueen nuorisotila Sammonlahdessa on siirtymässä osaksi Sammontaloea, mikäli hanke toteutuu. Nuorisotoimi on tuonut talon suunnittelussa esille nuorisotyölle keskeisiä näkökulmia, jotta nuorisotiloista syntyisi nuorisokulttuurisesti ja käytettävissä olevien tilojen puolesta sellaiset, että alueen nuoret, etenkin sellaiset nuoret, joille nuorisotyön piirissä olemisesta olisi erityisesti hyötyä, haluavat sinne tulla. Mikäli tiloista muodostuvat liian pienet tai esimerkiksi liian koulumaiset, on vaarana etteivät nuorisotilalle tule etenkään ne nuoret, jotka eivät ole koulun oppilaita. Nuoret jäävät tällöin mieluummin alueen muihin ympäristöihin, esimerkiksi kauppojen ympäristöön

viettämään aikaa nykyistä laajemmassa määrin. Tämä voi aiheuttaa haasteita alueen muille toimijoille ja asukkaille.

Keskusta-alueen nuorisotilan Monarin hankesuunnittelu on kesken. Vaihtoehdot uudelle Monarille ovat avoinna. On ensiarvoisen tärkeää, että keskusta-alueella on tulevaisuudessakin keskeisellä paikalla riittävän suuret ja laadukkaat nuorisotilat. Nykyinen monitoimitalo on sijainniltaan hyvä, tilaratkaisultaan erinomainen ja riittävän hyvässä kunnossa toimiakseen keskusta-alueen parhaana mahdollisena nuorisotilana tällä hetkellä. Rakennuksen ikä huomioiden on kuitenkin olemassa mahdollisuus, että talon kunto heikkenee tulevaisuudessa.

Maakunnallisen nuorisotyön aluekoordinaatiota on toteutettu Etelä-Karjalassa vuodesta 2021 lähtien Etelä-Suomen aluehallintoviraston täydellä rahoituksella. Vuodelle 2022 myönnetty rahoituspäätös (45.000 euroa) oli kuitenkin edellisvuotta pienempi ja vuoden 2022 toiminta pystytään pitämään entisellä tasolla edelliseltä hankekaudelta siirtyneiden resurssien turvin. Tulevaisuudessa on todennäköistä, että Etelä-Karjalalle myönnetty rahoitus pienenee entisestään, koska Etelä-Suomen alueella haetaan muillekin alueille koordinaatioresursseja. Esimerkiksi Kymenlaakso on kiinnostunut aloittamaan vastaavanlaisen toiminnan. Syksyn aikana selvitetään mahdollisuutta yhdistää Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan koordinaatio, jolloin olisi mahdollista, että Avin myöntämä rahoitusosuus pysyisi riittäväällä tai edes kohtuullisella tasolla. Mikäli rahoitusosuus ei kasvaisi 45.000 eurosta, olisi kuntien osallistuttava koordinaation rahoittamiseen pienillä omarahoitusosuuksilla. Koordinaation yhdistäminen ei ole pelkästään Lappeenrannan päätäntävällässä, vaan päätös tehdään yhdessä Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson kuntien kanssa. Mikäli päädytään jatkamaan vain Etelä-Karjalan laajuista aluekoordinaa-

tiota, on todennäköistä, että aluehallintoviraston rahoitusosuus tulee entisestään pieneneväksi ja näin ollen toiminnan ylläpitäminen tulee olemaan erittäin haasteellista.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimen merkittävin riski ja epävarmuustekijä on budjetin haavoittuvuus: yleisön käyttäytymisen ennakointi teatteriesitysten, konserttien ja näyttelyiden asiakkaina ei ole helposti ennakoitavaa, vaikka yleisön kiinnostuksen ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi tehdään kaikki voitava. Yleisön käyttäytymisen ennakoimista hankaloidaan edelleen koronasta toipuminen – ihmiset eivät liiku entiseen tapaan – sekä Ukrainan sodan seurauksena voimistunut inflaatio, joka pakottaa monet miettimään, mihin he rahojaan sijoittavat.

Kulttuurin unelmavuoden valmisteluun liittyvä riski liittyy hankerahoituksen mahdollistamiin lisäresursseihin. Jos niitä ei saada tai saada riittävässä määrin, unelmavuosi-kokonaisuus supistuu sekä sen vaikuttavuus ja näkyvyys pienenee suunnitellusta. Lisäksi kulttuuritoimessa on tunnistettava osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät riskit. Tehtävä työ on pitkälti osaamisintensivistä asiantuntijatyötä, jossa onnistuminen perustuu osaavien asiantuntijoiden saatavuuden jatkumiseen.

Kirjaston suurimmat riskit syntyvät kirjastojen tilamuutosten ja väistömuutosten työmäärästä ja kustannuksista sekä siitä, että kirjaston kehystä joudutaan tasapainottamaan aineistomäärärahoista, mikä vaarantaa uudistuvan kokoelman ylläpitoa. Kirjaston henkilöstömäärä on valtakunnallista sekä kaupunkikuntien keskiarvoa pie-

nempi, mikä vaikeuttaa palvelujen tuottamista ja kehittämistä. Yleisesti kirjaston toiminnan riskit liittyvät tietojärjestelmäkatkoksiin ja tietojärjestelmien vioittumiseen, jotka toteutuessaan tyrehdyttävät kirjaston lainaustoiminnan. Kirjastotoimi huolehtii niistä varmistustoimenpiteistä, jotka ovat sen vallassa, ja pyrkii ennakoimaan ulkoisten tekijöiden vaikutuksia siltä osin kuin se on mahdollista.

Orkesteri toimii suhteessa maamme muihin orkestereihin pienellä budjetilla, josta valtionosuuden osuus on merkittävä ja kaupungin tulopuolelle tärkeä. Valtionosuusuudistuksen myötä (2022) orkesteri on säännöllisesti konsertoivana laitoksena lain piirissä seuraavan kolmivuotisjakson. Orkesterin markkinointia ja markkinointikuvaa on parannettu, mikä on näkynyt yleisömäärien lisääntymisenä. Kehittämistarvetta on edelleen muiden ammattiorkesterien tapaan ohjelmistovalinnoilla ja vastaavilla, jotta yleisön kiinnostus säilyy. Koronajan jälkeen uskotaan yleisesti kulttuurin ja orkesterimusiikin konserttien kiinnostuksen kasvavan tarjonnan palatessa niin sanottuun uuteen normaaliin, mutta viestinnällä ja markkinoinnilla uusille kohderyhmille on tässä tärkeä rooli.

Sen lisäksi, mitä aiemmin on todettu koko kulttuuritoimen riskeistä ja epävarmuustekijöistä, **teatterissa** yhä riskiä aiheuttaa kohonneen tilavuokran kattaminen lipputulolla ja talouden pitäminen tasapainossa. Tuotantoihin käytettävissä olevia määrärahoja on jouduttu kohonneen vuokran takia supistamaan. Monipuolisen, todella näyttävän sekä samalla yleisöä houkuttelevan ohjelmiston laadinta ja toteutus on siksi haasteellista. Lipputulotavoitteet edellyttävät noin 35.000 katsojaa ja katsomoiden keskimääräiseksi täyttöasteeksi noin 60 prosenttia.

Koronapandemia voi edelleen vaikuttaa teatterin toimintaan. Toiminta on pienten henkilöresurssien vuoksi haavoittuvaa. Sairaustapauksissa esityksiin ei ole omasta väestä paikkaajia eikä tekniikkaan ole saatavissa ammattitaitoisia erikoisosaajia lyhyellä varoitusaikalla. Teatterituotannossa tarvitaan jokaisen mukana olevan erikoisosaamista ja alan osaajat ovat Kaakkois-Suomessa vähissä.

Museoiden toiminnan riskejä ovat kokoelmien vahingoittuminen ja puutteelliset säilytysolosuhteet. Museoiden kokoelmat yhteen koaava kokoelmakeskus asianmukaisine olosuhteineen turvaisi alueen esineellisen historian säilymistä pitkäaikaisesti. Tällä hetkellä kokoelmat ovat suurelta osin puutteellisissa tiloissa.

Vuosittaisten kiinteiden kulujen ja erikoisesti vuokrien nousu tulee vaikuttamaan museopalvelujen järjestämiseen, esimerkiksi laadukkaiden näyttelykokonaisuuksien tuottamiseen ja rakentamiseen. Museon olisikin tärkeä päästä haavoittuvasta monien kokoelmatilojen kustannusten nousulle alttiista järjestelmästä yhteen kokoelmakeskukseen.

Rakennusten mahdolliset sisäilmaongelmat ovat myös iso riski näyttely- ja kokoelmatoiminnalle sekä henkilökunnalle. Myös erilaiset onnettomuudet ja luonnonolosuhteet voivat aiheuttaa mittavia vahinkoja näyttely- ja kokoelmatiloissa. Riskiksi tunnustetaan myös niukka henkilöresurssi, jonka vuoksi sairauspoissaolot ja työpaikan vaihdokset tuntuvat kokonaisuudessaan heti, vaikka riskejä on pyritty ennaltaehkäisemään tiimityöskentelyllä.

Lastenkulttuurikeskus Metkun työn tärkein arvo on yhdenvertainen saavutettavuus, joka vähentää lasten keskuudessa lisääntyvää eriarvoisuutta. Metku mahdollistaa lapsen sosioekonomisesta taustasta

tai maantieteellisestä sijainnista riippumattoman polun kahden kunnallisen instituution eli opetustoimen ja taidelaitoksen välille. Työ on henkilövaltaista ja suurimmat riskit Metkun toiminnassa kohdentuvat henkilöstön vähäisyyteen. Lisäksi henkilöriski korostuu, kun asiat ovat pitkälti yhden henkilön varassa. Toisaalta Metkun toimintaan kohdentuvat myös opetustoimeen liittyvät riskit.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen merkittävin epävarmuustekijä liittyy budjetin tulojen ja menojen suhteeseen. Liikuntapaikkojen käyttömaksuista kertyvät tulot eivät saa jäädä tulotavoitteista. Liikuntapaikkojen ylläpidosta johtuvat käyttökustannukset nousevat kaiken aikaa. Yleisen inflaatiotason nouseminen on aiheuttanut liikuntatoimelle myös palveluiden ostamiseen liittyviä korotuksia. Jos tulojen osuutta ei pystytä nostamaan, voi se aiheuttaa säästöpainetta kulujen leikkaamiseksi. Tämä kehitys voi aiheuttaa nykyisten liikuntapaikkojen kunnossapidon tason laskua sekä palveluiden leikkaamista. Vuonna 2022 puhjennut sota Ukrainassa vaikuttaa energianhintoihin sekä sen saatuuteen ainakin vuoden 2023 alkukuukausina. Tästä johtuen liikuntatoimi joutuu etsimään vuoden 2023 käyttötalouteen säästökohteita.

Liikuntapalveluista ja -tiloista perittäviä maksuja tulisi tarkastella vuosittain myös suurten liikuntainvestointien toteutumisen huomioiden. Kaupungin tulevien vuosien talonrakentamisen investointiohjelmaan sisältyy suuria liikuntainvestointikohteita, kuten sisäliikuntahalli, jäähalli ja uimahalli. Nämä aiheuttavat liikuntatoimen käyttötalouteen merkittävän korotuspaineen ylläpitokustannusten muodossa. Liikuntapaikkahinnastoa on edellisen kerran tarkasteltu korotusten osalta vuonna 2018. Liikuntapaikkahinnastoa tulisi tarkastella

vuosittain, jotta kerralla tehtävältä suurelta hinnankorotukselta vältyttäisiin.

Liikuntapaikkarakentamisen investointisuunnitelma vuosille 2023–2029 sisältää epävarmuustekijöitä. Seitsemän vuotta on pitkä aika. Liikuntainvestointien rakennuskustannusten tasoa on vaikea arvioida näin pitkän ajan osalta. Suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain, koska seitsemän vuoden aikana ilmenee todennäköisesti uusia liikuntainvestointikohteita. Liikuntainvestointeihin saatavat valtion avustukset haetaan vuosittain. Saatavat avustukset myötävaikuttavat mahdollisten uusien lähiliikuntapaikkojen rakentamista tarkastelelujaksolla. Toisaalta niiden ulkopuolelle jääminen vaikuttaa kielteisesti uusien lähiliikuntapaikkojen rakentamiseen nykyisten määrärahojen puitteissa. Nykyiseen investointisuunnitelmaan ei ole pystytty huomioimaan kaikkia jo tiedossa olevia liikuntapaikkojen peruskorjaustarpeita eikä mahdollisia uusia lähiliikuntakohteita.

Sisäilmaongelmia on havaittu asiakkaiden toimesta niin Kahilanniemen kuin Kourulan liikuntatiloissa. Kahilanniemen liikuntatiloissa on todettu aikaisempina vuosina kosteusvaurioita. Niiden poistamisten eteen on tehty runsaasti korjaustoimenpiteitä. Kourulan palloiluhallin käyttäjiltä on tullut palautetta, että jotkut kävijät kokevat siellä käydessään oireita. Nämä kokemukset käyttäjiltä ovat tulleet vuoden 2021 palloiluhallissa tehdyn lattiaremontin jälkeen. Kourulan sisäilmatilannetta tutkitaan Lappeenrannan Toimitilojen toimesta. Kisa- puiston jäähallin katon kestävyys on riski, joka huomioidaan joka talvisena kattolumien poistamisena. Lappeenrannan uimahallin vanhentunut talotekniikka voi aiheuttaa jo lähivuosina ongelmia ja katkoksia hallin käyttöön.

Lisäksi epävarmuustekijänä tulee huomioida ilmastonmuutoksesta aiheutuvat haittatekijät. Ilmastonmuutos tuo haasteita perinteisten

talvikauden liikuntalajien hiihdon ja luistelun harrastamiseen. Kyseisellä asialla on suuri vaikutus kansanterveyteen. Lisäksi ilmastonmuutos tekee talviliikuntaolosuhteiden luomisesta vaikeaa ja kallista. Väestön kasvava ylipaino, ikääntyneiden määrän kasvu ja yleisen passiivisuuden kasvaminen sekä omatoimisen liikkumisen väheneminen tuovat mahdollisesti lisähaasteita tulevaisuudessa lappeenrantaisten hyvinvointiin.

Kasvun kaupunki

Kasvatamme ja koulutamme uusia kaupunkilaisia kehittyvään kaupunkiimme sekä vahvistamme kaupunkilaisten sidettä Lappeenrantaan. Tuemme kaupungin kasvua ylläpitämällä ja edelleen kehittämällä laadukasta koulutustarjontaa. Tarjoamme asukkaillemme hyvän elämän edellytykset. Kaupungin koulutustarjonta palvelee myös elinkeinoelämää ja houkuttelee opiskelemaan. Pyrimme työllistämään heistä merkittävän osan sekä nostamaan kaupunkilaisten koulutustasoa.

Kehitämme kaupungissa tarjolla olevaa opintopolkua jatkuvassa yhteistyössä oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa. Siten pystymme tuottamaan osaajia paikallisille, kansallisille ja kansainvälisille työmarkkinoille sekä houkuttelemme uusia yrityksiä osaajien lähelle. Unioritoimintaa jatketaan ja kehitetään osana perustoimintaa. Monipuolisen koulutuksen avulla saamme kaikki nuoret työelämään. Nuorisotyö kannattelee nuorten kasvua sekä moniammatilliset ohjaus- ja tukipalvelut edistävät nuorten koulutus- ja urapolun löytymistä.

Toimivat palvelumme tukevat varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen kulkevaa kasvun polkua ja elinikäistä oppimista. Kannustamme kaupunkilaisia aktiiviseen ja osallistuvaan elämäntapaan sen kaikissa vaiheissa: hyvinvoivat asukkaat edistävät Kasvun kaupungin tavoitteiden saavuttamista sekä antavat viestin siitä, että kaupunkimme on hyvä paikka elää. Viestimme aktiivisesti tarjoamistamme hyvän elämän edellytyksistä myös oman maakunnan sekä muiden kumppaniemme kanssa. Yhdessä toimien olemme enemmän.

Laadukkaat peruspalvelut sekä hyvä yhteistyö yrityselämän ja kolmannen sektorin kanssa luovat pohjan kuntalaisten ja alueiden hyvinvoinnille. Pitkäjänteisen kehittämistyön ja näkyvien investointien ansiosta Lappeenrannassa on tarjolla erinomaiset mahdollisuudet itsensä kehittämiseen sekä yhdessä tekemiseen yhdistettynä Saimaan ainutlaatuiseen luontoon. Ne lisäävät kaupungin veto- ja elinvoimaa. Monipuoliset kulttuuri- ja liikuntapalvelut tarjoavat kaupunkilaisille ja matkailijoille harrastusmahdollisuuksia, kokemuksia ja elämyksiä laajalla kirjolla. Vilkas tapahtumatarjonta kiinnostaa kaupunkilaisia ja houkuttelee matkailijoita. Tapahtumia ja palveluja luodaan ja järjestetään yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Haemme kasvua luovaan talouteen esimerkiksi jatkamalla Saimaa-ilmio -yhteistyötä.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Kasvatamme ja koulutamme jokaisen nuoren työelämään	Opiskelevat tai tutkinnon suorittaneet 17–24-vuotiaat (%) Sotkanet	94,9 (2019)	95,5	96	99	Opiskeluun ohjaaminen ja opiskelun tukeminen niin että opiskelijan tutkinto valmistuu	LaNuL
Asukkaamme ja toimijamme osallistuvat vapaa-ajan palvelujen kehittämiseen	Kulttuurin ja liikunnan osallisuusmittarien keskiarvo TEA viisari	62,5 (2019/ 2020)	85	100	100	Osallisuuden ja yhteistyön lisääminen viestintää kehittämällä	KuLiL

Kasvun kaupunki							
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Vahvistamme oppilaiden ja opiskelijoiden työelämätaitoja ja yrittäjyyttä	Ysimittari: voisin toimia yrittäjänä (9-lk) LUT	3,21/5	3,25	4	4,5	Yrittäjyyskasvatus ja -koulutus sekä työelämään ohjaaminen	LaNuL
Kehitämme monipuolisia, houkuttelevia ja hyvinvointia lisääviä vapaa-ajanviihtomahdollisuuksia asukkaille ja matkailijoille	Lipputuotot (milj. euroa)	1,64 (2019)	1,67	1,73	1,94	Kulttuurin ja liikunnan tuotteistaminen	KuLiL

Kestävä kaupunki

Edistämme ja huomioimme kestävän kehityksen sen kaikissa muodoissa. Kasvu tapahtuu turvallisessa ympäristössä. Lapset ja nuoret oppivat kestävän elämän periaatteet pienestä pitäen osaavan henkilöstömme opastuksessa. Käytännön tasolla kestävä kehitys näkyy esimerkiksi niin että varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa ekologinen kestävyys on osa kasvun ja oppimisen polkua. Tapahtumissa ja palvelutuotannossa puolestaan tuodaan esille esimerkiksi kiertotaloutta ja ilmastonäkökulmaa sekä kannustetaan kaupunkilaisia muuttamaan omaa toimintaansa. Tiedon avulla ennaltaehkäistään erityisesti nuorten keskuudessa voimistunutta ilmastoahdistusta.

Tiedostamme Saimaan ja kulttuuriperintömme arvon, mikä välittyy toiminnassamme kestävästi uusille sukupolville ja asukkaille. Tunnistamme myös sosiaalisen kestävyuden merkityksen. Kannustamme asukkaita tulemaan mukaan palvelujen kehittämiseen ja uuden luomiseen. Siten kaupungistamme tulee kaupunkilaisten näköinen, saimaalaisuudesta ja karjalaisuudesta ammentava, aito ja pitovoimainen kokonaisuus, jossa voimme hyvin ja olemme yhdenvertaisia. Kannustamme kaupunkilaisia osallistumaan aktiivisesti kulttuuri- ja liikuntatoimintaan sekä edistämään omaa hyvinvointiaan. Lapsille ja nuorille tarjoamme harrastamis- ja osallistumismahdollisuuksia siten, että jokainen kokee kuuluvansa joukkoon ja siirtyminen aikuisuuteen tapahtuu turvallisessa ympäristössä.

Palvelumme tuotetaan taloudellisesti kestävästi ja tehokkaasti. Resursseja kohdistetaan tarveperusteisesti. Kaupungin tilojen ja irtaimiston käyttö on aiempaa tehokkaampaa ja laajempaa. Kaupunkilaiset voivat käyttää tiloja ja välineitä esimerkiksi Varaamon kautta. Materiaalien hankinnassa ja hyödyntämisessä kiinnitämme huomiota ekologisuuteen ja kierrätettävyyteen.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Takaamme turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet/Kouluterveys	4,1	3,8	3,5	< 1	Kaikkien mukaan ottaminen ja kaverisuhteiden tukeminen	LaNuL
Vahvistamme asukkaiden kulttuurista ja liikunnallista elämäntapaa	Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%) Sotkanet	56,8 (2020)	58	59	68	Kulttuuri- ja liikuntaneuvonnan kehittäminen, Kaiku-kortin käytön lisääminen ja Myö liikutaan -ohjelman toteuttaminen	KuLiL
Mahdollistamme laadukkaat ja kustannustehokkaat lasten ja nuorten palvelut	Palvelujen nettomenot euroa (deflatoitu) / 0–17-vuotias	8.010	8.010	8.010	8.010	Toimintakulut sopeutetaan lasten määrään	LaNuL
Turvaamme kestävät ja kustannustehokkaat kulttuuri- ja liikuntapalvelut	Tuottojen osuus menoista (%)	12,0	11,5	11,5	11,5	Tuloja lisätään kaupunkilaisia houkuttelemalla ja maksuja tarkistamalla	KuLiL

Koulutuksen kaupunki

Tarjoamme laadukkaan opintopolun varhaiskasvatuksesta peruskoulun kautta toiselle ja kolmannelle asteelle. Koulutusorganisaatiot tekevät tiivistä yhteistyötä samansuuntaisin tavoittein ja hyvässä yhteistyössä yritysten kanssa sekä ennakoivat samalla aktiivisesti koulutustarpeiden muutoksia. Koulutustarjonta laajenee, monipuolistuu ja kansainvälistyy. Kokonaisuudessaan kaupunkimme koulutustarjonta erottuu muista positiivisesti.

Huomioimme sen, että lapset ja nuoret ovat erilaisia, jotta pystymme tarjoamaan heille kullekin sopivan koulutuspolun. Tämä edellyttää yksilöllisten tarpeiden mukaan järjestettyä tukea, painotettua opetusta ja koulutustarjonnan kehittämistä. Keskeisenä tavoitteena on koulutustason nosto sekä nuorten sujuva siirtyminen työelämään, mitä tuetaan myös yksilöllisen kasvun tukemisella nuorisotyön keinoin. Haluamme parantaa myös oppimistuloksia.

Kulttuuri ja liikunta myötävaikuttavat Koulutuksen kaupungin tavoitteissa onnistumiseen. Ne lisäävät kaupungin houkuttelevuutta opiskelupaikkana, kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä kannustavat elinikäiseen oppimiseen ja kehittymiseen. Tarjoamme elinikäiseen oppimiseen hyvät mahdollisuudet yhteistyössä koulutusorganisaatioiden sekä kolmannen sektorin, vapaan sivistystoiminnan ja taiteen perusopetuksen kanssa. Lapset ja nuoret kasvatetaan kulttuuri- ja liikuntapalvelujen aktiiviksi käyttäjäiksi sekä aikuisväestöä kannustetaan aktiiviseen ja uudistumismyönteiseen elämäntapaan.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Järjestämme laadukkaat ja vetovoimaiset opetuspalvelut yhteistyössä alueen muiden oppilaitosten kanssa	Lukioiden tiedelinjan hakijoiden määrä	50	70	100	100	Lukioiden tiedelinjan toiminnan kehittäminen toiminnan edetessä	LaNuL
Koulutamme elinikäisiä kulttuurin ja liikunnan kuluttajia	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet / kouluterveyskysely	97	97	98	98	Lasten ja nuorten liikunnan ja kulttuurin harrastaminen ja niihin tutustuminen	KuLiL
Luomme edellytyksiä lapsen kehitykselle ja oppimiselle varhaiskasvatukseen osallistumisen kautta	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osallistumisaste (%) 1–6 v.	80,6	83,0	83,0	85,0	Viestitään myönteisesti varhaiskasvatuksen laajasta, lapsen kehitystä tukevasta toiminnasta.	LaNuL
Houkuttelemme uusia vapaa-ajan palvelujen käyttäjiä	Palvelujen käyttökerrat (milj.)	2,49	2,55	2,62	2,62	Ylläpidetään laadukkaita palveluja sekä lisätään niiden käyttöä	KuLiL

Lasten ja nuorten yhteiset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	223	223	223	223
Toimintakulut	-569	-653	-653	-653
Toimintakate	-346	-430	-430	-430

Varhaiskasvatus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2 720	2 384	1 843	1 842
Toimintakulut	-39 085	-39 186	-37 699	-37 446
Toimintakate	-36 365	-36 802	-35 856	-35 604

Perusopetus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2 678	2 653	2 889	2 889
Toimintakulut	-58 096	-59 288	-58 775	-58 150
Toimintakate	-55 418	-56 635	-55 886	-55 261

Lukiokoulutus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 000	1 000	1 000	1 000
Toimintakulut	-9 951	-10 355	-10 401	-10 401
Toimintakate	-8 951	-9 355	-9 401	-9 401

Nuorisopalvelut 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	584	544	544	544
Toimintakulut	-3 797	-2 852	-2 852	-2 852
Toimintakate	-3 213	-2 308	-2 308	-2 308

Lapset ja nuoret yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	7 205	6 804	6 499	6 499
Toimintakulut	-111 499	-112 334	-110 380	-109 503
Toimintakate	-104 294	-105 530	-103 881	-103 004
Poistot	-606	-917	-917	-851
Kehys	-104 900	-106 447	-104 798	-103 855

Kotikuntakorvaukset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	600	600	600	600
Toimintakulut	-2 966	-2 966	-2 966	-2 966
Toimintakate	-2 366	-2 366	-2 366	-2 366

Kulttuuripalvelujen yhteiset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	60	58	58	58
Toimintakulut	-638	-1 532	-1 532	-1 522
Toimintakate	-578	-1 474	-1 474	-1 464

Kirjasto 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	132	132	132	132
Toimintakulut	-3 996	-3 852	-3 892	-3 852
Toimintakate	-3 864	-3 721	-3 761	-3 721

Museo 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	190	190	190	190
Toimintakulut	-2 364	-2 309	-2 256	-2 249
Toimintakate	-2 174	-2 119	-2 066	-2 059

Orkesteri 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	137	137	137	137
Toimintakulut	-1 731	-1 671	-1 656	-1 596
Toimintakate	-1 594	-1 534	-1 519	-1 459

Teatteri 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	557	592	592	592
Toimintakulut	-3 855	-3 768	-3 768	-3 768
Toimintakate	-3 298	-3 176	-3 176	-3 176

Kulttuuripalvelut yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 076	1 108	1 108	1 108
Toimintakulut	-12 584	-13 133	-13 105	-12 988
Toimintakate	-11 508	-12 025	-11 997	-11 880
Poistot	-100	-100	-100	-100
Kehys	-11 608	-12 125	-12 097	-11 980

Liikuntapalvelujen yhteiset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-626	-527	-527	-528
Toimintakate	-626	-527	-527	-528

Ulkoliikuntapaikat 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	120	140	140	140
Toimintakulut	-2 395	-2 552	-2 552	-2 552
Toimintakate	-2 275	-2 412	-2 412	-2 412

Liikuntahallit 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 469	1 615	1 615	1 615
Toimintakulut	-8 109	-8 392	-8 392	-8 392
Toimintakate	-6 640	-6 777	-6 777	-6 777

Ohjaustoiminta 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	277	297	297	297
Toimintakulut	-505	-537	-537	-537
Toimintakate	-228	-240	-240	-240

Liikuntapalvelut yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 866	2 052	2 052	2 052
Toimintakulut	-11 635	-12 009	-12 009	-12 009
Toimintakate	-9 769	-9 957	-9 957	-9 957
Poistot	-300	-300	-300	-93
Kehys	-10 069	-10 257	-10 257	-10 050

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut yhteensä 1000€				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	10 747	10 564	10 259	10 259
Toimintakulut	-138 684	-140 442	-138 460	-137 466
Toimintakate	-127 937	-129 878	-128 201	-127 207
Poistot	-1 006	-1 317	-1 317	-1 044
Kehys	-128 943	-131 195	-129 518	-128 251

Elinvoima ja kaupunkikehitys

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala tuottaa palveluja asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Toimialan keskeisimpiin palveluihin kuuluvat elinkeino- ja yrityspalvelut, maankäytön suunnittelu, maapolitiikan hoito, paikkatietopalvelut, asumisen ja rakentamisen viranomaistehtävät, kaupungin omassa palvelutuotannossa olevat rakennukset, yhdyskuntatekniikan järjestäminen sekä joukkoliikenne ja koulukuljetukset. Lisäksi toimialan tehtäviin kuuluvat maaseutuhallinnon, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävät.

Toimialan tavoitteena on luoda edellytykset työpaikkojen ja asukkaiden määrän kasvulle ja turvata sitä kautta kaupungin kasvu ja elinvoimaisuus. Toimialan toiminnan tuloksena syntyy merkityksellinen, viihtyisä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö, joka tarjoaa monipuolisia asumis- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Tiivistyvä kaupunkirakenne, monipuolinen tonttitarjonta ja asiantunteva asiakaspalvelu luovat erinomaiset edellytykset yritystoiminnan kehittymiselle.

Maankäyttöprosessia ohjataan laatimalla maanhankintaohjelma, kaavoitusohjelma ja yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma. Yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma laaditaan yhteistyössä muiden kunnallistekniikan verkostojen omistajien kanssa (tietoliikenne, vesihuolto ja energia).

Henkilöstöltä edellytetään kaupungin arvojen mukaisesti yhteistyötä, rohkeutta ja asioiden ennakkointia. Toiminnan- tai henkilöstö-

muutosten yhteydessä henkilöstöressurssitarpeet katsotaan kokonaisuutena. Tarvittaessa henkilöresursseja lisätään tai tehtäväkuvia muutetaan. Henkilöstön jaksamisesta ja osaamisesta huolehditaan.

Toimialan palveluita mitataan ja verrataan muiden kaupunkien toimintaan olemalla mukana vuosittaisissa tutkimuksissa sekä kustanusvertailussa. Säännölliset asiakastyytyväisyystutkimukset ja internetissä oleva palautemahdollisuus ovat aktiivisessa käytössä. Päättäjien, asukastilaisuuksien ja median kautta saatavaa palautetta seurataan ja toimintaa muutetaan tarpeen mukaan. Toimialan vastuualueilla tehdään laajasti yhteistyötä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Toimiala etsii jatkuvasti uusia tapoja kehittää palvelujaan asiakaslähtöisemmiksi.

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelujen vastuualueeseen kuuluvat Wirma yrityspalvelut ja Greenreality-palvelut. Vastuualueen tehtävät kytkeytyvät elinkeinoelämä- ja korkeakouluysteistyöhön, sijoittumispalvelutyöhön, kaupungin elinvoimaan ja kehittämiseen liittyvän hanketoiminnan koordinointiin sekä elinvoimaan liittyvien eurooppalaisten verkostojen ylläpitoon ja verkostojen rakentamiseen. Vastuualue toteuttaa kuntien ilmasto- ja kiertotalouden toimenpiteitä, seuraa toimintaohjelmien toteuttamista sekä toteuttaa vesistöjen kunnostamiseen liittyviä tehtäviä.

Elinvoiman kehittämistyössä hyödynnetään alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä hankerahoitusinstrumentteja. Elinvoimapalvelut ideoi, valmistele ja toteuttaa yhdessä muiden vastuualueiden ja alueen yritysten kanssa useita kehittämishankkeita. Vastuualueella

koordinoidaan ja kehitetään alueen energia- ja ympäristö- (Greenreality Network), metalli- (Metalreality Network) ja sote- ja palvelualan yritysverkostoja.

Wirma yrityspalvelut -palveluyksikkö auttaa yrityksen perustamisessa sekä yritystoiminnan kehittämisessä, kasvussa ja kansainvälistymisessä. Wirman palveluihin kuuluvat yrityksen perustamisneuvonta, toimivien yritysten neuvonta, omistajanvaihdospalvelu sekä sijoittumispalvelut. Wirma yrityspalveluiden päätavoite on luoda yrityksille edellytyksiä kannattavaan ja kasvavaan liiketoimintaan ja sitä kautta lisätä työpaikkoja alueelle. Tätä työtä tehdään yhteistyössä toimialan muiden vastualueiden, kaupunkikonsernin, alueen yritysten ja oppilaitosten kanssa.

Greenreality-palvelujen tehtävänä on edistää energia- ja ympäristöalan kehittymistä sekä toteuttaa osaltaan kuntien ympäristönsuojelun edistämistehtäviä. Greenreality-palvelut seuraa ilmasto-ohjelman, resurssiviisauden tiekartan sekä Lappeenrannan kaupungin kiertotaloustiekartan toteuttamista. Palveluyksikkö hoitaa myös maakunnallista energianeuvontaa. Greenreality-palvelut edistää ilmastomuutoksen hillintää, energiamurroksen etenemistä, kiertotaloutta, luonnon monimuotoisuutta sekä vesistöjen kunnostusta käyttäen apuvälineenä viestintää ja hanketoimintaa. Toiminnan tavoitteena on energia- ja ympäristöalan työpaikkojen lisääntyminen ja yhdyskunnan ilmasto- ja ympäristövaikutusten pienentyminen. Vihreän sähköistymisen vauhdittamista tehdään yhdessä LUT yliopiston ja yritysten kanssa.

Vastuualueelle kuuluvat myös Lappeenrannan seudun ympäristötoimen tehtävälueeseen liittyvät, mutta vain Lappeenrannan kaupunkia koskevat tehtävät kuten ilmansuojelu ja löytöeläimet.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on mahdollistaa elinvoimaisen kaupungin kehittäminen, viihtyisän asuin ympäristön rakentuminen, monimuotoinen viherympäristö ja rakennettu kulttuuriympäristö sekä kilpailukykyisten yritystonttien tarjonta. Kaavoituksen keskeisenä tavoitteena on kaupunkirakenteen eheyttäminen ja tiivistäminen, osallistuvan ja vuorovaikutteisen suunnittelutavan hyödyntäminen ja yhteistyö asukkaiden, yrittäjien ja eri toimijoiden kanssa. Kaupunkisuunnittelu vastaa kaupungin yleiskaavojen ja asemakaavojen laatimisesta sekä maankäytön lupien valmistelusta.

Maaomaisuuden hallinta

Maaomaisuuden hallinta isännöi kaupungin omistamia maa- ja vesialueita. Tavoitteena on hankkia maata suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti eri puolilta kaupunkia tuleviin maankäytön tarpeisiin. Valmiita rakennuskelpoisia tontteja luovutetaan kysynnän mukaan asukkaille ja yrittäjille. Tonttikauppojen ja palvelukäytöstä poistuneiden rakennusten myyntituotoista muodostuvat maaomaisuuden tuotot. Maankäyttösopimuksilla neuvotellaan yksityisten maanomistajien osallistumisesta yhdyskuntatekniikan rakentamiskustannuksiin asemakaava-alueilla.

Kiinteistörekisterinpitäjänä maaomaisuuden hallinta ylläpitää kiinteistörekisteriä rekisterinpitoalueellaan sekä suorittaa asiakkaiden tarpeiden mukaisia tonttijakoja, lohkomisia, rasitetoimituksia sekä muita lakisääteisiä tehtäviä asemakaava-alueella. Paikkatietopalvelu tuottaa erilaisia ajantasaisia karttoja, ilmakuvia ja kaupunkimalleja sekä ylläpitää kaupungin paikkatietojärjestelmää. Metsäpalvelu hoitaa kaupungin omistamia taajama- ja talousmetsäalueita hyväksyty-

jen metsäsuunnitelmien mukaan vuorovaikutteisesti eri sidosryhmien kanssa. Yksityistieasioissa annetaan neuvontaa sekä valmistellaan yksityistieavustusten jako lautakunnan päätettäväksi.

Kadut ja ympäristö

Kadut ja ympäristö vastuualue järjestää ja tuottaa katu- ja viheralueiden yhdyskuntatekniikan sekä joukkoliikenteen ja koulukuljetukset. Näiden palvelujen tuottamiseksi kadut ja ympäristö jakaantuu palveluyksiköihin: suunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapito sekä liikennejärjestelmä.

Suunnittelu ja rakennuttaminen vastaa katujen, hulevesijärjestelmän ja puistojen suunnittelusta sekä niiden rakennuttamisesta tilaamalla tarvittavat palvelut. Tähän liittyy myös liikenneturvallisuuden parantaminen ja liikenteen sujuvoittaminen sekä maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen. Kunnossapito vastaa katujen ja puistojen kunnossapidosta, ulkovalaistuksesta, katualueiden valvonnasta ja vuokraamisesta sekä pysäköinnintarkastuksesta. Lisäksi kunnossapito tuottaa kaupungin sisäisen postin kuljetuksen. Liikennejärjestelmä sisältää joukkoliikenteen ja muun liikennejärjestelmän painottuen kestävästi liikkumisen kehittämiseen. Joukkoliikenne kattaa paikallisliikenteen, lähiliikenteen sekä koulukuljetukset. Lisäksi vastuualue huolehtii kaupungin tehtävistä öljyvahinkojen jälkitorjunnassa kaupungin alueella.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan päätehtävänä on ohjata ja valvoa kaavojen, rakennusjärjestyksen ja eri säädösten noudattamista. Rakennusvalvonta huolehtii rakentamista, maisematyötä ja muita toimenpiteitä

koskevien lupien käsittelystä sekä rakennustyön ja maisematyön viranomaisvalvonnasta. Lisäksi se valvoo omalta osaltaan rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa. Valvonta edellyttää jatkossa tehokkaampaa hallintopakomenettelyjen käyttämistä. Rakennusvalvonta hoitaa myös asuntotoimen tehtävät.

Rakennusvalvonta käsittelee lausunto- ja selvityspyyntöjä, tuottaa rakennus- ja huoneistorekisteriä ja rakennuspiirustusarkistoa, tekee tarkastukset ja antaa valmiustodistukset tuettuun rakentamiseen, sekä käsittelee eräitä erityislaeissa säädettyjä hallintoriitoja esiasenteissa. Rakennusvalvonnan viranomaistyön tavoitteena on asiakaslähtöinen, joustava, sujuva, yhdenvertainen ja riippumaton palvelu sekä päätöksenteko. Tällä luodaan terveellistä, turvallista, laadukasta ja kaunista kaupunkia.

Tilakeskus

Tilakeskus vastaa Lappeenrannan kaupungin palvelutuotannossa olevien rakennusten hallinnoinnista, ylläpidosta sekä peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeista. Tilakeskus toteuttaa kaupungin palvelutoimintaa tukevia toimintaympäristöjä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kulttuuritoimen, liikuntatoimen, nuorisotoimen, konsernihallinnon ja muiden kaupunkikonsernin toimijoiden käyttöön. Tilakeskus ostaa edellä mainittujen vastuiden hoitamiseen tarvittavat palvelut Lappeenrannan Toimitilat Oy:ltä.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupunkikehittämisen tavoitteena on mahdollistaa kaupungin kasvu, eheyttää kaupunkirakennetta ja hyödyntää olemassa olevaa infraa tehokkaasti. Kaavoituksella määritellään kaupungin kokonaisrakenne ja mahdollistetaan eri toimintojen tarvitsemat maankäyttövaraukset. Maanhankinnalla varmistetaan maa-alueiden oikea-aikainen saaminen kaupungin omistukseen kaupunkirakenteen kehittämisen kannalta tarvittavilta alueilta. Suunnittelun ja toteutuksen aikataulut kohdistetaan ja rytmitetään talonrakennushankkeiden, vesihuollon ja energiaverkostojen korjausvelkatarpeiden ohjaamana. Kadut ja yleiset alueet, vesihuolto- ja energiaverkostot sekä tietoliikenneverkostot korjataan samanaikaisesti

Yritysten toimintaedellytykset turvataan riittävällä ja monipuolisella tonttitarjonnalla, ydinalueiden kaavoituksella ja rakenteen tiivistämisellä sekä kattavilla yrityspalveluilla ja sujuvilla lupapalveluilla.

Toimialalla lisätään asiakkaiden ennako-ohjausta asiakaskokemuksen parantamiseksi. Toimialan asiantuntijoista kootaan tapauskohtaisesti asiakkaan tarpeita vastaava ryhmä edesauttamaan ja ennako-ohjaamaan asiakasta kohti kestävää menestystarinaa.

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluja toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kuten yrittäjäjärjestöjen, oppilaitosten ja yksityisten asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Elinvoimapalveluihin sisältyy Business Mill -yrityshautomo, jota toteutetaan yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Business Millin tavoitteena on saada Etelä-Karjalaan

lisää osaamispohjaisia, skaalautuvia ja kansainvälisille markkinoille pyrkiviä kasvuyrityksiä. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää kampusalueen osaamispotentiaali paikallisissa yrityksissä.

Vuonna 2023 Wirma yrityspalveluiden palvelutuotannon kehittämisen painopisteinä ovat erityisesti sijoittumismyynnin työkalujen kehittäminen ja sijoittumismyynti sekä yritysten talouden ja kannattavuuden huomioiminen yritysneuvonnassa. Lisäksi panostetaan erityisesti yritysten tapaamisiin ja viestintään. Tärkeässä roolissa on osaavaan työvoimaan liittyvän palvelukonseptin tunnettuuden lisääminen ja kansainvälinen osaajarekrytointi sekä Metalreality Networkin jäsenmäärän kasvattaminen ja omistajanvaihdospalveluiden kehittäminen. Ympäristöalan kehitys- ja hanketoimintaa keskitetään pääsääntöisesti Greenreality-palvelujen yhteyteen. Hanketoiminta tähtää ympäristövaikutusten alentamiseen sekä yritysten liiketoimintamahdollisuuksien kehittämiseen.

Greenreality-palvelujen vuoden 2023 tavoitteena on Greenreality Network toiminnan vauhdittaminen, Ilmasto-ohjelman, Resurssivii-sauden ja HINKU tiekartan sekä Kestävä kaupunki -strategian toteuttaminen. Ekosysteemisopimuksen toteuttaminen tapahtuu myös pääosin Greenreality-palveluiden voimin. Tiekarttojen, ekosysteemisopimuksen ja ohjelmien tavoitteita toteutetaan hankkeiden sekä kansallisten ja kansainvälisten verkostojen avulla. Erityisesti tavoitteena on tukea asukkaita ja yrityksiä energiakustannusten hillinnässä ja auttaa asukkaita ja yrityksiä energiakriisissä. Toimenpiteinä ovat konsernin energiatehokkuussopimuksen toteuttaminen, uusiutuvan energian käytön lisääminen, liikenteen päästöjen alentaminen ja uuden tekniikan käyttöönoton edistäminen. Green Leaf -voittovuoden edelläkävijäasemaa hyödynnetään esimerkiksi kehittämisrahoitushauissa ja viestinnässä. Verkottamalla kansallisesti ja kansainvälisesti

jaetaan omia hyviä ratkaisuja sekä opitaan alueena uutta. Yhteistyötä asukkaiden ja yritysten kanssa tehdään Greenreality-kumppanit, Greenreality-kodit yhteistyöllä sekä monipuolisen viestinnän avulla.

Pien-Saimaan ja muiden vesistöjen, kuten Ruoholammen kunnostustoimenpiteitä jatketaan. Toimenpiteinä ovat uusien tekniikoiden kehittäminen, kosteikkojen hoitosuunnittelu ja hoidon edistäminen, metsätalouden vesiensuojelun edistäminen, uusien vesiensuojeluratkaisujen kehittäminen sekä viestintä ja tutkimus.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelun keskeisenä toimintatapana on osallistuva ja vuorovaikutteinen suunnittelu. Kaupunkilaisten kuulemiseksi ja osallistamiseksi kehitetään ja kokeillaan uusia toimintatapoja ja työkaluja. Sähköiset lähtötietokyselyt ja asukastilaisuuksista tehdyt, tekstitetyt Youtube-tallenteet ovat vakiintuneet osaksi kaupunkisuunnittelun toimintaa. Jatkossa osallisuustilaisuuksia pidetään aktiivisesti sekä lähi- kuin myös etä tapahtumina. Uudet, korona-aikana käytönotetut työ- ja kuulemistavat ovat tavoittaneet kaupunkilaisia aikaisempaa laajemmin ja uudenlaisia osallisuuden työtapoja kehitetään edelleen.

Yleiskaavoituksen tavoitteena on kaupungin kokonaisrakenteen strateginen suunnittelu. Keskustaajaman yleiskaavoitusta jatketaan: Keskustaajaman osayleiskaavan viimeisen osa-alueen, Eteläinen osa-alue vaihe 2:n, valmistelu on edennyt kaavaluonnosvaiheeseen. Lisäksi on käynnistynyt Leirin, Lauritsalan ja Joutsenon alueen yleiskaavan päivitykset. Lappeenrannan pienvesistöjen ja lähikylien osayleiskaava sekä Mikonsaaren, Vehkasalon ja Riihilahden osayleiskaavan valmistelu on käynnistynyt. Alueen maanomistajille ja asukkaille

suunnattujen lähtötietokyselyiden pohjalta valmistellaan alustavia yleiskaavaluonnoksia ja järjestetään kaavoja koskevia työpajoja. Kyliä koskevilla yleiskaavoilla mahdollistetaan elinvoimaisten kyläalueiden säilyminen ja kehittyminen.

Kaupunkisuunnittelussa edistetään elinkeinopoliittisten hankkeiden ja kaupungin kehittämishankkeiden kaavoitusta. Lisäksi huolehditaan monipuolisesta perustonttuotannosta. Kaupunkisuunnittelun kaavahankkeet aikataulutetaan yhteen pitkän tähtäimen investointisuunnitelman kanssa. Asemakaavojen päivittämisen yhteydessä tiivistetään ja eheytetään kaupunkirakennetta sekä lisätään alueen viihteyttä, viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Suunnittelussa huomioimme myös rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja pyrimme kerrokselliseen ympäristöön, jossa säilytetään vanhaa, mutta rakennetaan myös uutta.

Kaupunkisuunnittelun painopiste on ydinkeskustan kehittämisessä, asemakaavamuutosten laatimisessa sekä keskusta-alueen lähi-vyöhykkeen, eli niin sanotun keskustan kehän, kehittämishankkeissa. Valmistelussa olevat hankkeet mahdollistavat keskusta-alueen palvelujen monipuolistumisen, kaupunkiympäristön toiminnallisen ja kaupunkikuvallisen parantamisen sekä kaupunkirakennetta edelleen tiivistävän rakentamisen. Keskustan kehällä etenevät Linnoituksen asemakaavan valmistelu, Leirin ja Simolan alueet, Kisapuisto sekä Asemanseudun kehittäminen ja alueen asemakaavoitus.

Keskustan lisäksi suunnittelussa on edistetty aluekeskusten kehittämistä. Sammonlahden aluetta kehitetään Sammonlahden suuralueen lähiökehittämishankkeessa. Lauritsalan alueella etenevät valmistelussa olevat Lauritsalan keskusta-alueen hankkeet kuten Lauritsala-talo, Lauritsalan koulu ja torin ympäristön asemakaavat. Joutsenon keskustassa valmistellaan muun muassa Lajulajoutsenen alueen

asemakaavaa, jossa mahdollistetaan uuden asuinalueen rakentuminen keskeiselle paikalle, lähelle palveluja.

Kaupunkisuunnittelun yhtenä keskeisenä tehtävänä on kaupungin palvelutuotannosta poistuvien alueiden ja rakennusten uusien käyttötarkoitusten suunnittelu ja maa-alueiden kehittäminen. Kaupungin tavoitteena on myydä ylimääräiset kiinteistöt rakennuksineen. Sitä ennen kohteet kaavoitetaan ja tutkitaan mahdollisuudet esimerkiksi lisärakentamiseen. Suunnittelussa huomioidaan alueiden tarpeet sekä erityisesti rakennussuojeluun liittyvät kysymykset. Valmistelussa on esimerkiksi Platanin talon asemakaava ja Skinnarilan koulun alue.

Maaomaisuuden hallinta

Lappeenrantaa markkinoidaan luonnonläheisenä asuin- ja työskentelykaupunkina. Vapaina olevia asuin- ja yritystonttialueita markkinoidaan aktiivisesti yrityksille ja pientalorakentajille.

Maapoliittisen ohjelman 2017 päivitystyö käynnistetään alue- ja markkinahintaselvitysten osalta. Maanhankinnan painopistealue säilyy kaupunkirakenteen sisällä valmiin kunnallistekniikan piirissä sekä Pajarilan alueella. Lisäksi maita yritetään hankkia myös kauempaa metsätalous- ja vaihtomaakäyttöön sekä virkistyskäyttöön hiilinieluksi. Varsinkin metsämaiden kysyntä on kasvanut ja hinta nousut, joten kaupungin mahdollisuudet pärjätä hintakilpailussa ovat heikentyneet.

Täydennysrakennuskohteissa neuvotellaan maankäytösopimuksin maanomistajien osallistumisesta hankkeiden yhdyskuntatekniikan kustannuksiin.

Kiinteistön kauppakirjoja ja vuokrasopimuksia pyritään allekirjoittamaan vielä suurempi osa sähköisen kiinteistövähdantapalvelun kautta. Näin asiakkaat saavat joustavaa palvelua ajasta ja paikasta riippumatta.

Lappeenrannan kaupunki pitää kiinteistörekisteriä yllä rekisterinpi-toalueellaan. Aluetta tarkennetaan asemakaavoituksen laajentuessa. Tonttijakoja ja lohkomisia tehdään nopeasti sekä joustavasti asiakkaiden tarpeisiin vastaten. Näin yksityiset, yritykset ja kaupunkikonserni saavat rakennuskelpoisia tontteja käyttöönsä.

3D kaupunkimallia täydennetään alueiden suunnittelun ja visualisoinnin sekä kehitysprojektien pohjatietona. Mallin käytettävyyttä pyritään parantamaan ja monipuolistamaan. Kaupunkimallin tueksi hankitaan tuore viistoilmakuvausaineisto kaupungista.

Selainpohjaisen Trimble Locus Cloud paikkatieto-ohjelmiston käyttö laajenee uusilla toiminnoilla. Ohjelmiston käyttöä ja tietosisältöä pyritään laajentamaan yhteistyössä käyttäjien kanssa.

Kaupungin omistamilla metsillä on tärkeä merkitys asukkaiden virkistysmetsinä niin taajamissa kuin haja-asutusalueella. Metsäalueita hoidetaan eri puolilla Lappeenrantaa. Virkistysrakenteita parannetaan muun muassa Naurissaarella ja Mikonsaarella. Retkeilyreittien ylläpitoa kehitetään. Metsäohjelman laatiminen käynnistetään ja kaupungin metsänhoidon periaatteet koostetaan yhteen. Uusi metsätietojärjestelmä otetaan käyttöön.

Yksityistiekuntia tuetaan ja niille annetaan neuvontaa erilaisten avustusten haussa, jotta maaseudun yksityistieverkko säilyy ajokuntoisena.

Kadut ja ympäristö

Suunnittelun ja rakennuttamisen tavoitteena on tuottaa ne investointikohteet, jotka yhdyskuntatekniikan työohjelmassa on hyväksytty. Investointikohteet kohdistetaan tarvittavaan tonttituotantoon, liikenneturvallisuutta ja toimivuutta parantaviin, kunnossapidon kuluja karsiviin, korjausvelkaa vähentäviin sekä viihtyisyyttä lisääviin kohteisiin. Suunnittelun tavoitteena on sovittaa yhteen liikenne ja maankäyttö siten, että liikenneyhteyksistä saadaan sujuvia ja turvallisia. Viherrakentamisella lisätään osaltaan merkityksellistä ympäristöä. Yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma rytmitetään kaupungin pitkän tähtäimen investointiohjelman kanssa. Vuoden 2023 osalta työohjelma on hyväksytty kesällä 2022.

Hulevesien hallinnan ohjelman jalkauttamista jatketaan kaupunkiorganisaation sisällä. Tähän auttaa myös EU:n Horizon -hanke, jonka avulla saadaan kaupunkiin lisäresurssia hulevesien hallinnan kehittämiseen, suunnitteluun ja toteutukseen. Hulevesien palvelusopimus Lappeenrannan Energiaverkkojen kanssa päättyy vuoden vaihteessa ja kaupunki hoitaa suoraan hulevesiin liittyvät toimenpiteet hyödyntäen yhteistyökumppaneita.

Olemme kehittäneet järjestelmän, jolla tuotetaan katujen kunnosta ja käytöstä tilannekuva hyödynnettäväksi eri osapuolille. Jatkamme järjestelmän kehittämistä, jotta sitä saadaan hyödynnettyä laajemmin.

Vastuualue on kehittänyt vuorovaikutusta ja avoimuutta kaupunkilaisten kanssa. Tätä työtä jatketaan ja kehitetään toimintamalleja rohkeasti niin, että yhä useammat pääsevät vaikuttamaan suunnittelukohteisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Katujen ja viheralueiden kunnossapito tuotetaan yhtä laadukkaasti kuin aikaisempina vuosina. Kunnossapidon tavoitteena on saavuttaa liikenneväylien, puistojen ja ulkovalaistuksen osa-alueilla tyydyttävä asukastyytyväisyys (> 3, asteikolla 1–5). Lisäksi kunnossapidon tulee olla kunnossapitokustannusvertailussa kansallisella keskiarvotasolla (KUVI tutkimus).

Vuoden 2023 aikana kehitetään kaupungin sisäisen kuljetuskeskuksen toimintamalleja tarveperusteiseksi. Katuisännöinnissä painotetaan erityisesti työaikaisten liikennejärjestelyjen turvallisuutta ja toimivuutta sekä katualueiden valvontaa. Jatkamme yhteistyötä valokuituoperaattoreiden kanssa, jotta saamme mahdollisimman laajasti katettua kaupungin valokuidulla.

Hyvinvointialueiden aloittaessa pelastuslaitos ei voi enää tuottaa kunnille öljyvahinkojen jälkitorjunnan toimenpiteitä. Vuoden 2023 alusta kadut ja ympäristö vastuualue vastaa kaupungin tehtävistä öljyvahinkojen jälkitorjunnasta kaupungin alueella.

Joukkoliikenteen tilanne jatkuu haastavana. Joukkoliikenteen matkustajamäärä on noussut, mutta ei ole vielä palautunut koronaa edeltävälle tasolle, mikä vaikuttaa joukkoliikenteen lipputuloihin. Lisäksi joukkoliikenteen järjestämiskustannukset ovat indeksien noususta johtuen nousseet merkittävästi. Näiden vuoksi keskitetyssä toimintavarauksessa on varauduttu joukkoliikenteen nettokustannusten nousuun. Joukkoliikenteen käyttöä pyritään lisäämään markkinoinnilla ja tuottamalla laadukkaita palveluja.

Kestävän liikkumisen osalta toimintaa kehitetään kaupunginvaltuuston hyväksymän kestävän liikkumisen ohjelman mukaisesti. Vuodelle 2023 painopisteenä on joukkoliikenteen uuden kilpailutetun lippu- ja

maksujärjestelmän käyttöönotto. Mahdollisuuksien mukaan käynnistetään joukkoliikenteen toimivalta-alueen laajentaminen Imatralle. Kehitettävänä kohteena on myös pyöräilyolosuhteiden parantaminen. Koulukuljetuksien osalta otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön kuljetuksien suunnittelujärjestelmä.

Laista tulevat puhtaan kaluston vaatimukset vaikuttavat joukkoliikenteen kuljetuspalveluiden ostoihin jatkossa. Tulevissa kilpailutuksissa tulee huomioida lainmukaiset vaatimukset sähkökäyttöisten ja muiden puhtaiden ajoneuvojen osalta.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta palvelee asiakkaita ensisijaisesti sähköisten kanavien kautta. Lähiasiakaspalvelu toimii ajanvarauksella erillisessä asiakaspalvelutilassa. Puhelimitse asiakaspalvelu on auki arkisin 9.30–11.00. Lisäksi uusien toimintaa helpottavien sähköisten järjestelmien ja palvelujen käyttöä lisätään e-asiointipalvelun kehittämisen, sähköisen arkistoinnin ja päätöksenteon kautta.

Rakennusvalvonnalla on käytössä omakotitalojen ja suurempien hankkeiden lupamenettelyn ennako-ohjaus, joka on jaettu kolmeen osaan: hankesuunnittelu, pääsuunnittelu ja tekniikan suunnittelu.

Vastuualue on saattamassa rakennusrekisteriä ajan tasalle. Työ on alkanut 2016 syksyllä ja etenee vaiheittain. Työmäärä on suuri ja se tarkoittaa käytännössä kaikkien rakennusten tarkastelua. Tietokoneavusteisesti tehty 1. vaiheen tarkastus- ja vertailutyö on saatu valmiiksi. Työn seuraava vaihe 2 edellyttää maastokäyntiä tontti- ja rakennuskohtaisesti. Työ keskeytyi kokonaan koronan vuoksi. Työtä on jatkettu konsernihallinnon hankkiman ulkopuolisen konsultin avulla

etsimällä poikkeamia ilmakuvia ja rekisteröityjä rakennuksia vertailen. Rakennusvalvonta on mukana erityisasiantuntijana ohjaamassa asiakkaita saattamaan rakennusrekisterinsä ajan tasalle tietojen oikeellisuuden tutkinnan ja lupamenettelyn kautta. Loput tontti- ja rakennuskohtaiset tarkastukset edellyttävät vuosien työpanosta.

Tilakeskus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 4.6.2018 pitkäntähtäimen investointiohjelman. Investointiohjelma päivitettiin syksyllä 2020. Investointiohjelma on tarkoitus päivittää vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä. Investointiohjelmaa on päivitetty vuoden 2022 aikana ja siitä päätetään talousarvion rinnalla. Investointiohjelmaa toteutettaessa huomioidaan kunkin hankkeen osalta valtuuston asettamat vaatimukset koskien tilatehokkuuden, muuntojoustavien rakenneratkaisujen sekä kokonaistaloudellisimman toteutus- ja omistusmallin hakemista. Vuonna 2018 asetettiin tavoitteeksi, että tulevat talonrakennushankkeet tulee toteuttaa yhdessä toimialojen kanssa siten, että kaupungin palvelutuotannossa olevien tilojen neliömäärä on 85 % vuodenvaihteen 2017/2018 tasosta vuoteen 2023 mennessä. Palvelutuotannossa olevan koko rakennusmassan osalta tavoite on epärealistinen, mutta yksittäisten vastuualueiden, kuten perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen, tilatehokkuus on parantunut. Muun muassa isot liikuntahallihankkeet lisäävät neliömäärää, jota ei saada muualta säästettyä. Kuluttajien vaatimukset ovat kasvaneet ja muuttuneet vuosien saatossa ja palvelujen on vastattava kysyntään, jotta Lappeenrannalla on mahdollisuus menestyä valtakunnallisessa vetovoimakilpailussa.

Lappeenrannan kaupungin palveluverkkoa päivitettiin keväällä 2020 vain länsialueen osalta Sammontalo- sekä Kourulan päiväkotihank-

keisiin liittyen. Muulta osin palveluverkkotarkastelu kaavailtiin tehtävän vuonna 2022. Investointien pitkän tähtäimen ohjelmaa päivitetään palveluverkon tavoitteiden pohjalta.

Toimintaympäristön isot muutokset, koronapandemia ja Ukrainan sota, korkojen nousu, rahoituksen vaikeutuminen sekä maailmalajainen pula energiasta ja raaka-aineista kuten myös voimakas rakentamisen kysyntä, ovat vaikuttaneet rakennushankkeiden etenemiseen. Rakentamisen kustannustason nousu on ollut viimeisen vuoden aikana poikkeuksellisen voimakasta. Voimakas hintojennousu ja lisääntynyt epävarmuus ovat kuitenkin vähentäneet rakentamisen määrää keväästä lähtien.

Vuonna 2022 rakennushankkeiden osalta painopiste on ollut hankkeiden valmistelussa. Toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten takia hankkeita on jouduttu lykkäämään. Marraskuussa 2021 käynnistynyttä Sammotalon kehitysvaihetta jouduttiin jatkamaan ja suunnitelmaa kehittämään edullisemmaksi. Sammotalon rakentamista ei päästy käynnistämään suunnitellusti vuonna 2022. Tavoitteena on, että rakentaminen käynnistyisi kesällä 2023. Pääkirjaston peruskorjaukseen liittyvä purkutyö on käynnistynyt syksyllä 2022. Varsinainen peruskorjaus on tarkoitus käynnistää kesällä 2023. Sisäliikuntahallihanke on odotusvaiheessa kaavavalituksen vuoksi. Myös Kisapuiston jääareena -hanke on odotusvaiheessa. Korvenkylän koulun pysyvän osan rakentaminen lykkääntyi kohonneiden kustannusten takia. Hankinta jouduttiin keskeyttämään kesällä 2022. Korvenkylän koulun rakentaminen on tarkoitus käynnistää keväällä 2023. Peltolan päiväkodin kaksikerroksisen osan tilamuutokset on tarkoitus toteuttaa vuonna 2023. Monarin hankesuunnittelu on edelleen käynnissä ja se on tarkoitus saada valmiiksi alkuvuodesta 2023. Voisalmen päiväkodin, koulun ja kirjaston käsittävän hankkeen hanke-

suunnittelu on käynnissä ja se on tavoitteena saada valmiiksi alkuvuodesta 2023. Museon kokoelmatilojen hankesuunnittelu on käynnistynyt syksyn 2022 aikana.

Rakentamisen, energian ja käyttöaineiden kustannustason nousu on viimeisen vuoden aikana vaikuttanut voimakkaasti myös rakennusten ylläpitoon. Ylläpidossa painopiste on suunnitelmanmukaisten vuosikorjaustöiden lisäksi myös vähitellen kohdekohtaisten kunnossapitosuunnitelmien laatimisessa. Tavoitteena on ollut jo usean vuoden ajan kääntää painopiste vikakorjauksista kohti ennakoivaa ylläpitoa. LATOssa käynnissä oleva rakennusomaisuuden hallintajärjestelmän hankkiminen omalta osaltaan tukee myös edellä mainittua tavoitetta.

Lappeenrannan kaupunki on sitoutunut Kuntien energiatehokkuussopimuksen 2017–2025 mukaisesti energiankulutuksen vähentämiseen 7,5 % sopimuskauden aikana.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimiala voi ennakoida sekä ehkäistä riskien toteutumista ensisijaisesti tunnistamalla ja tiedostamalla riskit ja mittaamalla riskin toteutumista eri muuttujilla. Riskien tunnusluvut ja ennakkotoimenpiteet sovitaan ja määritetään osallistamalla riskikartoituksen päivitykseen. Riskejä arvioidaan myös hankekohtaisesti. Riskien arvioinnissa voidaan käyttää apuna herkkyystarkasteluja, jossa arvioidaan eri muuttujien toteutumisen vaikutuksia riskien toteutumiseen.

Riskien toteutumisen vaikutukset toimialalle voivat olla taloudellisia tai toiminnallisia. Riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa kaupunkira-

kenteeseen tai alueen elinvoimaan. Riskien toteutumisen seurauksena investoinnit tai muut toimenpiteet voivat kohdentua epäedullisesti tai panostukset toimenpiteisiin voivat mennä hukkaan. Riskien arviointi on aina osa toiminnan suunnittelua ja ohjausta. Toimialan kannalta merkittävimmät riskit ovat:

- Yksityisten investointien väheneminen
  - Toimialan tulee toimia aktiivisesti ja edistää investointien ohjautumista Lappeenrantaan ja siten minimoida riskin toteutumista.
  - Toimialan strategiset toimenpiteet ja tavoitteet tähtäävät siihen, että Lappeenranta olisi toimintaympäristönä mahdollisimman houkutteleva kohde toteuttaa investointeja.
  - Ennakoiva yleis- ja asemakaavoitus sekä investointeihin liittyvä sujuva lupavalmistelu edesauttavat investointien toteutumista.
- Kaupunkikeskustan elinvoiman heikkeneminen
  - Keskustan elinvoimaa on seurattava ja reagoitava saatuun palautteeseen.
  - Kaupunkikeskusta on Lappeenrannan käyntikortti. Tyhjät tontit ja liikehuoneistot, epäsiisteys ja keskenräiset rakenteet ovat riski kaupunkikuvalle. Keskustan rakentamisessa ja ylläpidossa tulee pitää yllä korkeaa laatutasoa. Laatutaso tulee näkyä sekä omissa toiminnassa että yksityisissä hankkeissa.
  - Kaupunkikeskustan elinvoima vaikuttaa koko Lappeenrannan kaupungin elinvoimaan. Viihtyisä kaupunkikeskusta lisää koko Lappeenrannan ja seutukunnan veto- ja pitovoimaa.

- Keskusta-alueen liikenneyhteyksiä, pysäköintiä ja pääsyä kiinteistöille tulee kehittää kokonaisvaltaisesti kaikkiin ilmansuuntiin ottaen huomioon nopeasti yleistyneet, totuttua huomattavasti nopeammat liikumisvälineet (sähköpyörät, sähköpotkulaudat jne).

- Taloudelliset menetykset elinkeinoelämän investoinneista
  - Toimiala voi olla osallisena yksityiseen investointiin tähtäävässä hankkeessa. Investoinnin valmisteluun tai kaupungin osuuden toteuttamiseen voi kuluja resursseja.
  - Toimiala voi sopia tekevänsä samanaikaisesti omalle vastuulleen kuuluvia toimenpiteitä edistääkseen elinkeinoelämän investointeja. Yksityiset investoinnit voivat peruuntua tai lykkääntyä, jolloin kaupungin panos hankkeelle voi mennä osittain tai kokonaan hukkaan.
  - Riskin toteutuessa toimialan investoinnit kohdentuvat epätarkoituksenmukaiseen kohteeseen, vieden mahdollisuuden investoida johonkin toiseen kohteeseen.
  - Asiaan liittyviä riskejä voidaan pienentää sopimushallinnalla sitouttamalla sopimuksin yksityinen investoija siten, että kaupungin etu tulee turvattu.
  - Riskiä voidaan myös minimoida siten, että investointihyöty on käytettävissä muuhun käyttötarkoitukseen.
- Sopimushallinnan puutteet
  - Sopimushallinnan puutteet voivat johtaa taloudellisiin tai toiminnallisiin puutteisiin tai häiriöihin. Pahim-

- massa tapauksessa toiminta voi keskeytyä tai seurausena voi olla vahingonkorvausvaateita sopimus-kumppanilta.
- Sopimushallinta on vastuutettu siten, että sopimukseen on nimetty vastuuhenkilöt tai henkilön tehtäväku- vassa tai toimintasäännössä on annettu tehtäväksi hallita omaan tehtäväalueeseen liittyviä sopimuksia. M-Files ohjelma auttaa sopimusten hallinnassa.
  - Henkilövaihdokset tai riittämättömät henkilöresurssit voivat aiheuttaa riskien realisoidumisen. Pitkäaikai- sissa sopimuksissa riskien toteutumisen todennäköi- syys kasvaa. Henkilö- ja tehtävävaihdoksiin liittyvällä riittävällä perehdyttämällä voidaan pienentää riskin toteutumista. Myös sähköiset järjestelmät oikein käy- tettynä voivat muistuttaa sopimukseen liittyvistä asi- oista.
- Ympäristövastuiden realisoiduminen (pilaantuneet maat)
    - Ympäristöriskejä minimoidaan tekemällä riittävät sel- vitykset. Selvitykset tehdään maata hankittaessa, ase- makaavoituksen ja lupavalmistelun yhteydessä.
    - Tiedostamattomien ja selvittämättömien ympäristö- riskien toteutumisen vaikutukset ovat taloudellisia tai niistä voi aiheutua ympäristön tai pohjaveden pilaan- tuminen. Toteutuessaan ympäristöriskien hoitaminen on kallista. Ongelmallisia voivat olla onnettomuuksien jälkitorjuntatilanteet, jos jälkihoitotoimenpiteet eivät käynnisty riittävän ripeästi.
    - Yksityisten omistamilla mailla olevien pilaantuneiden maiden toissijainen kunnostusvastuu voi tuoda odot-

tamattomia kustannuseriä kaupungille, jos alkupe- räistä toimijaa ei saada kustannusvastuuseen ympä- ristöön pilaamisesta. Samoin pohjavesien liuotinpitoi- suuksien selvittämisestä tulee kaupungille kustannus- eriä, vaikka kaupunki ei ole ollut osallisena pohjave- sien pilaantumiseen.

- Tarpeettomista toimitiloista ei päästä eroon
  - Tarpeettomista toimitiloista aiheutuu kustannuksia. Kustannukset kuormittavat muuta palvelutuotantoa, mikä rasittaa kaupungin taloutta. Tarpeettomat tilat jäävät usein myös riittämättömälle hoidolle, jolloin ra- kennuksen arvo saattaa laskea tai rakennus voi me- nettää arvonsa kokonaan.
  - Realisointityöryhmän toiminta jatkuu ja toimintapro- sessia on selkeä.
  - Kohteita on myyty pääosin julkisen nettihuutokaupan kautta. Useita realisoidavia kohteita, sekä rakennuksia että kiinteistöjä, on myyty kaupunkikehityslautakun- nan päätöksellä. Valmistelussa on useita kaavojen päi- vittämishankkeita kohteiden myymiseksi. Etenemisti- lannetta seurataan säännöllisesti.
- Korjausvelan kasvu
  - Korjausvelan kasvua voidaan hallita resursoimalla ja kohdentamalla korjaustoimenpiteet oikein. Strategi- assa on myös päätetty, että kaupunkirakennetta tiivis- tetään, jolloin korjausvelan hoitamiseen jää käytettä- viksi enemmän rahaa uudisrakentamisen sijaan.

- Korjausvelan hoitamatta jättäminen voi aiheuttaa toimintahäiriöitä rakennuksissa ja verkostoissa. Rakennusten ja verkostojen käyttö voi vaarantua tai niissä voi esiintyä toimintahäiriöitä. Rakennetun omaisuuden arvo laskee, mikäli korjausvelkaa ei kyetä hallitsemaan, pahimmassa tapauksessa rakennusta tai verkostoa ei voida hyödyntää palvelutuotannossa.
  - Riittämätön korjausvelan hoitamiseen käytettävä rahamäärä tai väärin kohdistettu toimenpide voi johtaa korjausvelan kasvuun, ja pahemmassa tapauksessa siihen, että rakennus tai verkosto poistuu palvelutuotannon käytöstä.
- Ilmaston muuttuminen
    - Ilmastonmuutoksesta johtuvat sään ääri-ilmiöt lisäävät rankkasateita, jäätyminen ja sulamisen vaihteluita sekä kevään sulamisvesistä johtuvia tulvia. Tämä kuormittaa rakennuksia ja yhdyskuntatekniikkaa enenevässä määrin.
  - Rekrytoinnit eivät onnistu
    - Rekrytoinnit voivat epäonnistua siten, että haluttuun tehtävään ei saada riittävästi oikeanlaisia hakijoita tai tehtävään valitaan vääränlainen henkilö. Lappeenrannan kaupungin imago ja vetovoimaisuus vaikuttaa paljolti siihen kuinka houkuttelevana työssäkäyntipaikkana Lappeenranta koetaan. Lappeenranta maakunnan keskuskaupunkina on moniin avoinna oleviin tehtäviin riittävän vetovoimainen. Lappeenranta kuntatyönantajana on niin houkutteleva, että haluttuihin tehtäviin on löydetty sopivat osaajat.
- Hyväksi keinoksi on osoittautunut toteuttaa rekrytointeja yhteistyössä yksityispuolen rekrytointien kanssa. Rekrytointikampanjoille saadaan silloin enemmän näkyvyyttä, jolloin onnistumismahdollisuudet rekrytoinnissa paranevat. Rekrytoinnin tukena on käytetty soveltuvuusarviointeja.
  - Epäonnistunut rekrytointi voi olla pitkäaikainen ongelma ja sen korjaaminen voi olla vaikeaa. Vaikutukset ovat taloudellisia, inhimillisiä ja toiminnallisia.
- Hanketoiminnan riskit
    - Hanketoiminta sisältää toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Niiden realisoituminen on mahdollista, jos projektien ja hankkeiden hallinta pettää.
    - Riskejä voidaan vähentää kouluttamalla hankkeita toteuttavaa henkilöstöä ja parantamalla hankkeiden seuranta.
    - Hankkeiden tarpeellisuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan. Hankeisiin osallistumista arvioidaan toimialan johtoryhmässä ja toimialojen ohjausryhmässä ennen hankkeeseen osallistumista.
  - Venäjän hyökkäyssodan seurannaisvaikutukset
    - Rakennushankkeet saattavat viivästyä tai niitä ei ole vara toteuttaa kustannusnousun vuoksi.
    - Energian hinnannousun vaikutukset rakennuksien ja infran ylläpitoon sekä rakentamiseen sekä joukkoliikenteeseen.

Kasvun kaupunki

Tavoitteenamme on koko Lappeenrannan elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin kasvu. Toimimme ratkaisuhakuisesti ja asiakaslähtöisesti.

Edistämme yritysten toimintaedellytyksiä. Houkuttelemme osaavilla ja joustavilla palveluilla sekä monipuolisella tonttitarjonnalla. Tarjoamme yrityksille vetovoimaisen ja kilpailukykyisen toimintaympäristön. Kehittyvän yritystoiminnan toimintaedellytykset turvataan maanhankinnan, kaavoituksen ja infran rakentamisen keinoin. Teemme aktiivista sijoittautumistyötä yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Palvelemme yrittäjiä ja asukkaita joustavasti ja asiantuntemuksella. Sujuvat toimintatapamme ja lupaprosessit edistävät hankkeiden etenemistä. Teemme aktiivisesti yritys yhteistyötä. Tuemme hankinnoilla paikallisten yritysten toimintaedellytyksiä. Edistämme energia- ja ympäristöalan kehittämistä yhdessä oppilaitosten ja yritysten kanssa tukemaan alueen elinvoimaa. Huolehdimme toimivasta infrasta, kunnossapidosta sekä laadukkaasta joukkoliikenteestä sekä muista liikkumisen palveluista.

Rakennamme viihtyisää, turvallista, terveellistä ja merkityksellistä asuinympäristöä, joka palvelee niin alueen asukkaita kuin matkailijoitakin. Kehitämme kaupunkikuvaa suunnitelmallisesti. Tavoitteenamme on elävä keskusta, keskustan vetovoima ja pitovoima, ympäristön ja julkisen katutilan viihtyisyys ja monipuolinen kaupunkikulttuuri ja palvelut. Kehitämme keskustaa ja keskustan kehää tapahtumien painopisteenä. Kehitämme kaupunkilaisille sekä matkailijoille suunnattuja uusia vetovoimakohteita keskustan tuntumassa. Huolehdimme myös laadukkaasta ja monipuolisesta viherympäristöstä. Merkityksellinen ympäristö vahvistaa asukkaiden hyvinvointia ja osallisuuden kokemuksia.

Uudistamme työllisyyspalveluja vahvistamalla yritys- ja sidosryhmäyhteistyötä. Tavoitteenamme on houkutella osaavaa työvoimaa ja tukea alueen yritysten toimintaedellytyksiä. Lisäämme yritys yhteistyötä työllisyysasioissa. Kehitämme hautomo- ja kiihdyttämöpalveluja sekä huolehdimme avainasiakkuuksista. Teemme aktiivista yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa sekä tarjoamme mielenkiintoisia työ- ja harjoittelumahdollisuuksia nuorille.

Edistämme Lappeenrannan saavutettavuutta. Huolehdimme sujuvista ja monipuolisista kulkuyhteyksistä.

Kasvun kaupunki							
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Lisäämme kaupunki- keskustan elävyyttä ja vetovoimaa	Keskustan kehän asukasmäärä Kaupunkisuunnittelu	16 623 (2021)	16 800	17 400	20 000	Valmistelemme Monarin, Simolantien II-alueen, Asemanseudun ja Linnoituksen kaavoja sekä sisäliikuntahallin rakentamista. Käynnistämme kirjaston peruskorjauksen. Kehitämme keskustan katu- ja viherympäristöä. Aukioiden ja torien kehittämisessä toiminnan painopiste on uusien pidempikestoisten tapahtumien ideomisessa ja toteuttamisessa. Lisäämme monimuotoista kaupunkitaidetta. Jatkamme Koulukadun liikennejärjestelyjen saneerausta. Asennamme loput pysäköinninopastimet katujen varteen.	KaKeL
Tuemme yritysten kasvua	Kaikkien lappeenrantalaisten yritysten liikevaihto (miljoonaa) Taloustutka	2.353 (10/2021)	2.380	2.450	2.700	Parannamme yritysten toimintaedellytyksiä. Erityispainopisteenä on yritysten talouden ja kannattavuuden huomioiminen yritysneuvonnassa ja ratkaisujen hakeminen yritysten tarpeisiin. Lisäksi edistämme Yrittäjän Talousapu -palvelun tunnettuutta. Profiloimme ja markkinoimme yritysalueita mm. sijoittumistyön tueksi. Jatkamme Pajarilan alueen yhdyskuntatekniikan kehittämistä. Laadimme Mustolan työpaikka- ja logistiikka-alueesta kehittämissuunnitelman valmisteilla olevan strategian pohjalta.	KaKeL
Sujuvoitamme rakennusvalvonnan lupaprosessia	Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika päivinä Rakennusvalvonta	35 (2020)	35	35	35	Sähköisen päätöksenteko ja asiointi on käytössä. Asiointipalvelu e-service uusitaan.	RakLa

Kestävä kaupunki

Tavoitteenamme on luoda kestävydestä elinvoimaa ja hyvinvointia asukkaille. Edistämme energia- ja ympäristöalan liiketoimintaa tarjoamalla yhteistyö- ja kokeilualustoja. Toimimme resurssiviisaasti ja tehokkaasti. Edistämme oman toimintamme kiertotaloutta. Kasvatamme asumisen jätteiden kierrätysastetta. Vähennämme Lappeenrannan kasvihuonepäästöjä, parantamaan pohjavesien tilaa sekä ilmanlaatua. Ilmanlaatua parannamme systemaattisesti sekä liikennejärjestelmän että teollisuuslaitosten kanssa. Lisäämme luonnonsuojelualuiden määrää ja pyrimme pysäyttämään luontokadon.

Huolehdimme asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen osallisuudesta ja vuorovaikutuksesta suunnitteluhankkeissa. Kehitämme uusia ratkaisuja asukkaiden ja yritysten välisen yhteistyön tekemiseen. Vauhditamme asukkaiden ja yritysten toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa. Yhteistyöllä vahvistamme alueen kulttuuriperintöä.

Tiivistämme kaupunkirakennetta. Hankimme maata pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Panostamme maanhankintaan yhdyskuntarakenteen sisältä, mutta mahdollistamme uusien yritysalueiden kehittämisen rakenteen reuna-alueilla. Tarjoamme monipuolisia tontteja eri tarpeisiin, myös uusille energia- ja ympäristöhankkeille. Vaalimme rakennettua kulttuuriympäristöä ja hyödynnämme olemassa olevaa rakennuskantaa. Huolehdimme yhtenäisestä ja monipuolisesta viheralueverkostosta ja sujuvista kevyen liikenteen reiteistä. Kehitämme ja kunnossapidämme virkistysreittejä sekä vahvistamme luonnon monimuotoisuutta muun muassa suojelualueita perustamalla ja lisäämällä hiilinieluja. Tuemme maaseudun elinvoimaisia kyläalueita yleiskaavoituksella ja lupavalmistelussa. Teemme yhteistyötä maaseututoimijoiden ja tutkijoiden kanssa mm. hiilinielujen käytön edistämiseksi.

Kehitämme kestävästä liikkumisesta mahdollisuuksia kaupunkilaisille sekä matkailijoille. Helpotamme joukkoliikenteen käyttämistä ja pyrimme yhtenäiseen lippu- ja maksujärjestelmään koko Etelä-Karjalan alueella. Tehostamme joukkoliikenteen suunnittelua ja laajennamme toimivalta-alueita mahdollisuuksien mukaan. Pyrimme yhdistämään joukkoliikenteen ja henkilökuljetuksen tarpeet. Parannamme pyöräilyn olosuhteita, jotta polkupyörä on kilpailukykyinen ja houkutteleva vaihtoehto. Panostamme kävelypainotteiseen keskustaani, joka houkuttelee liikkumaan jalan. Etenemme kohti hiilineutraalia liikennejärjestelmää.

Kunnostamme vesistöjä erityisesti Pien-Saimaalla. Turvaamme kaavoituksen ratkaisulla puhtaan Saimaan ja muut vesistöt ja säilytämme vesistöjen virkistyskäytön hulevesien laadun hallinnan avulla. Monipuolistamme hulevesien hallintamenetelmiä ja lisäämme luonnonmukaisia sekä syntypaikalla toteutettavia ratkaisuja, jotka edistävät luonnon ja kaupunkiluonnon monimuotoisuutta. Viivytämme hulevesiä suunnitellusti puisto- ja metsäalueilla ennen vesien valumista vesistöihin. Minimoimme hulevesiputkiverkoston laajentamistarpeen.

Kehitämme ja kokeilemme uusia toimintatapoja ja ratkaisuja. Huolehdimme olemassa olevasta kaupungin omaisuudesta ja pidämme huolen, että yhdyskuntatekniikan korjausvelka ei pääse kasvamaan. Varaamme resursseja uusien vetovoimaisten yritystonttien rakentamiseksi myös kaupunkirakenteen ulkopuolelle. Parannamme liikenneturvallisuutta sekä liikenteen sujuvuutta. Kiinnitämme huomioita katujen kunnossapidon laatuun ja asukastyytyvyyteen.

Kestävä kaupunki							
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Parannamme Saimaan vedenlaatua	Sunisenlahden veden laatu, näkösyvyys (cm) Greenreality-palvelut	250 (2020)	270	300	350	Jatkamme valumavesien käsittelyä eri osapuolten yhteistoimintaa koordinoimalla ja erilaisia kunnostustoimia toteuttamalla. Huomioimme hulevedet jo kaavoituksessa. Jalkautamme hulevesien hallinnan ohjelmaa kaupunkiorganisaatiossa.	KaKeL
Parannamme ilmanlaatua	Ilmanlaatuindeksi keskimääräisesti hyvää Lappeenrannan keskustan, Joutsenon keskustan, Tirilän, Ihalaisen mittauspisteillä (%) Ympäristötoimi	93 (2020)	94	97	97	Päivitämme ilmanlaadun tarkkailusuunnitelman, tiedotamme asukkaille tulisijojen käytöstä ja selvitämme savukaasujen mittaushetkimäisyyttä, tiedotamme katupölystä ja tehostamme pölyämisen torjuntaa, valvontaa ja ohjeistamme ilmapäästöjä aiheuttavia laitoksia.	YmpLa
Kehitämme kestävästi liikkumisen edellytyksiä	Paikallisliikenteen matkustajamäärä (miljoonaa) Liikennejärjestelmä	1,19 (2020)	1,6	1,9	2,3	Markkinoimme joukkoliikennettä. Otamme käyttöön uuden kilpailutetun lippu- ja maksujärjestelmän, joka on yhteentoimiva Imatran kanssa. Käynnistämme mahdollisuuksien mukaan joukkoliikenteen toimivalta-alueen laajentamisen Imatralle. Kehitämme pääpyöräilyväyliä ja toteutamme pyöräilykampanjoita.	KaKeL
Lisäämme luonnon monimuotoisuutta	Uudet luonnonsuojelualueet Lappeenrannassa (luonnonsuojelulla rauhoitettujen alueiden pinta-ala) Ympäristötoimi	2 047 ha (2020)	+50 ha/a	+50 ha/a	+750 ha	Perustamme yhden uuden luonnonsuojelun alueen. Viimeistelemme luonnon monimuotoisuusohjelman ja määrittelemme luonnon monimuotoisuuskohteiden pinta-alan.	YmpLa

Koulutuksen kaupunki

Tavoitteenamme on vahvistaa Lappeenrannan houkuttelevuutta koulutus- ja opiskelukaupunkina. Osallistamme opiskelijoita kaupunkimme kehittämiseen ja tarjoamme heille mielenkiintoisia työ- ja harjoittelumahdollisuuksia. Tarjoamme tietoa ja asiantuntemusta kouluille ja päiväkodeille ympäristö-, yrittäjä- ja arkitekhtuurikasvatuksen edistämiseksi. Luomme päiväkodeille ja eri koulutusasteille turvallisen, viihtyisän ja houkuttelevan toimintaympäristön.

Kehitämme kampusaluetta ja koko opiskelukaupunkia oppilaitosten, yritysten ja asukkaiden tarpeet huomioiden. Laadukkaiden peruspalveluiden lisäksi kehitämme liikkumisen olosuhteita. Huolehdimme kampusalueen saavutettavuudesta. Varaudumme kampusalueen kasvuun. Vahvistamme yhteistyötä koulutusorganisaatioiden kanssa tarjoamalla yhteistyö- ja kokeilualustoja. Hyödynnämme vastavuoroisesti oppilaitosten ja opiskelijoiden osaamista. Edistämme koko kaupungin alueella olevien yritysten ja koulutusorganisaatioiden yhteistyötä sekä nuorten ja opiskelijoiden työllistymistä alueen yrityksiin. Kaupunkimme tarjoama koulutus-, tutkimus- ja osaajapotentiaali ovat keskeisessä roolissa sijoittumistyössä.

Vahvistamme henkilöstömme ratkaisukeskeistä asiakaspalveluosaamista ja palvelujen saavutettavuutta, jotta voimme palvella asiakkaita paremmin muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä. Pidämme yllä osaamista ja huolehdimme henkilökuntamme osaamisen laajentamisesta monipuolisten palvelujen tuottamiseksi. Koulutuksen kaupunkina olemme sähköisten palvelujen edelläkävijä.

Koulutuksen kaupunki							
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2023	Vastuu
Vahvistamme kampusalueen houkuttelevuutta	Kampusalueen asukasmäärä Kaupunki- suunnittelu	720 (2021)	740	800	1 200	Kampuksen asuinalueen asemakaavoituksen valmistelu jatketaan. Sammontalon rakentaminen käynnistyy. Alueen kestävä liikuttamisen olosuhteita parannetaan mm. kevyen liikenteen kulkuyhteyksien osalta.	KaKeL
Lisäämme ympäristökasvatusta	Biojätteen osuus kiinteistöjen kuivajätteistä (%) Ympäristötoimi	30 (2020)	25	15	5	Jatkamme sisäistä ja ulkoista viestintää ilmasto- ja ympäristöasioista. Osallistumme ympäristökasvatukseen muun muassa Uniori toiminnan kautta.	YmpLa
Lisäämme yhteistyötä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa	Yhteishankkeiden lukumäärä Toimiala	15 (2021)	20	25	30	Jatkamme ja syvennämme yhteistyötä eri koulutusorganisaatioiden kanssa esimerkiksi teollisen muotoilun opiskelijoiden, taideopiskelijoiden ja projektikurssilaisien kanssa. Lisäksi toteutamme useita yhteishankkeita. Yhteistyö ja hankkeet ovat edenneet erityisesti LAB:n taidekoulutuksen kanssa.	KaKeL
Ylläpidämme ja kehitämme rakennusvalvonnan henkilökunnan ja päätöksentekijöiden erityisosaamista	Muuttuneet päätökset oikeusasteissa Rakennusvalvonta	0 (2020)	0	0	0	Ylläpidämme henkilökunnan ja päätöksentekijöiden rakennusvalvontaa koskevan erityislainsäädännön tunteudesta.	RakLa

Kaupunkikehityksen yhteiset 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-512	-304	-304	-304
Toimintakate	-512	-304	-304	-304

Elinvoimapaalvelut 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	986	707	707	707
Toimintakulut	-2 216	-1 790	-1 790	-1 790
Toimintakate	-1 230	-1 083	-1 083	-1 083

Kaupunkisuunnittelu 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	335	315	315	315
Toimintakulut	-1 850	-1 720	-1 720	-1 720
Toimintakate	-1 516	-1 405	-1 405	-1 405

Maaomaisuuden hallinta 1000				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	6 348	6 394	6 439	6 439
Toimintakulut	-2 678	-2 651	-2 696	-2 696
Toimintakate	3 670	3 743	3 743	3 743

Kadut ja ympäristö 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	4 843	4 884	4 884	4 884
Toimintakulut	-17 899	-17 392	-17 392	-17 392
Toimintakate	-13 056	-12 508	-12 508	-12 508

Kaupunkikehitys yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	12 512	12 300	12 345	12 345
Toimintakulut	-25 157	-23 857	-23 902	-23 902
Toimintakate	-12 645	-11 557	-11 557	-11 557
Poistot	-300	-300	-300	-300
Kehys	-12 945	-11 857	-11 857	-11 857

Maaomaisuuden tuotot yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 500	1 500	1 500	1 500
Toimintakulut	-666	-402	0	0
Toimintakate	834	1 098	1 500	1 500

Rakennusvalvonta yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	805	855	805	825
Toimintakulut	-845	-850	-800	-800
Toimintakate	-40	5	5	25

Elinvoima ja kaupunkikehitys (pl. tilakeskus) yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	14 817	14 655	14 650	14 670
Toimintakulut	-26 668	-25 109	-24 702	-24 702
Toimintakate	-11 851	-10 454	-10 052	-10 032
Poistot	-300	-300	-300	-300
Kehys	-12 151	-10 754	-10 352	-10 332

Tilakeskus yhteensä 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	39 133	43 682	40 532	40 532
Toimintakulut	-21 019	-21 593	-21 593	-21 593
Toimintakate	18 114	22 089	18 939	18 939
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 300	-1 700	-2 800	-4 700
Vuosikate	16 814	20 389	16 139	14 239
Poistot	-9 500	-9 100	-9 500	-11 500
Kehys	7 314	11 289	6 639	2 739

Maakunnallinen palvelutoiminta

Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut

Toiminnan kuvaus

Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut toimii maakunnallisena yhteishankintayksikkönä, joka kilpailuttaa Lappeenrannan kaupungin erillishankintojen lisäksi maakunnallisesti yhteisesti sovitut maakunnalliset yhteishankinnat. Hankintapalvelut vastaa maakunnallisen hankintayhteistyön ohjausryhmässä sovittujen yhteishankintojen kilpailuttamisesta, päätöksenteosta sekä sopimustenhallinnasta. Hankintapalvelut tarjoaa sopimusosapuolille paitsi mahdollisuuden osallistua maakunnan yhteishankintoihin, myös resurssiensa puitteissa hankintoihin liittyvää asiantuntijapalvelua. Asiantuntijapalvelut toteutetaan antamalla konsultaatiota ja tukea toimialoille sekä jäsenyhteisöille näiden omien hankintojen suunnittelussa, kilpailuttamisessa ja hankintoihin liittyvässä päätöksenteossa.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Hankintapalvelun toiminta rahoitetaan jakamalla toiminnasta aiheutuvat kustannukset yhteistoimintasopimuksen sekä palveluneuvotteluiden mukaisesti. Maakunnalliset toimijat maksavat 57,68 % hankintapalvelun kustannuksista, loput jakaantuu Lappeenrannan kaupungin, Lappeenrannan Toimitilat Oy:n ja Lappeenrannan asuntopalvelu Oy:n kesken. Kustannukset laskutetaan sopijapuolilta neljännesvuosittain talousarvion mukaisesti. Kustannukset tasataan vuosittain talousarvion toteutuman mukaisesti, mikäli talousarvion toteutuma

poikkeaa merkittävästi (+/- 10 %) talousarviosta. Maksusuudet määritellään vuosittain järjestettävissä palveluneuvotteluissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sopimuksen mukaisen toiminnan lisäksi painopisteenä on hankintojen aikaistaminen ja vuoropuhelu toimijoiden kanssa siten, että hankinnan suunnittelussa huomioidaan innovatiivisuus, kestävä kehitys, vastuullisuus, työllistäminen ja elinkeinoelämä tavalla, joka lisää kustannustehokkuutta ja tuottavuutta sekä elinvoimaisuutta. Hankintasopimusjärjestelmän sekä pienhankintaportaalin jalkauttaminen tilaajille lisäävät tuottavuutta sekä vähentää hankintaprosessiin osallistuvien hukkatyötä sekä ohjostojen määrää.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Hankintojen aikaisen vaiheen suunnittelemattomuus ja aikatauluttomuus luo aikatauluun sekä kilpailutuksien laatuun merkittäviä riskejä.

Lappeenrannan hankintapalvelut 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	475	515	515	515
Toimintakulut	-475	-515	-515	-515
Toimintakate	0	0	0	0

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

Toiminnan kuvaus

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi hoitaa kuntien ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtäviä seudullisesti Lappeenrannan kaupungin ja Länsi-Saimaan alueella.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat peruseläinlääkäripalvelut, eläinlääkintähuollon viranomaistehtävät, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta- ja elintarvikevalvontaviranomaisen tehtävät. Eläinlääkäripalvelujen tulee tarjota peruseläinlääkäripalvelut ympärivuorokautisesti vuoden jokaisena päivänä. Virkaeläinlääkärit toimivat lisäksi eläinsuojelu- sekä eläintautiviranomaisina. Terveydensuojelu- ja tupakkavalvontaviranomaisen tehtäviin sisältyvät tilojen terveellisyys turvaaminen, talousveden ja uimaveden laatu, tupakanmyynnin ja tupakointikieltojen valvonta sekä yleinen ohjaus ja neuvonta. Elintarvikevalvontaan kuuluu toiminnan valvonta ja toimijoiden ohjaus pelloilta pöytään ketjun jokaisessa vaiheessa. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on edistää elinympäristön terveellisyttä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät jakautuvat ympäristönsuojelun valvontaan sekä lupakäsittelyyn ja edistämiseen liittyviin asioihin. Lupakäsittelyyn ja valvontaan liittyvät tehtävät on määrätty ympäristönsuojelulaissa, maa-aineslaissa, jätelaissa, vesilaissa sekä useissa muissa ympäristölainsäädäntöön liittyvissä säädöksissä. Ympäristönsuojelu seuraa, tutkii ja teettää selvityksiä ympäristön tilasta: ilmanlaatu, luonnon monimuotoisuus, pinta- ja pohjavesien tila sekä ympäristömelu. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on suunnitella ja kehittää sekä ohjata ja neuvoa ympäristönsuojelua yhteistyössä kuntien, muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Jatketaan maakunnallista yhteistyötä ympäristötoimen tehtävälueilla. Pidetään yllä ympäristönsuojeluviranomaisen yhteyttä Green-reality-palveluihin käytännön toiminnan avulla.

Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu toteuttavat valvontaohjelmien ja -suunnitelmien asettamia tavoitteita. Peruseläinlääkintäpalvelut toteutetaan ympärivuorokautisina palveluina jokaisena vuoden päivänä. Panostetaan eläinlääkintähuollon toimintaedellytyksien kehittämiseen ja laaditaan henkilöstösuunnitelma sekä pitkän aikajänteen rekrytointisuunnitelma. Suunnitelmien tavoitteena on panostaa työhyvinvointiin ja lisätä houkuttelevuutta työnantajana. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa vuosille 2020–2024 painopisteinä on varautuminen, viranomais- ja toimijayhteistyö sekä ympäristöterveydenhuollon laadunhallintajärjestelmän vakiinnuttaminen ja kehittäminen.

Ympäristönsuojelu ottaa käyttöön valmistelussa olevan valvonta- ja edistämisuunnitelman vuosille 2023–2027, jota täydennetään vuosittainen hyväksyttävällä yksityiskohtaisella valvonta- ja edistämishjelmalla. Valvonnan tavoitteena on laadukas lupahakemusten valmistelu ja riskinarviointiin perustuva suunnitelmallinen valvonta. Valvonta edellyttää jatkossa tehokkaampaa hallintopakomenettelyjen käyttämistä.

Luonnon monimuotoisuusohjelma valmistuu vuonna 2023. Ohjelman tavoitteiden toteuttaminen ja seuranta yhdessä muiden kaupungin organisaatioiden kanssa alkaa vuonna 2023. Ympäristönsuojelun tavoitteena on ottaa käyttöön uusi valvontaohjelma vuoden 2023 aikana. Uusi ohjelma tukee M-Files -tiedonhallintajärjestelmää sekä Lappeenrannan paikkatietojärjestelmää, minkä avulla ympäristövalvonnan tiedot ovat käytettävissä myös Lappeenrannan kaupunkisuunnittelussa sekä maaomaisuuden, rakennusvalvonnan ja kadut ja ympäristön kanssa.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskit ovat pääosin kuvattu toimialan yhteisessä osassa. Resurssien vaje voi aiheuttaa toisaalta virheitä viranomaistehtävissä, mikä voi johtaa korvausvastuuseen tai lupatulojen budjetoitua vähäisempään kertymään. Valvontatehtävistä saatavien tulojen kertyminen voi pienentyä tehtävien lisääntyessä, kuten esimerkiksi lainsäädännön muutosten kautta tai laajan erityistilanteen johdosta. Jäte- tai ympäristönsuojelulain mukaan hallintopakkona tehtävien puhdistettavien kohteiden menojen perintä voi olla tuloksetonta ja aiheuttaa arvaamattomia kuluja. Eläinlääkintähuollossa heikko sijaistilanne voi aiheuttaa katkoksia palvelutuotannossa ja eläinten hoidossa voi syntyä virheitä. Nämä voivat johtaa myös korvausvastuuseen.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	3 172	3 392	3 312	3 312
Toimintakulut	-3 252	-3 392	-3 312	-3 312
Toimintakate	-80	0	0	0

Etelä-Karjalan maaseututoimi

Toiminnan kuvaus

Etelä-Karjalan maaseututoimi hoitaa kunnan maaseutuelinkeinovi-
ranomaiselle laissa säädetyt maataloustukikäsittelyt, riistavahinko-
arviot ja hukkakauravalvonnat. Lisäksi maaseututoimi ylläpitää eläin-
tenpitäjä-, tukioikeus- ja hukkakaurarekistereitä. Maaseututoimen
tehtävänä on myös toimialaansa liittyvän lainsäädännön tavoitteiden
edistäminen, asiakkaiden neuvonta ja maaseudun toimintamahdolli-
suuksista tiedottaminen. Toimintaa ohjaa Ruokavirasto ja sen mak-
sajavirastosopimus. Tukiin liittyviä päätöksiä tehdään vuosittain noin
5.000–6.000. Etelä-Karjalaan maksettujen maataloustukien määrä
on noin 33 miljoonaa euroa vuodessa. Nykyisin palvelut ovat pääosin
verkossa ja sähköisten tukihakemusten osuus on ollut yli 95 prosent-
tia. Maaseututoimella on seitsemän toimipistettä, joissa työskente-
lee 11 viranhaltijaa.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Manner-Suomen nykyinen maaseutuohjelma 2015–2019 päättyy
vuonna 2022. Uusi rahoituskausi ja maaseutuohjelma CAP27 alkaa
vuonna 2023. Toiminnan pääpaino on uuden ohjelmakauden sisään-
ajossa painottuen ensin henkilöstön ja sitten asiakkaiden koulutuk-
seen. Kauden vaihtuessa tilaluvun lasku on tavallista suurempi. Tä-
män vuoksi maaseutuhallinnossa rekrytointitarve eläköityvien tilalle
on vähäistä. Vuodesta 2023 alkaen tukia voi hakea vain sähköisesti,
jolloin asiakaspalvelun luonne muuttuu.

Vuonna 2023 tukioikeusjärjestelmä lakkaa ja siihen varattu henkilö-
resurssi vapautuu. Kuitenkin 2023 alkaen tuenhakija voi peltotukien
osalta muuttaa tukihakemustaan aina lokakuulle asti. Tämän muu-
tosmahdollisuuden on arvioitu työllistävän maaseututoimea huo-
mattavasti. Henkilöstön ja asiakkaiden koulutusta tehdään yhdessä
Haminan ja Kouvolan maaseutupalvelujen sekä Kaakkois-Suomen
ELY-keskuksen kanssa. Painopisteenä on CAP27-maaseutuohjelma.

Maaseututoimessa pyritään lisäämään maaseudun kehittämistoimintaa CAP27-kaudella. Tätä toteutetaan esimerkiksi hanketoimin-
nalla. Tämä vaatii uudenlaista osaamista maaseututoimessa. Kehit-
tämistoiminnan lisääminen on aloitettu verkostoitumalla alueen
maaseudun kehittäjien kanssa. Tätä yhteistyötä jatketaan tulevilla
kaudella.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Uuden CAP27-ohjelmakauden uuden sisällön omaksuminen on haasteellista henkilöstölle. Uusia tukimuotoja omaksuessa on samaan aikaan maksatuksessa ohjelmakauden 2015–2019 jatkovuoden 2022 mukaiset tuet. Tämän vuoksi rahoituskauden nivelvaihe vaatii tarkkaavaisuutta. Jatkavien maatilojen keskipeltoalan odotetaan kasvavan. Suuremmilla tiloilla maataloustukien hallinta on monimutkaisempaa ja taloudelliset riskit ovat suuria. Tämä kasvattaa henkilöstön osaamisvaatimuksia.

Maaseututoimella on yhteistoimintasopimus Haminan maaseutupalveluiden kanssa tukimaksujen hoitamiseksi tilanteissa, joissa jostain

syystä oman maaseututoimen toiminta olisi estynyt. Merkittävä riskienhallintakeino maaseututoimessa on tehtävien eriyttäminen, mikä tarkoittaa sitä, että sama henkilö ei voi osallistua tukipäätösvalmistelun perättäisiin vaiheisiin.

Etelä-Karjalan maaseututoimi 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	729	737	737	737
Toimintakulut	-729	-737	-737	-737
Toimintakate	0	0	0	0

Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut

Toiminnan kuvaus

Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut tuottaa kotouttamislain mukaiset kunnan järjestämismääräysten mukaiset tehtävät, joita ovat maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut sisältäen pakolaisten vastaanoton ja kuntaan muuton alkuvaiheen järjestelyt. Maahanmuuttopalvelut vastaa asiakkaiden alkukartoituksen järjestämisestä ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, seurannasta ja tarkistamisesta. Lisäksi maahanmuuttopalvelut huolehtii yhteistyössä alueen kuntien kanssa monialaisen yhteistyön koordinoinnista paikallistasolla ja maakunnallisen kotouttamisohjelman laatimisesta sekä sen toteutuksen ja toimeenpanon seurannasta. Maahanmuuttopalvelut tukee alueen kuntia kustannusten korvaamiseen liittyvissä tehtävissä ja huolehtii korvausten hausta valtiolta sen omaan toimintaan liittyvien kustannusten osalta. Lisäksi Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut tarjoaa kunnille yleistä asiantuntija-apua ja konsultaatiota kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyen.

Maahanmuuttopalveluiden henkilöstön määrä vuoden 2023 alussa on 11 henkilötyövuotta. Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelun palvelupisteet sijaitsevat Lappeenrannassa ja Imatralla ja tarvittaessa muissa kunnissa. Palvelua tuotetaan lähi- ja etäpalveluina asiakkaiden tarpeen mukaan.

Maahanmuuttopalveluiden nettomenot katetaan kuntien maksuosuuksilla. Maksuosuudet jaetaan kuntien kesken puoliksi ulkomaan kansalaisten ja puoliksi laskennallista korvausta tuovien henkilöiden määrän suhteessa.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Maahanmuuttopalvelut siirtyvät hyvinvointialueen käynnistymisen myötä kuntiin, sillä hyvinvointialue ei voi hoitaa kuntien lakisääteisiä tehtäviä. Aiemmin palvelusta on vastannut Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri, Eksote. Etelä-Karjalan kunnat ovat solmimassa kuntalain 54 §:n mukaista sopimusta Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelujen järjestämisestä siten, että Lappeenrannan kaupunki järjestää koko maakunnan alueella kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) mukaiset kuntien vastuulla olevat palvelut vuoden 2023 alusta lukien. Kunnat perustavat seurantaryhmän käsittelemään Etelä-Karjalan maahanmuuttopalveluiden toimintaa ja kehitystarpeita.

Vuonna 2023 keskitytään toiminnan integroimiseen kuntaympäristöön. Matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua toteutetaan TEM:n rahoittamalla Momentti III-hankkeella.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Maahanmuuttopalveluiden siirto Eksotelta Lappeenrannan kaupungin organisaatioon tuo mukanaan ison toiminnallisen muutoksen. Henkilöstön hyvinvointiin ja integroimiseen osaksi kaupunkiorganisaatiota ja kuntien yhteistoimintamallia tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kuntien päätökset kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta ja Ukrainan sotatilanne voivat edellyttää maahanmuuttopalvelujen lisäresursointia. Yhä jatkuvat sotatoimet Ukrainassa voivat johtaa uuteen pakolaisaaltoon. Lisäksi tilapäistä suojelua saavat ukrainalaiset siirtyvät kevään 2023 aikana kuntien asukkaiksi, pois vastaanottojärjestelmästä. Tämä voi edellyttää maahanmuuttopalvelujen lisäresursointia jo keväällä 2023. Osaavan henkilöstön rekrytointi voi olla haasteellista.

Maahanmuuttopalvelut 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	600	600	600
Toimintakulut	0	-600	-600	-600
Toimintakate	0	0	0	0

Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuus

Lappeenrannan hankintapalvelujen maksuosuus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-203	-208	-208	-208
Toimintakate	-203	-208	-208	-208

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen maksuosuus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-2 055	-2 076	-2 076	-2 076
Toimintakate	-2 055	-2 076	-2 076	-2 076

Etelä-Karjalan maaseututoimen maksuosuus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-278	-281	-281	-281
Toimintakate	-278	-281	-281	-281

Maahanmuuttopalveluiden maksuosuus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-400	-400	-400
Toimintakate	0	-400	-400	-400

Etelä-Karjalan liiton maksuosuus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 370	-1 370	-1 370	-1 370
Toimintakate	-1 370	-1 370	-1 370	-1 370

Varaus maakunnalliseen palvelutoimintaan 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-240	-108	-178	-250
Toimintakate	-240	-108	-178	-250

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen maksuosuus 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-7 728	0	0	0
Toimintakate	-7 728	0	0	0

Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuudet yht 1000 €				
	KS 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-11 874	-4 443	-4 513	-4 585
Toimintakate	-11 874	-4 443	-4 513	-4 585

Investointiosa

Investointien talousarvio ja taloussuunnitelma

AINEETON OMAISUUS	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kutilan kanava. Kustannusarvio 2,5 Me	454 000	220 000		1 250 000	1 250 000
Itärata. Kustannusarvio 3,6 Me	210 000	110 000		115 000	140 000
Maaseutualueiden valokuituyhteydet. Kuntarahoitusosuus 1,7 Me			200 000	200 000	200 000
Kartoitus. 0,2 Me joka 4. vuosi	0		175 000		
Yhteensä	664 000	330 000	375 000	1 565 000	1 590 000

KIINTEÄ OMAISUUS	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Maanhankinta. KH:n valtuus 5 Me, arvioitu käyttö 1 Me	1 000 000		1 000 000	1 000 000	1 000 000
Pienet maanhankinnat	200 000		200 000	200 000	200 000
Maaperän kunnostus	200 000				
Korvenkylän koulun purku	396 000				
Lauritsalan koulun purku	538 000				
Sammontalon edellyttämät purkutoimet	1 063 000	1 050 000			
Yhteensä	3 397 000	1 050 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000

YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikenneväylät ja ympäristörakentaminen	6 420 000		5 800 000	5 800 000	5 800 000
Hulevesien hallinta	1 400 000		1 400 000	1 400 000	1 400 000
Vesistöjen kunnostus	93 000			100 000	
Yhteensä	7 913 000	0	7 200 000	7 300 000	7 200 000

ELINKEINOPOLIITTISET INFRASTRUKTUURIHANKKEET	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteensä	1 420 000	650 000	1 180 000	990 000	590 000

LIIKUNTAPAIIKKARAKENTAMINEN	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteensä	1 523 000	190 000	740 000	1 330 000	950 000

IRTAIN OMAISUUS	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteensä	700 000		700 000	700 000	700 000

ENSİKERTAINEN VARUSTAMINEN	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lasten ja nuorten palveluiden ensikertainen varustaminen	703 000	203 000	7 000	366 000	4 263 000
Kulttuuripalveluiden ensikertainen varustaminen	0	0	0	875 000	420 000
Yhteensä	703 000	203 000	7 000	1 241 000	4 683 000

TALONRAKENNUS	Valm. vuosi	Arvion laji	Hankkeen talousarvio	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lauritsalan uusi koulu	2021	KA	19 100 000	1 773 000				
Rakuunamäen päiväkoti	2022	KA	4 207 000	1 859 000				
Linnoitus rak 61 ortodoksinen seurakunta		HA		1 300 000				
Peltolan päiväkodin 2-kerr osan peruskorjaus	2023	HA	3 000 000	2 900 000	2 900 000	100 000		
Pääkirjaston peruskorjaus	2024	TH	12 500 000	4 989 000	4 120 000	1 351 000	6 000 000	
Korvenkylän koulu	2024	TH	4 600 000	1 125 000	925 000	1 601 000	1 800 000	
Pulpin päiväkodin peruskorjaus	2024	HA	1 700 000			100 000	1 600 000	
Joutsenon kirjasto		HA		100 000				
Sammontalo	2025	TH	44 300 000	9 707 000	8 800 000	900 000	19 100 000	13 300 000
Voisalmen koulu, päiväkoti ja kirjasto	2025	HA	15 000 000	1 000 000	950 000	0	7 000 000	7 000 000
Kesämäen koulun ruokalarak peruskorjaus	2025	HA	1 600 000				100 000	1 500 000
Museon kokoelmatilat	2025	HA	6 000 000	100 000	75 000	100 000	3 000 000	2 800 000
Monitoimiareena	2025	HA	36 000 000	267 000	250 000	250 000	19 400 000	15 310 000
Kimpisen koulu, Pohjolankatu 23	2026	HA	22 300 000			50 000	400 000	11 850 000
Sisäliikuntahalli	2026	HA	12 000 000	4 000 000			100 000	5 000 000
Lappeenrannan uimahallin perusparannus	2027	HA	20 100 000			50 000	100 000	500 000
Uus-Lavolan päiväkodin peruskorjaus	2027	HA	2 900 000					100 000
Nuoriso- ja monitoimitalo (Monari)	2028	HA	3 900 000	183 000				
Pienet investointihankkeet				3 376 000	1 100 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Toiminnalliset muutokset, käyttäjä rahoittaa				50 000		50 000	50 000	50 000
Hankevaraus, kaupunginhallitus				1 000 000		1 000 000	1 000 000	1 000 000
Yhteensä			190 107 000	33 729 000	19 120 000	8 052 000	62 150 000	60 910 000
Hankkeen talousarvion lajit: HA hinta-arvio, TH tavoitehintaa, KA kustannusarvio. Arviot ja niiden merkitys on kuvattu yksityiskohtaisissa perusteluissa kohdassa 4.6.								

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA 2022	Arv. siirto 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Aineeton omaisuus	664 000	330 000	375 000	1 565 000	1 590 000
Kiinteä omaisuus	3 397 000	1 050 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Yhdyskuntatekniikka	7 913 000	0	7 200 000	7 300 000	7 200 000
Elinkeinopoliittiset infrastruktuurihankkeet	1 420 000	650 000	1 180 000	990 000	590 000
Liikuntapaikkarakentaminen	1 523 000	190 000	740 000	1 330 000	950 000
Irtaimisto	700 000	0	700 000	700 000	700 000
Ensikertainen varustaminen	703 000	203 000	7 000	1 241 000	4 683 000
Talonrakennus	33 729 000	19 120 000	8 052 000	62 150 000	60 910 000
Yhteensä	50 049 000	21 543 000	19 454 000	76 476 000	77 823 000

Talonrakennusinvestointien puiteohjelma

Luvut miljoonaa euroa

Miljoonaa euroa	HA	Tot.vuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Rakuunamäen päiväkoti	4,2	2021-2022	1,7										
Korvenkylän koulu	4,6	2023-2024	0,1	2,5	1,8								
Sisäliikuntahalli	12,0	2025-2026			0,1	5,0	6,9						
Pääkirjaston peruskorjaus	12,5	2023-2024	0,2	6,1	6,0								
Monarin peruskorjaus tai uusi tila	3,9	2028	0,1					0,1	3,6				
Sammontalo, uudisrakennus	44,3	2023-2025	0,8	10,0	19,1	13,3							
Voisalmen koulu, päiväkoti ja kirjasto, uudisrakennus	15,0	2024-2025	0,1	0,5	7,5	7,0							
Peltolan päiväkodin 2-kerroksisen osan peruskorjaus	3,0	2023	0,1	2,9									
Joutsenon kirjasto	1,9												
Nuijamaan koulu+päiväkoti, kirjasto, sali 100 m2	2,1	2027					0,1	2,0					
Museon kokoelmatilat	6,0	2024-2025	0,1	0,1	3,0	2,8							
Pulpin päiväkoti peruskorjaus	1,7	2024		0,1	1,6								
Uus-Lavolan päiväkodin peruskorjaus	2,9	2026-2027				0,1	1,5	1,3					
Kisapuiston jääareena	36,0	2024-2025	0,2	0,5	19,4	15,4							
Lauritsalan kirjasto	1,8	2027					0,1	1,7					
Kimpisen koulu (entinen teku), Pohjolankatu 23	22,3	2025-2026		0,1	0,4	11,9	10,0						
Kaupungintalon peruskorjaus	19,0	2028-2030					0,1	0,3	6,7	6,7	5,2		
Kesämäen koulun ruokalan peruskorjaus ja laajennus	1,6	2025			0,1	1,5							
Lappeenrannan uimahalli	20,1	2026-2027			0,1	0,5	9,5	10,0					
Pulpin koulun peruskorjaus	5,9												
Kaukaan koulun peruskorjaus	6,7												
Mäntylä-Vihtola koulun rakentaminen	8,9												

Miljoonaa euroa	HA	Tot.vuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Raatihuone	1,2	2029							0,1	1,1			
Wolkoff päärakennus	1,5	2029							0,1	1,4			
Kaupunginarkisto, linn rak 1b	1,8	2030								0,1	1,7		
Pallon liikuntahallin peruskorjaus	3,6	2030								0,1	3,5		
Etelä-Karjalan museon peruskorjaus	2,4	2031									0,1	2,3	
Taidemuseon peruskorjaus	2,9	2032										0,1	2,8
Päiväkotien ja koulujen peruskorjaushankkeet	10,0											5,1	4,9
Pienet investointihankkeet	27,5		2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Yhteensä	287,3		5,8	25,2	61,6	59,9	30,7	17,9	13,0	11,9	13,0	10,0	10,2

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	392,9	414,4	314,7	264,4	264,1
Toimintakulut	-760,6	-802,3	-424,7	-385,7	-389,6
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1,4	0,1	0,0	0,0	0,0
Toimintakate	-369,2	-387,9	-110,0	-121,3	-125,6
Verotulot	329,7	319,5	178,0	167,0	168,5
Valtionosuudet	144,4	145,8	41,2	38,8	36,9
Rahoitustuotot ja -kulut:					
Korkotuotot	0,1	0,6	0,0	0,0	0,1
Muut rahoitustuotot	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Korkokulut	-4,6	-6,5	-9,6	-10,0	-10,8
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Vuosikate	101,4	71,1	99,1	74,1	68,6
Poistot ja arvonalentumiset:					
Poistot	-56,6	-56,2	-51,1	-52,0	-53,8
Omistuksen eliminointierot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalentumiset	-10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Satunnaiset erät	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	34,8	14,9	48,0	22,0	14,8
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,4	0,3	0,3	0,3
Tilikauden verot	-1,5	-2,6	-3,0	-4,4	-4,4
Laskennalliset verot	-2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähemmistöosuudet	0,2	0,0	-0,4	-0,3	-0,1
Tilikauden ylijäämä	31,2	12,7	45,0	17,6	10,6

Talousarvio 2023–2025

Konserniyhteisöt

Konserniyhteisöt

Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy (konserni)

Yhtiön toimitusjohtaja

Martti Mäkelä

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan Asuntopalvelu -konserni toteuttaa omistajansa Lappeenrannan kaupungin määrittelemää asuntopoliittikkaa omistamalla, ylläpitämällä, rakentamalla sekä vuokraamalla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Yhtiö toimii Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n nimeämänä yleishyödyllisenä yhteisönä ja sen omistuksessa on erityisryhmät mukaan lukien noin 5.000 vuokra-asuntoa, joita se vuokraa asuntoja tarvitseville.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Vuonna 2023 yhtiön liikevaihdon ennustetaan kasvavan 3,7 % edellisen vuoden budjettiin verrattuna. Energian ja hintojen sekä korkojen voimakkaasta noususta johtuen on vuodelle 2023 vuokriin tulossa ARA-taloihin 0–4,7 % ja indeksitaloihin 0–8,5 % korotukset. Vuokrien korotuksista huolimatta tulos tulee puolittumaan verrattuna edellisen vuoden budjettiin.

Liikevaihdon ja tuloksen osalta suunta vuosille 2024–2025 ennustetaan noudattavan vuoden 2023 linjaa, joskin vallitseva maailmanpoliittinen tilanne vaikeuttaa huomattavasti ennustamista.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Yhtiön sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

1. Asuntojen taloudellinen käyttöaste on vuosikeskiarvolla mitattuna pysyvästi yli 95 %.
2. ARA-asuntojen keskivuokra on vähintään 20 % alle kaupungin vaparahoitteisten asuntojen keskivuokran.
3. Vuosittain liitetään vähintään 300 uutta asuntoa huoneisto-kohtaiseen veden mittaukseen ja laskutukseen. Tällä saavutetaan vähintään 20 %:n veden säästö kyseisissä asunnoissa.

Tavoitteet pysyvät samansuuruisina vuosina 2024–2025.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Alkuvuonna 2023 valmistuu kahden kerrostalon peruskorjaus ja aloitetaan kahden kerrostalon peruskorjaus. Vuonna 2023 investointien määrän arvioidaan olevan 3,5 miljoonaa euroa ja jatkossa investointien määrän arvioidaan olevan noin kuusi miljoonaa euroa vuodessa. Investoinnit on tarkoitus toteuttaa siten, että yhtiön nettolainamäärä ei kasva pidemmällä aikavälillä.

Suunnitteilla ei ole uusia rakennejärjestelyjä. Investoinnit pyritään rahoittamaan valtion takaamalla korkotukilainoilla.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimmät riskitekijät:

1. Korkojen nousu.
2. Energian hintojen nousun jatkuminen.
3. Vuokra-asuntojen kysynnän lasku.

Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	32 057	33 022	34 235	3,7 %	34 920	35 530
Liiketoiminnan muut tuotot	192	129	130	0,8 %	130	130
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0,0 %	0	0
Henkilöstökulut	-1 581	-1 517	-1 724	13,6 %	-1 750	-1 775
Poistot ja arvonalentumiset	-7 031	-7 086	-7 131	0,6 %	-6 910	-6 730
Liiketoiminnan muut kulut	-19 982	-20 220	-21 254	5,1 %	-21 800	-22 500
LIKETULOS	3 655	4 328	4 256	-1,7 %	4 590	4 655
Rahoitustuotot	61	42	40	-4,8 %	40	42
Rahoituskulut	-1 088	-1 509	-2 989	98,1 %	-3 200	-3 250
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	2 628	2 861	1 307	-54,3 %	1 430	1 447
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	-526	-572	-261	-54,4 %	-286	-289
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	2 102	2 289	1 046	-54,3 %	1 144	1 158

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	185 506	182 591	178 099
Aineettomat hyödykkeet	72	71	68
Aineelliset hyödykkeet	184 464	181 550	177 061
Sijoitukset	970	970	970
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	13 798	15 431	15 175
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	7 627	8 770	8 875
Rahoitusarvopaperit	1 387	1 361	1 400
Rahat ja pankkisaamiset	4 784	5 300	4 900
VASTAAVAA YHTEENSÄ	199 304	198 022	193 274
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	39 694	41 937	42 815
Osakepääoma	11 209	11 209	11 209
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	8 949	8 949	8 949
Ed. tilikausien voitto/tappio	17 434	19 490	21 500
Tilikauden voitto/tappio	2 102	2 289	1 157
Vähemmistöosuus	1 352	1 352	1 352
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	3 314	3 873	4 175
Vieras pääoma (yht.)	154 944	150 860	144 932
Pitkäaikainen vieraspääoma	143 610	139 610	133 632
Lyhytaikainen vieraspääoma	11 334	11 250	11 300
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	199 304	198 022	193 274

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	25	24	26
Investoinnit (1000 €)	8 186	5 200	3 500
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	150 450	145 810	139 725
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	9 430	7 710	6 226
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	5,4	5,6	2,5
Sijoitetun pääoman tuotto %	1,9	7,0	3,1
Liikevoitto %	11,4	13,1	12,4
VAKAVARAIKUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	20,6	17,1	22,2
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	1,2	1,3	1,2
Quick ratio	1,3	1,3	1,2
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	23	45	21
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	351	400	380
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Lappeenrannan Energia Oy (konserni)

Yhtiön toimitusjohtaja

Arto Nikkanen

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan Energia-konsernissa emoyhtiö on Lappeenrannan Energia Oy, joka on kaupungin 100%:sti omistama yhtiö. Konserni tuottaa ja myy energia- ja vesituotteita sekä hallinnoi jakeluverkkoja. Kaupunki perusti emoyhtiön vuonna 2003. Energia Oy:n tytäryhtiöitä ovat Lappeenrannan Energiaverkot Oy ja Lappeenrannan Lämpövoima Oy.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2022 sekä suunta vuosille 2024–2025

Energia-konsernin vuosi 2022 on sisältänyt monia poikkeuksellisia tilanteita. Alkuvuonna toimintaa väritti UPM Kaukaan lakko, joka vaikutti Kaukaan Voimaan ja sen polttoaineiden hankintaan. Helmikuussa käynnistyi Ukrainan sota, joka on nostanut polttoaineiden hintoja ja aiheuttanut Suomessa polttoaineiden tarjontaan niukkuutta. Kokonaisuutena vuosi 2022 tulee toteumaan talousarvion mukaisesti kuitenkin niin, että loppuvuoteen 2022 liittyy merkittäviä epävarmuuksia energialiiketoimintojen osalta.

Energia-konsernin liikevaihto nousee 159 miljoonan euron tasolle vuonna 2023. Tähän vaikuttaa muun muassa sähkömarkkinoiden aiemmin ennakoitua korkeampi hintataso vuonna 2023. Tulevina vuosina liikevaihdon ennakoidaan tasaantuvan, kun sähkön hinta

alenee Olkiluoto 3:n valmistumisen ja merkittävien tuulivoimainvestointien vuoksi.

Lappeenrannan Energialle valmistuu merkittävä määrä uutta tuuli-voimatuotantoa vuosina 2023–2025, joka lisää sähkön tuotantoliiketoiminnan liikevaihtoa ja tulosta. Tuloksen ennakoidaan olevan 17,5 miljoonan euron tasolla ja tulevaisuudessa tulos on tasolla 8–12 miljoonaa euroa. Tulokseen vaikuttaa voimakkaasti sähkömarkkinoiden hintataso. Lämpöliiketoiminnassa lähivuosia rasittaa polttoaineiden kohonnut hintataso. Myös muualla kustannustason nousu vaikuttaa, mutta vähemmän. Sähköverkkoliiketoiminnassa vuosien 2024–2025 osalta on oletettu valvontamallin pysyvän nykyisenkaltaisena.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Energiayhtiö tulouttaa kaupungille osinkoina vähintään 3,6 miljoonaa euroa vuosittain.

Energiayhtiöllä on tavoitteena olla hiilineutraali vuonna 2026. Konsernilta edellytetään investointeja tämän tavoitteen toteutumisen varmistamiseksi.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenneratkaisut taloussuunnitelmakaudella

Vuoden 2023 investoinnit ovat 36,5 miljoonaa euroa. Investointibudjettia nostaa erityisesti investoinnit hiilineutraaliin lämmöntuo-

tantoon (11,6 miljoonaa euroa) ja tuulivoimaan (8,4 miljoonaa euroa). Lisäksi Meltolan puhdistamon valmistuminen laukaisee Lappeenrannan Energiaverkkojen maksupostin (noin 4 miljoonaa euroa) hankkeesta. Verkostojen investointeja vuodelle 2023 on leikattu korkean kustannustason sekä muiden investointitarpeiden takia. Vuosille 2024–2025 verkkojen investointitaso on ennakoitu palautuvan normaalitasolle. Vuosien 2024–2025 investointitaso ei pidä sisällään uusia tuulivoimahankkeita, vaan niihin mukaan lähteminen päätetään tapauskohtaisesti investointi kerrallaan.

Vuoden 2023 investointien rahoittamiseksi varaudutaan ottamaan ulkopuolista lainaa noin 10–12 miljoonaa euroa, mikäli kassatilanne sen vaatii. Olemassa olevia ulkoisia lainoja lyhennetään noin 5,5 miljoonalla eurolla. Muille taloussuunnitelman vuosille ei ole ennakoitu lainannostoja.

Yhtiöllä ei ole päätettynä merkittäviä rakenneratkaisuja taloussuunnitelmakaudelle. Yhtiö myi maakaasuliiketoiminnan liiketoimintakaupalla 1.7.2022.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Energia-alan kehitykseen liittyy Ukrainan sodan ja Euroopan energiakriisin johdosta merkittäviä epävarmuuksia. Lappeenrannan Energian osalta epävarmuuksia on eniten sähkön tuotannon ja lämpöliiketoiminnan taloudellisen kehityksen johdosta. Infra-alan turvallisuusriskit ovat kohonneet vallitsevan turvallisuustilanteen vuoksi. Kohonneisiin riskeihin varaudutaan hyvällä ennakko- ja varautumissuunnittelulla.

Yhtiön sähköntuotantoliiketoiminnan kannattavuus riippuu voimakkaasti sähkön markkinahintojen kehityksestä, johon vaikuttaa polttoaineiden ja päästöoikeuksien markkinahinnat sekä erityisesti pohjoismaiden vesivarastojen tilanne.

Sähköverkkoliiketoiminnassa valvontamalli päivittyy vuoden 2024 alusta ja uuden valvontamallin rakenne varmistunee vuoden 2023 aikana. Valvontamallin rakenteeseen liittyy tällä hetkellä epävarmuutta. Todennäköisesti malli tulee muuttumaan vuonna 2016 käyttöönotetusta.

Jätevedenpuhdistamon ympäristölupa on edelleen valituskäsittelyssä. Tällä hetkellä laitoksen toteutusvuosiksi on ennakoitu 2028–2030. Aikataulu on voimakkaasti riippuvainen eri luvitusvaiheiden kestosta. Toikansuon jätevedenpuhdistamon ympäristölupa on voimassa 2025 loppuun asti. Luvan jatkamista valmistellaan.

Lappeenrannan Energia Oy – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	114 743	108 077	159 906	48,0 %	110 814	109 053
Liiketoiminnan muut tuotot	1 144	962	613	-36,3 %	653	653
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-64 366	-59 961	-103 059	71,9 %	-60 261	-59 675
Henkilöstökulut	-7 785	-8 281	-8 620	4,1 %	-8 620	-8 620
Poistot ja arvonalentumiset	-16 628	-15 813	-16 312	3,2 %	-17 000	-17 000
Liiketoiminnan muut kulut	-6 138	-3 621	-4 263	17,7 %	-4 763	-4 800
LIIKETULOS	20 970	21 363	28 265	32,3 %	20 823	19 611
Rahoitustuotot	424	500	0	-100,0 %	0	0
Rahoituskulut	-8 162	-7 971	-8 165	2,4 %	-8 000	-8 000
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	13 232	13 892	20 100	44,7 %	12 823	11 611
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	-3 116	-1 900	-2 600	36,8 %	-4 000	-4 000
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	10 116	11 992	17 500	45,9 %	8 823	7 611

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	293 823	291 000	324 387
Aineettomat hyödykkeet	9 229	9 000	8 284
Aineelliset hyödykkeet	234 513	228 000	253 322
Sijoitukset	50 081	54 000	62 781
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	38 380	20 500	26 000
Vaihto-omaisuus	2 107	2 500	5 000
Saamiset	33 540	17 000	20 000
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	2 733	1 000	1 000
VASTAAVAA YHTEENSÄ	332 203	311 500	350 387
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	82 288	96 540	102 308
Osakepääoma	10 000	10 000	10 000
Arvonkorotusrahasto			
Muut omat rahastot	10 838	10 838	10 838
Ed. tilikausien voitto/tappio	51 335	63 710	63 970
Tilikauden voitto/tappio	10 115	11 992	17 500
Vähemmistöosuus	0	0	0
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	15 545	14 000	15 000
Vieras pääoma (yht.)	234 370	200 960	233 079
Pitkäaikainen vieraspääoma	188 027	180 000	201 632
Lyhytaikainen vieraspääoma	46 343	20 960	31 447
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	332 203	311 500	350 387

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	115	100	115
Investoinnit (1000 €)	26 924	24 474	36 415
Konsernin sis.lainat (1000 €)	91 491	90 122	94 284
Ulkoiset lainat (1000 €)	41 806	33 085	43 085
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	33 781	33 085	43 085
Kaupungin antolainat (1000 €)	89 761	89 807	89 761
Leasingvastuut (1000 €)	28	20	25
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	13,6	13,4	17,6
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,1	15,5	20,2
Liikevoitto %	18,3	19,8	17,7
VAKAVARAIKUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	24,8	31,0	29,2
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	0,8	0,9	0,7
Quick ratio	0,1	0,0	0,0
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000€)	5 671	5 300	5 700
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000€)	502	400	500
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	3 740	3 740	3 740

Lappeenrannan Toimitilat Oy (konserni)

Yhtiön toimitusjohtaja

Mikko Hietamies

LATO-konsernin rakenne ja toiminta-ajatus

Lappeenrannan Toimitilat Oy

Lappeenrannan Yritystila Oy

Lappeenranta Free Zone Oy Ltd

Kiinteistö Oy Mustolan Huoltorakennus

Kiinteistö Oy Reijolan Liikekeskus

Lappeenrannan Matkakeskus Oy

Kiinteistö Oy Joutsenon Annukka

Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy

Williparkki Oy

Lappeenrannan Toimitilat-konsernin tärkeimpänä tavoitteena ja tehtävänä on varmistaa, että kaupungin toimialoilla ja kaupunkikonsernin ulkopuolisilla vuokralaisilla on käytössään käyttötarkoitukseen sopivat, terveelliset ja turvalliset toimitilat. Tilojen käytön tehostaminen, tilojen yhteiskäytön, muunneltavuuden ja monikäyttöisyyden lisääminen ovat koko kaupunkikonsernin talouden kannalta olennaisia asioita, joissa täytyy onnistua, kun uusia toimitiloja rakennetaan ja järjestetään seuraavien vuosikymmenten ajaksi. Tavoitteena on hiilineutraalit toimitilat vuoteen 2030 mennessä.

Konserniyhtiöiden toimialaan kuuluvat myös satamatoiminnot ja maksullinen pysäköinti.

Tilakeskus vastaa Lappeenrannan kaupungin palvelutuotannossa olevien rakennusten hallinnoinnista, ylläpidosta sekä peruskorjaus-

ja uudisrakennushankkeista. Järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet Tilakeskus hankkii ostopalveluna Lappeenrannan Toimitilat –konsernin yhtiöiltä, Lappeenranta-konsernin muilta yhtiöiltä ja toimijoilta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Kaupungin ja Lappeenrannan Toimitilat Oy:n välillä on voimassa oleva palvelusopimus edellä mainittujen tehtävien hoitamisesta.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Toimintaympäristön isot muutokset, kuten koronapandemia ja Ukrainan sota, korkojen nousu, rahoituksen vaikeutuminen sekä maailmanlaajuinen pula energiasta ja raaka-aineista sekä voimakas rakentamisen kysyntä ovat vaikuttaneet rakennushankkeiden etene-miseen. Rakentamisen kustannustason nousu on ollut viimeisen vuoden aikana poikkeuksellisen voimakasta. Merkittävä hintojen nousu ja lisääntynyt epävarmuus ovat jonkin verran vähentäneet rakentamisen määrää keväästä lähtien. Rakentamisen, energian ja käyttöaineiden kustannustason nousu on viimeisen vuoden aikana vaikuttanut hyvin paljon myös rakennusten ylläpitoon.

Toiminnallisesti tulevien vuosien painopiste tulee olemaan käynnissä olevien pääasiassa kunnallista palvelutuotantoa palvelevien talonrakennushankkeiden toteutuksessa. Merkittävimpiä peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita ovat Sammontalo, Korvenkylän koulu, Voisalmen päiväkodin, koulun ja kirjaston sisältävä rakennus, Pääkirjasto ja Nuorisotila Monari. Sisäliikuntahalli on odotustilassa kaavavalituksen vuoksi. Sisäliikuntahallin kaavavalitukseen saatiin

hallinto-oikeuden päätös 12.10.2022 ja se hylkäsi valitukset. Hallinto-oikeuden päätös ei ole vielä lainvoimainen. Hankkeen valmistelu on ollut keskeytyksissä kaavavalituksen vuoksi. Edelleen myös Kisapuiston jääareenan suunnittelu on ollut odotustilassa.

Kaupungin palvelutuotannon käytössä olevat rakennukset pidetään kaupungin omistuksessa kuten myös palvelutuotannon käyttöön rakennettavat uudisrakennukset. Rakennusomaisuuden hallinta-, hankejohtamis-, rakennuttamis-, kiinteistöjohtamis- ja ylläpitopalveluiden järjestämisestä vastaaminen on Tilakeskuksen tehtävä niin, että järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet Tilakeskus hankkii ostopalveluna Lappeenrannan Toimitilat Oy:ltä, Lappeenranta-konsernin muilta yhtiöiltä ja toimijoilta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Kaupungin ja Lappeenrannan Toimitilat Oy:n välillä on voimassa oleva palvelusopimus edellä mainittujen tehtävien hoitamisesta.

Kuntalain mukaisen yhtiöittämisvelvollisuuden toteuttamiseksi markkinoille vuokrattujen rakennusten omistus siirtyy kaupungilta Yritystila Oy:lle vuoden 2023 alusta. Kauppaan liittyy rahoitus- ja toimituskuluja, joista osa on kertaluonteisia. Siirtyvien kohteiden vuokratasot tulee pyrkiä päivittämään markkinaehtoisiksi.

Lappeenrannan Yritystila Oy on ollut kiinteistötoiminnan asiantuntijana useissa erikokoisissa Lappeenrannan kaupungin elinkeinostrategisissa kiinteistö-, toimitila- ja sijoittautumishankkeissa. Hankkeiden tavoitteena on kaupungin vetovoiman ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen sekä edellytysten luominen uusille työpaikoille. Hankkeita on eri kehitysvaiheissa.

Toimitilavuokraustoimintaan korona aiheutti kauaskantoisia vaikutuksia. Suuret yritykset ja organisaatiot tulevat luultavasti valitsemaan pienempiä toimistokomplekseja työntekijöiden kotien lähetyiltä yhden suuren toimitilan sijaan. Koronakriisin jälkeen joustavien toimitilojen kysyntä tulee oletettavasti vain kasvamaan, kun työntekijät jatkavat osittaista etätyöskentelyä vielä pitkään.

Lappeenranta Free Zone Oy Ltd vastaa kaupungin rahti-, matkustaja- ja veneilysatamien kunnossapidosta, kehittämisestä ja markkinoinnista. Yhtiön Raipossa ja Mustolassa sijaitsevat varastohallit ja -kentät on vuokrattu varasto- ja logistiikkatoimintaan.

Yhtiön toiminnan ennustettavuutta vaikeuttaa edelleenkin rahtisataman asiakkaiden kansainvälisten liiketoimintojen epävarmuus johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan helmikuussa 2022. Lokakuussa 2021 käynnistyneessä Mustolan sataman kehityshankkeessa kartoitettiin sataman nykytila ja luotiin strategia toimintojen kehittämiseksi vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Alueen kaavoitus mahdollistaa logistiikkakeskuksen laajentumisen tulevaisuudessa, ja alueen markkinointia tullaan kehittämään jatkossa muun muassa uudistettavien Port Of Lappeenranta -websivujen avulla sekä tehostetulla sijoittumismarkkinoinnilla.

Yhtiön liikevaihdon arvioidaan putoavan vuonna 2023 puuttuvien laivakäyntien johdosta. Ulkomaan risteilyliikenne on ollut täysin pysähdyksissä. Vuoden 2022 aikana vierasveneilijöiden määrä on ollut noin 50 % alhaisempi verrattuna normaaleihin vuosiin johtuen osaksi ennätysellisen kalliista polttoaineesta.

Pienvenesatamien huoltotarpeeseen, palveluiden parantamiseen ja turvallisuuteen Lappeenranta Free Zone Oy Ltd on vastannut yhden henkilön rekrytoinnilla satamatoimintojen ylläpitotehtäviin. Yhtiö

vastaa näihin tarpeisiin jatkossakin kysynnän ja olemassa olevien resurssiensa mukaan. Yhtiö laatii pienvenesatamien kehitykseen investointisuunnitelman seuraaville viidelle vuodelle ja kaksi pienvenesatamaa vuodessa peruskorjataan sekä niiden turvallisuutta parannetaan.

Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy:n toiminta on ollut keskeytyksissä veroasioihin liittyvän muutoksenhaun ajan. Lappeenrannan kaupunginhallitus käsitteli 20.6.2022 Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy:n asemaa ja päätöksen mukaan tarkoituksenmukaista on toistaiseksi jatkaa menettelyä, jossa Lappeenrannan kaupungin palvelutuotannon käytössä olevan rakennusomaisuuden omistus on kaupungilla ja kyseisen rakennusomaisuuden hallinta-, hankejohtamis-, rakennuttamis-, kiinteistöjohtamis- ja ylläpitopalveluiden järjestämisestä vastaaminen on tilakeskuksen tehtävä niin, että järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet tilakeskus hankkii ostopalveluna Lappeenrannan Toimitilat Oy:ltä, Lappeenranta-konsernin muilta yhtiöiltä ja toimijoilta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Näin ollen Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy:llä ei toistaiseksi ole liiketoimintaa, mutta yhtiönä se jää vielä olemaan.

Williparkki Oy:n tehtävänä on Lappeenrannan kaupungin omistamien maksullisten kadunvarsi- ja aluepysäköintipaikkojen operoiminen sekä yhtiön omistamien ja hallinnoimien maanalaisten pysäköintitalojen ylläpito ja operointi. Maanpäällisten alueiden autopaikkamäärän arvioidaan olevan tulevana kesäkautena noin 530 autopaikkaa ja talvikaudella noin 380 autopaikkaa. Pysäköintitaloissa (P-City, P-Pormestari ja P-Tori) yhtiöllä on hallinnassaan noin 870 autopaikkaa. Yhtiö operoi myös keskussairaalan, rautatieaseman ja lentoaseman pysäköintialueita.

Keskusta-alueella mahdollisesti käynnistyvät rakennushankkeet saattavat vähentää maanpäällisten autopaikkojen määrää tilapäisesti. Yhtiö varautuu omalta osaltaan edistämään keskusta-alueen kehittämishankkeita omalla toimialallaan. Lisäksi se varautuu parantamaan pysäköinnin opastusjärjestelmää yhteistyössä kaupungin kanssa.

Konsernin liikevaihdon arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 11,2 miljoonaa euroa. Vuosien 2024–2025 liikevaihdon arvioidaan pysyvän melko samalla tasolla.

Vuonna 2023 konsernin tuloksen arvioidaan olevan noin -1.034.000 euroa. Vuosien 2024–2025 tuloksen arvioidaan jäävän myös tappiollisiksi.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

- kaupungin palvelutuotannossa olevien tilojen neliömäärä on 85 % vuodenvaihteen 2017/2018 tasosta vuoteen 2023 mennessä
- Tilakeskukselle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- konsernin tuloutustavoite 150.000 euroa

Investoinnit ja suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Tulevina vuosina konserniyhtiöt tekevät omistamiensa ja hallinnoimiensa kiinteistöjen ja muiden kohteiden PTS-suunnitelmien mukaisia peruskorjaus- ja -parannushankkeita sekä toteuttavat tarvittaessa kaupungin omistajaohjauksen mukaisia toimitila- ja kiin-

teistöhankeita. Tiettyihin kohteisiin toteutetaan myös tarkoituksenmukaisia lämmitysjärjestelmämuutosinvestointeja. Williparkki Oy varautuu parantamaan pysäköinnin opastusjärjestelmää yhteistyössä kaupungin kanssa.

Yritystila ostaa hallinnoinnissaan olevat Lappeenrannan kaupungin omistamat ulkoisessa vuokrauksessa olevat rakennukset vuodenvaihteessa 2022/2023. Kauppahinta on noin 6,2 miljoonaa euroa. Tämä sekä kauppaan liittyvä varainsiirtovero rahoitetaan Lappeenrannan kaupungilta otettavalla 20 vuoden lainalla.

Lappeenrannan Yritystila Oy ja Williparkki Oy hoitavat ulkoisia lainasalkkujaan maksusuunnitelmien mukaisesti. Lappeenrannan Yritystila Oy:n tammikuussa 2023 erääntyvä kertalyhenteinen 4,0 miljoonan euron laina on tarkoitus uusida samansuuruisena.

Williparkin ja Yritystilan huonosta maksuvalmiudesta johtuen emoyhtiö Lappeenrannan Toimitilojen antama lyhytaikainen 300.000 euron laina Williparkille ja 1,5 miljoonan euron laina Yritystilalle joudutaan uusimaan vuonna 2023 ja antamaan lisärahoitusta emoyhtiön maksuvalmiuden puitteissa.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lappeenrannan Toimitilat -konsernin riskienhallinta on systemaattista ja ennakoivaa toimintaa, jonka avulla arvioidaan ja hallitaan liiketoimintaan liittyviä mahdollisuuksia, riskejä ja uhkatekijöitä. Riskienhallinta on osa konsernin jatkuvaa toimintaa. Riskinkantokyvyn ylittäviin riskeihin on varauduttu muun muassa vakuutuksin. Syk-

syllä 2021 on laadittu koko konsernin kattava riskienhallintasuunnitelma, mikä pitää sisällään myös yhtiökohtaiset riskikartoitusraportit.

Keskeisimmät riskit liittyvät talouteen niin vuokratuottojen muodossa kuin myös rahoituskulujen sekä maksuvalmiusongelmien muodossa. Myös kesken oleva tietojärjestelmien uudistaminen on nähty välttämättömäksi, jotta esimerkiksi sopimushallintaan liittyviä riskejä voidaan hallita paremmin.

Koronapandemian ja Ukrainan sodan aiheuttamat vaikutukset näkyvät monella tapaa konserniyhtiöiden toimintaympäristössä ja aiheuttavat epävarmuutta. Muun muassa kohonneet energiakustannukset ja sähkön hinta vaikuttavat joko suoraan yhtiöiden talouteen tai niiden vuokralaisten talouteen etenkin silloin kun vuokralaiset itse huolehtivat sähkön ja energian kustannuksista. Joissain konserniyhtiöiden omistamissa kohteissa on välttämättä toteuttaa lämmitysjärjestelmämuutoksia.

Erityisesti Yritystila ja Williparkki ovat toteuttaneet suuren osan omistamistaan toimitiloista lainarahoituksella. Kohonneet rahoituskustannukset näkyvät merkittävästi tulevan vuoden talousarviossa. Kohonneet rahoituskulut pienentävät konserniyhtiöiden taloudellista liikkumavaraa, mikä on syytä tiedostaa riskinä.

Yritystilan omistukseen on vuodenvaihteessa siirtymässä merkittävä määrä kaupungin omistuksessa olevia ulosvuokrattuja toimitiloja. Kaupassa siirtyvän omaisuuden vuokrataso ei kaikilta osin täytä markkinaehtoisuuden periaatteita, joten siihen liittyy riskejä. Kaupan myötä Yritystilan vastuulle siirtyy myös vuotuisia kuluja, jotka tulee jatkossa kattaa vuokrilla. Osassa kohteista ei ole tällä hetkellä

vuokralaisia ja ne tulee peruskorjata, jotta kohteiden vuokraaminen mahdollistuu.

Riskiarvioinnin mukaan toimitilojen käytettävyyteen ja tarpeisiin liittyy myös riskiä. Vuokrattavista tiloista on Lappeenrannassa ylitarjontaa, mikä alentaa vuokratasoa. Yritystilalla on lisäksi useita kohteita, jotka on tarkasti räätälöity vuokralaiselle sekä sijainniltaan että ominaisuuksiltaan. Työn tekeminen muuttaa muotoaan ja vallitsevat megatrendit kaupungistuminen, ilmastonmuutos ja yksilölliset tarpeet vaativat uusia tilaratkaisuja. Yritystilalla tulee olemaan suuria vaikeuksia vuokrata kannattavasti edellä mainittuja toimitiloja. Etenkin sijainniltaan haasteellisten tilojen osalta uudelleen vuokraamisvaikeudet tulevat korostumaan. Etätyö tulee todennäköisesti jäämään koronapandemiaa edeltävää aikaa yleisemmäksi, mikä tulee asettamaan uusia vaatimuksia tiloille ja myös pienentämään toimitilarvetta. Yhtiöllä on omistuksessaan myös sosiaali- ja terveysalan toimintoihin vuokrattuja yksiköjä. Niiden mahdolliset vuokrajärjestelyjen muutokset voivat sisältää riskejä.

Riskiarvioinnissa on tunnistettu myös rakentamiseen liittyvät tekniset riskit ja tällä hetkellä vallitseva pula raaka-aineista kuten myös voimakas rakentamisen kysyntä, mitkä ovat vaikuttaneet rakennushankkeiden etenemiseen ja kustannustason voimakkaaseen nousuun. Konserniyhtiöiden omistuksessa on myös jonkin verran vanhempaa rakennuskantaa, johon voi sisältyä sisäilmariskejä.

Saimaan kanavan tulevaisuus on tällä hetkellä epäselvä eikä tilanteen normalisoitumista ole odotettavissa nopeasti. Sotatilanteen mukanaan tuomat pakotteet ovat myös vaikuttaneet Venäjän kauppaa käyneisiin yrityksiin Mustolan satamassa. Monet yritykset ovat joutuneet etsimään uusia markkinoita tuotteilleen tai korvaavia

raaka-ainetoimittajia. Lisäksi muuttuneet logistiikkaketjut merisatamien kautta vaikuttavat Mustolassa varastoitujen tuotteiden määrään ja saattavat vähentää Mustolan sataman aluevuokratuloja. Myös suunnitellut pilottihankkeet, koskien esimerkiksi laivojen vaihtoehtoisia polttoaineita ja painolastivesijärjestelmiä, ovat uhatuina.

Kanavaliikenteen vähentyminen tilapäisesti tai jopa pysyvästi on arvioitu merkittäväksi riskiksi. Varustamoiden mahdollisuudet saada rahtikuljetuksille vakuutuksia hankaloituivat sekä kallistuivat johtaen siihen, että alusliikenne pysähtyi kokonaan liikennekauden alkaessa keväällä 2022.

Suurena riskinä voidaan pitää myös sitä, jos Mustolan rahtisataman alueen infraa ei ylläpidetä ja tavoitteena oleva kehitys kohti laajempaa yritys- ja logistiikkapuistoa ei toteudu.

Satamayhtiön asiakkaisiin ensisijaisesti kohdistuvana riskinä ovat murrot ja varkaudet erityisesti pienvenesatamissa. Seurauksena voi olla taloudellisia vahinkoja ja maineriski.

Myös maksullisen pysäköinnin toimialalla merkittävimmät riskit liittyvät talouteen. Erityisesti pysäköintimahdollisuuksien tarjoaminen maanalaisissa pysäköintitaloissa sitoo huomattavasti enemmän pääomia kuin maanpäälliset pysäköintialueet. Maanalaiset pysäköintitalot on toteutettu pääosin lainarahoituksella ja lainanhoitokulut kasvavat korkotason noustessa.

Myös pysäköintitalojen käyttöasteen pieneneminen on tunnistettu merkittäväksi riskiksi, mikäli pandemian seurauksena tapahtunut etätöiden suosio jää pysyväksi. Tällä on suora vaikutus asiakkaiden lukumäärään ja näin ollen myös kassavirtaan.

Lappeenrannan Toimitilat Oy – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	16 431	11 476	11 214	-2,3 %	11 250	11 250
Liiketoiminnan muut tuotot	1	0	6	0,0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-630	-588	-499	-15,2 %	-500	-500
Henkilöstökulut	-2 081	-2 076	-2 250	8,4 %	-2 270	-2 270
Poistot ja arvonalentumiset	-3 321	-3 339	-3 455	3,5 %	-3 400	-3 400
Liiketoiminnan muut kulut	-10 162	-5 107	-4 973	-2,6 %	-5 000	-5 000
LIIKETULOS	237	367	43	-88,3 %	80	80
Rahoitustuotot	73	11	0	-100,0 %	0	0
Rahoituskulut	-500	-459	-1 145	149,4 %	-1 150	-1 150
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-189	-82	-1 103	1251,9 %	-1 070	-1 070
Tilinpäätössiirrot	0	0	70	0,0 %	0	0
Verot	6	-30	-11	-63,8 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	37	16	10	-37,1 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-145	-96	-1 034	976,0 %	-1 070	-1 070

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	66 092	63 462	67 041
Aineettomat hyödykkeet	359	75	15
Aineelliset hyödykkeet	58 136	55 784	59 445
Sijoitukset	7 597	7 603	7 581
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	7 751	5 673	5 616
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	7 403	5 279	5 215
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	348	394	401
VASTAAVAA YHTEENSÄ	73 843	69 135	72 657
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	31 412	31 240	30 001
Osakepääoma	17 401	17 401	17 401
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	10 246	10 246	10 246
Ed. tilikausien voitto/tappio	3 910	3 689	3 388
Tilikauden voitto/tappio	-145	-96	-1 034
Vähemmistöosuus	284	277	274
Konsernireservi	533	445	396
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	902	888
Vieras pääoma (yht.)	41 613	37 172	41 986
Pitkäaikainen vieraspääoma	30 952	26 136	38 864
Lyhytaikainen vieraspääoma	10 661	11 036	3 122
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	73 843	69 135	72 657

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	31	30	30
Investoinnit (1000 €)	100	930	600
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	1 800
Ulkoiset lainat (1000 €)	35 031	30 699	28 368
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	26 880	26 034	21 188
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	6 448
Leasingvastuut (1000 €)	48	15	24
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	-0,8	-0,2	-3,6
Sijoitetun pääoman tuotto %	0,3	1,3	0,2
Liikevoitto %	1,3	3,2	0,4
VAKAVARAISUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	43,8	45,8	41,0
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	0,7	0,5	1,8
Quick ratio	0,7	-0,5	1,8
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000€)	2 243	2 213	2 271
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000€)	3 253	3 662	3 697
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	150	150	150

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Mika Suomalainen

Yhtiön toiminta-ajatus

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n (EKJH) tehtävänä on hoitaa osakaskuntien vastuulla oleva jätehuolto. Tätä tehtävää varten EKJH ylläpitää Kukkuroinmäen aluejätekeskusta ja miehitettyjä jäteasemia Parikkalassa, Rautjärvellä, Ruokolahdella, Savitaipaleella, Luumäellä, Taipalsaarella, Lemillä ja Lappeenrannassa. Lisäksi EKJH:n vastuulla ovat näiden kuntien hyöty- ja vaarallisen jätteen vastaanotto- ja -teet.

EKJH on kilpailuttanut jätteenkuljetukset ja vastaa Parikkalan, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Luumäen, Taipalsaaren, Lemin, Lappeenrannan ja Imatran kunnan vastuulla olevan jätehuollon vaatimista asiakasrekisterien ylläpidosta, laskutuksesta ja neuvonnasta.

EKJH on perustettu huolehtimaan koko Etelä-Karjan kuntien vastuulla olevan jätehuollon operatiivisista tehtävistä. Lisäksi maakunnalliseen jätekeskukseen Lappeenrannan Kukkuroinmäkeen rakennettiin koko maakuntaa palveleva EU-tasoinen loppusijoitusalue, koska tiukentuneiden määräysten johdosta kuntien omat loppusijoitusalueet jouduttiin sulkemaan.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Loppusijoitettavat määrät laskevat entisestään ja hyödyntäminen lisääntyy. Yhä enemmän vastaanotetusta materiaalmäärästä käsitellään ja toimitetaan edelleen materiaali- ja energiahyötykäyttöön. Tämä aiheuttaa toimintaan kustannuspaineita, koska yhä huonompilaatuista materiaalia käsitellään ja hyödynnetään. Vastaanotto- ja käsittelykentiä tarvitaan lisää, joten uutta kenttätilaa rakennetaan jatkuvasti Kukkuroinmäen käsittelykeskuksen alueelle yhteistyökumppaneiden kanssa. Voimalaitosten tuhkia ja kuonia hyödyntäen on jo rakennettu ja otettu käyttöön 2,7 hehtaaria kiertotalouskenttää. Vuonna 2023 rakennetaan ja otetaan käyttöön noin kaksi hehtaaria.

Biokaasulaitoksen hygienisointiyksikkö on valmis, joten myös liete- ja linjan mädäte saadaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti hyötykäyttökelpoiseksi ilman laitospääkäsittelyä. Hygienisointiyksikön käyttöönotto laskee merkittävästi biokaasulaitoksen käyttökustannuksia, jätevesikuormitusta sekä väkevän jäteveden käsittelystä syntyviä kustannuksia.

Uuden jätelain mukainen pakkausjätteiden erilliskeräily laajentaminen yli viiden huoneiston taloyhtiöihin aiheuttaa jätemäärien kasvua ja palvelun laajentamista koko maakunnan alueella kuntien taajama-alueille. Muun toiminnan volyymi säilyy lähes ennallaan, mutta kaasun myynti kasvaa edelleen. Vuonna 2022 saavutettiin kaasutuotannon rajat eli kysyntä ylitti tuotannon. Biokaasulaitokselle on jo kilpailutettu tehokkaampi kaasukompressori, jonka

avulla saadaan jalostettua kaasua enemmän ja kuljetuskontit nopeammin täyteen. EKJH myy BIG-biokaasua viidellä kaasutankkausasemalla Etelä-Karjalan alueella. Koko kaasutuotanto on myyty liikennepolttoaineeksi. Uuden kaasukompressorin loppukesästä 2023 tapahtuvan käyttöönoton jälkeen arvioidaan, tarvitaanko kaasunjalostukseen lisäinvestointeja, vai onko järkevämpää tuottaa ylijäämäkaasulla sähköä.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

- EKJH huolehtii maksujen pitämisestä muihin maakuntakeskuksiin nähden kilpailukykyisellä tasolla. Vertailtavat yhtiöt ovat
  - Kymenlaakson Jäte Oy (Kouvola)
  - Metsäsairila Oy (Mikkeli)
  - Jätekuikko Oy (Kuopio)
  - Lakeuden Etappi Oy (Seinäjoki)
- yhdyskuntajätteen (EKJH + tuottajavastuu) materiaalihyötykäyttö-% nostetaan 55 %:iin.
  - Nykyinen taso on 53 % (2021).

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuodelle 2023 on suunniteltu kiertotalouskentän II-vaiheen noin 2 hehtaarin laajuinen toinen osa, arvoltaan 400.000 euroa. Investointi pyritään tekemään kassavaroin. Tulevina vuosina suuria investointeja ei ole vielä suunnitteilla.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimmät epävarmuustekijät lähivuosina liittyvät hankintapäätöksiin, lainsäädännön (jäte- ja hankintalaki) muutoksiin ja uusien käsittelytekniikoiden (jätteen kierrätys ja energiahyödyntäminen) käyttöönottoon ja vaatimuksiin. Lisäksi biokaasulaitosinvestoinnin kannattavuuteen vaikuttaa merkittävästi kaasutankkausinfuran rakentuminen alueellisesti ja liikennepolttoaineen kysyntä. Liikennepolttoaineen kysyntään vaikuttaa EU:n kanta kaasuautojen päästölaskentaan; toki mahdolliset negatiiviset vaikutukset näkyvät vasta 10–20 vuoden kuluttua. Jalostettua kaasua on mahdollista myydä korvaamaan öljyä ja maakaasua, joten kysyntää riittää myös jatkossa.

Lainsäädännön kautta tulevat tiukemmat käsittelyvaatimukset (biohajoavan jätteen loppusijoituskielto ja EU:n ns. kiertotalouspaketti), uuden jätelain vaatimukset nostavat jätteen keräilyyn kustannuksia, käsittelylaitosten vaatimus- ja tätä kautta myös kustannustasoa.

Edellä mainittuja riskejä hallitaan ja minimoidaan EKJH:n omalla hankintaosaamisella sekä jatkuvalla koulutautumisella. Liikennepolttoaineen menekkiä pyritään edesauttamaan tekemällä yhteistyötä alan toimijoiden kanssa. Lisäksi EKJH on verkostoitunut ja tekee tiivistä yhteistyötä alan muiden vastaavien kuntayhtiöiden kanssa (esim. BIG-brändi). Jalostetun kaasun nesteyttämismahdollisuuksia selvitetään.

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	13 175	12 810	15 312	19,5 %	15 771	16 245
Liiketoiminnan muut tuotot	388	483	818	69,4 %	899	990
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-9 317	-8 300	-9 616	15,9 %	-10 097	-11 106
Henkilöstökulut	-1 770	-1 649	-1 776	7,7 %	-1 829	-1 884
Poistot ja arvonalentumiset	-1 568	-1 574	-1 508	-4,2 %	-1 500	-1 400
Liiketoiminnan muut kulut	-1 628	-1 995	-2 688	34,7 %	-2 715	-2 742
LIIKETULOS	-720	-225	542	-340,9 %	529	103
Rahoitustuotot	9	8	8	0,0 %	9	9
Rahoituskulut	-95	-66	-66	0,0 %	-70	-68
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-806	-283	484	-271,0 %	468	44
Tilinpäätössiirrot	-26	1	0	-100,0 %	0	0
Verot	0	0	0	-	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-832	-282	484	-271,6 %	468	44

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	21 767	20 452	18 949
Aineettomat hyödykkeet	160	64	49
Aineelliset hyödykkeet	21 600	20 381	18 900
Sijoitukset	7	7	0
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	1 998	4 768	4 000
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	1 996	3 200	2 000
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	2	1 568	2 000
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 765	25 220	22 949
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	7 284	7 002	7 486
Osakepääoma	2 683	2 683	2 683
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	0	0	0
Ed. tilikausien voitto/tappio	5 433	4 601	4 319
Tilikauden voitto/tappio	-832	-282	484
Poistoero ja vapaaehtoiset varukset	33	0	0
Pakolliset varukset	2 939	3 900	3 018
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	13 509	13 485	12 445
Pitkäaikainen vieraspääoma	10 083	10 085	8 845
Lyhytaikainen vieraspääoma	3 426	3 400	3 600
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 765	24 387	22 949

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	50,3	50,3	50,3
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	27	28	26
Investoinnit (1000 €)	2 848	400	400
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	11 361	10 085	8 845
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	622	182	282
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	-10,0	-3,9	6,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	-3,5	-3,9	6,7
Liikevoitto %	-5,4	-1,8	3,5
VAKAVARAISSUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	30,8	28,7	32,6
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	1,0	1,4	1,1
Quick ratio	1,0	1,0	1,1
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	309	230	324
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	146	150	170
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Saimaan Tukipalvelut Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Saku Linnamurto

Yhtiön toiminta-ajatus

Yhtiö tarjoaa ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöjen huolto- ja kunnossapitopalveluja sekä muita vastaavia tukipalveluja osakkeenomistajilleen. Lisäksi yhtiö tarjoaa tuottamia palveluja myös muille toimijoille kuin omistajilleen siinä määrin kuin se on mahdollista vaarantamatta yhtiön julkisista hankinnoista annetun lain mukaista sidoksikköasemaa.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Vuosi 2023 tulee olemaan ensimmäinen kokonainen toimintavuosi yhtiössä 1.4.2022 toteutetun organisaatiouudistuksen jälkeen, jolloin uudelleenjärjestellyt toimialat eli ateria- ja puhtauspalvelut sekä siivous- ja laitoshuoltopalvelut aloittivat toimintansa. Alkavan talousarviovuoden aikana yhtiö jatkaa yhä toimintamalliensa kehittämistä siten, että uusien vastualueiden toiminta vakiinnutetaan ja toimintayksiköiden talousarviokauden tulot ja menot muodostuvat tasapainoisiksi.

Vuosina 2023–2024 yhtiön myyntihintoihin kohdistuu tuotannontekijöiden kustannusten noususta aiheutuva korotuspaine. Omistajien hintojen korotustarve mukaileekin työehtosopimuskorotusten suuruutta sekä raaka-ainekustannusten nousua.

Pidemmällä aikavälillä tukipalveluiden kustannusrakenteeseen vaikuttavat keskeisesti yhtiön omistajien palveluverkkoihinsa kohdistamat tarkastelut.

Yhtiön liikevaihto 2023 tulee olemaan noin 52,0 miljoonaa euroa. Yhtiön tilikauden voiton arvioidaan olevan noin 430.000 euroa vuonna 2023.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Vuonna 2023 tuotantokustannusten kasvusta johtuvat omistajien suoritehintojen korotustarpeet pyritään 25 prosentin osuudelta kattamaan omaa toimintaa tehostamalla.

Toiminnallisena tavoitteena on laajentaa tuotantotoimintaa nykyisten tai mahdollisesti myöhemmin mukaan tulevien omistajien (esimerkiksi Savitaipale) in-house ostojen tarvitsemalla tavalla. Tällä hetkellä tiedossa olevat tuotannon lisäystarpeet koskettavat Parikkalan, Rautjärven ja Ruokolahden sote-ruokien valmistamista ensi vuoden alusta lukien.

Edelleen vuosina 2024–2025 tavoitteena on tuottaa omistajien tarvitsemat tukipalvelut taloudellisesti ja laadukkaasti sekä pitää yhtiön kaikki toimialat kannattavina ja pitää yhtiön oma pääoma riittävällä tasolla.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuosina 2023–2025 ei toteuteta merkittäviä investointihankkeita. Toteutettavat investoinnit ovat pääasiassa pieniä laite- ja koneinvestointeja. Vuotuisten investointien arvo on noin 300.000–350.000 euroa.

Vuonna 2023 ei ole suunnitteilla rakenne- tai rahoitusjärjestelyitä.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yhtiön tunnistamat riskit liittyvät lainsäädännön muutoksiin, yleiseen hintatason kehitykseen sekä osaavan henkilöstön rekrytointiin. Lisäksi muutokset omistajien palveluverkossa voivat aiheuttaa riskin tukipalvelujen kysynnälle.

Saimaan Tukipalvelut Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	49 566	48 908	51 994	6,3 %	52 600	53 000
Liiketoiminnan muut tuotot	55	13	27	107,7 %	20	20
Valmistus omaan käyttöön	1	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-14 452	-14 366	-16 003	11,4 %	-16 500	-16 750
Henkilöstökulut	-29 135	-29 269	-30 427	4,0 %	-30 700	-30 800
Poistot ja arvonalentumiset	-281	-249	-225	-9,6 %	-250	-250
Liiketoiminnan muut kulut	-4 708	-4 523	-4 828	6,7 %	-4 830	-4 850
LIIKETULOS	1 046	514	538	4,7 %	340	370
Rahoitustuotot	1	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	-1	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	1 046	514	538	4,7 %	340	370
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	-216	-103	-108	4,9 %	-68	-74
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	830	411	430	4,6 %	272	296

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	319	421	421
Aineettomat hyödykkeet	26	50	50
Aineelliset hyödykkeet	272	350	350
Sijoitukset	21	21	21
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	10 882	9 940	10 350
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	10 531	9 600	10 000
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	351	340	350
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 201	10 361	10 771
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	3 278	3 099	3 711
Osakepääoma	218	218	218
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	0	0	0
Ed. tilikausien voitto/tappio	2 230	2 470	3 063
Tilikauden voitto/tappio	830	411	430
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2	5	0
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	7 921	7 257	7 060
Pitkäaikainen vieraspääoma	0	0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	7 921	7 257	7 060
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 201	10 361	10 771

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	63,8	63,8	63,8
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	891	900	900
Investoinnit (1000 €)	261	255	350
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	159	140	160
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	29,0	12,9	12,6
Sijoitetun pääoman tuotto %	36,5	16,1	15,8
Liikevoitto %	2,1	1,1	1,0
VAKAVARAISUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	29,3	29,9	34,5
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	1,1	1,4	1,5
Quick ratio	1,1	1,4	1,5
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	19 861	20 540	20 798
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	1 216	1 220	1 250
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Mikko Hietamies

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:n tehtävänä on omistaa teatteritoimintaa varten rakennettua rakennuksen osaa kauppakeskus IsoKristiinan laajennusosassa ja vuokrata sitä teatteritoimintaa varten. Yhtiö voi omistaa, vuokrata ja hallita mahdollisia muita kiinteistöjä.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Yhtiön kaikki osakkeet ovat Lappeenrannan kaupungin omistuksessa. Vuonna 2023 yhtiön liiketoiminta keskittyy pääasiassa teatteritilojen vuokraamiseen Lappeenrannan kaupunginteatterin käyttöön. Tavoitteena on tarjota toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaiset tilat kaupunginteatterin käyttöön.

Yhtiön liikevaihdoksi on arvioitu vuonna 2023 1,2 miljoonaa euroa ja se muodostuu kokonaisuudessaan Lappeenrannan kaupunginteatterin yhtiölle maksamista tilavuokrista. Vuonna 2023 tuloksen arvioidaan muodostuvan 88.000 euroa negatiiviseksi, mikä johtuu ennen kaikkea rahoituskulujen kasvusta. Myös kohonneeseen sähkön hintaan on varauduttu.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Yhtiölle ei aseteta kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuodelle 2023 ei ole suunnitteilla merkittäviä investointeja. Yhtiö selvittää teatterin näyttämömekaniikan ohjausjärjestelmän päivittämistä tai uudistamista yhteistyössä teatterin kanssa. Mikäli toimenpiteisiin ryhdytään, on aikaisin mahdollinen toteutusajankohta teatterin kesätauon aikana vuonna 2024.

Ei suunniteltuja rakenne- ja rahoitusjärjestelyitä vuodelle 2023.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:n liiketoiminta keskittyy tilojen vuokraamiseen Lappeenrannan kaupungille, joten yhtiön liiketoimintariski on pieni. Sen sijaan yhtiön vuokralaisen toimintaan liittyvä merkittäviä riskejä kuten edellisinä vuosina on nähty. Koronaviruksen aiheuttamien rajoitustoimenpiteiden vuoksi teatterin yleisölle suunnattu toiminta on ollut ajoittain kokonaan keskeytyksissä ja ajoittain rajoitettua.

Yhtiön rakennuttama kaupunginteatteri on rahoitettu pääosin lainarahalla. Korkotaso on jo noussut, minkä vuoksi myös yhtiön lainanhoitokulut ovat merkittävästi kasvussa. Yhtiön lainat on sidottu pääosin vaihtuvaan korkoon, mutta vähäinen osa on sidottu kiinteään korkoon.

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	1 200	1 200	1 200	0,0 %	1 200	1 200
Liiketoiminnan muut tuotot		0		0,0 %		
Valmistus omaan käyttöön		0		0,0 %		
Materiaalit ja palvelut		0		0,0 %		
Henkilöstökulut	-3	-10	-10	0,0 %	-10	-10
Poistot ja arvonalentumiset	-776	-929	-739	-20,5 %	-738	-738
Liiketoiminnan muut kulut	-193	-220	-237	7,7 %	-210	-210
LIIKETULOS	228	41	214	422,0 %	242	242
Rahoitustuotot	0	0		0,0 %		
Rahoituskulut	-154	-137	-302	120,4 %	-285	-268
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	74	-96	-88	-8,3 %	-43	-26
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	74	-96	-88	-8,3 %	-43	-26

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	14 913	14 032	13 293
Aineettomat hyödykkeet		0	
Aineelliset hyödykkeet	14 871	13 990	13 251
Sijoitukset	42	42	42
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	935	734	695
Vaihto-omaisuus		0	
Saamiset	935	734	695
Rahoitusarvopaperit		0	
Rahat ja pankkisaamiset		0	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 848	14 766	13 988
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	1 818	1 486	1 398
Osakepääoma	3	3	3
Arvonkorotusrahasto		0	
Muut omat rahastot	2 243	2 243	2 243
Ed. tilikausien voitto/tappio	-502	-664	-760
Tilikauden voitto/tappio	74	-96	-88
Vähemmistöosuus		0	
Pakolliset varaukset		0	
Laskennallinen verovelka		0	
Vieras pääoma (yht.)	13 970	13 280	12 590
Pitkäaikainen vieraspääoma	13 280	12 590	11 900
Lyhytaikainen vieraspääoma	690	690	690
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 788	14 766	13 988

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	0	0	1
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	13 970	13 280	12 590
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	13 200	12 650	11 900
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	4,1	-5,8	-6,1
Sijoitetun pääoman tuotto %	2,4	-5,8	-6,1
Liikevoitto %	19,0	3,4	17,8
VAKAVARAISSUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	11,5	10,1	10,0
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	1,2	1,1	1,0
Quick ratio	1,2	1,1	1,0
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	1 200	1 200	1 200
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	0	0	0
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Kiinteistö Oy Seniori-Saimaa

Yhtiön toimitusjohtaja

Katri Tolvanen

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan kaupunki ja Holiday Club Resorts Oy (HCR) ovat perustaneet Kiinteistö Oy Seniori-Saimaan 12/2010 omistamaan ja kehittämään Tiurun entisen sairaalan aluetta sillä olevine rakennuksineen. Kaupunki omistaa yhtiön osakkeista 68,85 %.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Yhtiön kiinteistöllä ei ole vuokralaista tai toimintaa. Yhtiö on hakenut mahdollisuutta entisen sairaalarakennuksen kehittämisen monipuolisena terveys- ja hyvinvointipalvelujen sekä asumisen kohteena. Kiinteistölle on pyritty löytämään ostaja, joka ottaisi vastatakseen kohteen kehittämisestä asemakaavan mukaisesti. Tois-
taiseksi kiinteistölle ei ole onnistuttu löytämään ostajaa. Tästä syystä yhtiö on hakenut kohteen asemakaavan muuttamista muun muassa niin, että rakennuksen suojelumerkintä poistettaisiin. Yhtiö pyrkii edelleen löytämään kiinteistölle ostajan, joka ottaisi vastatakseen kohteen kehittämisestä.

Vuonna 2023 on tavoitteena päivittää linjaukset ja tavoitteet entisen Tiurun sairaalan tulevaisuuteen liittyen hankesuunnittelun kautta.

Vesikatteen korjaustyötä valmistellaan. Sen jälkeen, kun korjaustyön kustannukset ovat tarkentuneet ja tieto mahdollisista korvauksista saatu, hallitus kutsuu omistajia kuultuaan ylimääräisen yhtiökokouksen koolle päättämään korjaustyön rahoittamisesta.

Yhtiön kiinteistöstä on katkaistu sähkö, lämpö ja vesi, minkä vuoksi rakennuksen tilapäinenkin vuokraaminen on mahdotonta. Vuoden 2020 alusta lähtien yhtiön rahoitus on toteutettu kuluvastikkeiden muodossa. Vuoden 2022 tuloksen ennustetaan olevan negatiivinen noin 4.500 euroa. Mikäli uutta omistajaa kiinteistölle ei löydetä, muodostuu tulos tappiolliseksi vuosina 2023–2025.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Tiurun entisen sairaalan alueen kehittäminen.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuodelle 2023 ei ole suunniteltu investointeja. Yhtiö pyrkii myymään omistamansa kiinteistön, jolloin investoinneille ei olisi tarvetta myöskään vuosien 2024–2025 aikana.

Lappeenrannan kaupunki on perustanut 1.6.2017 Lappeenrannan Toimitilat Oy -konsernin, johon on koottu konsernin toimitilaosaa-
minen sekä konsernin toimitilojen hallinta ja hallinnointi. Myös Kiinteistö Oy Seniori-Saimaa on suunniteltu siirtää Lappeenrannan Toimitilat Oy -konserniin. Muita suunniteltuja rakennejärjestelyitä ei

ole, mutta niille voisi syntyä tarve yhtiön omistuksessa olevan kiinteistön mahdollisen myymisen seurauksena.

Yhtiön maksuvalmiuden turvaamiseksi on syksyllä 2014 jouduttu ottamaan käyttöön rahoitusjärjestely, jossa yhtiön omistajat Lappeenrannan kaupunki ja Holiday Club Resorts Oy ovat vastanneet omistustensa suhteessa (pois lukien tammi-huhtikuun 2016 lämmityksen kulu, josta kaupunki yksin on vastannut) yhtiön toiminnan kuluista sijoittamalla oman pääoman ehtoisina sijoituksina Kiinteistö Oy Seniori-Saimaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon yhtiön toiminnan kuluja vastaavan euromäärän. Vuonna 2016 yhtiölle tehdyt suoritukset kattoivat myös vuoden 2017 toiminnan kulut. Rahoitustarve syntyi jälleen vuoden 2018 osalta ja syntyy myös sitä seuraavien vuosien osalta. Vuoden 2020 alusta lähtien yhtiön rahoitustarve on katettu kuluvastikkeen muodossa. Rahoitustarve katetaan omistusten suhteessa määräytyvillä kuluvastikkeilla. Vuoden 2023 rahoitustarpeen on arvioitu olevan yhteensä noin 160.000 euroa, josta osuudet omistusten suhteessa ovat: kaupunki noin 110.160 euroa ja HCR noin 49.840 euroa.

Yhtiö on kaupungille velkaa noin 115.000 euron suuruisen maankäyttösopimukseen perustuvan maksun. Maksun suorittaminen on siirretty ajankohtaan, jolloin yhtiö on saanut myytyä kiinteistön.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yhtiön toiminnan merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät liittyvät kiinteistön myyntiajan pitkittymiseen. Myyntiaika on pitkittynyt, mistä johtuen edellä kuvattu rahoitusjärjestely on jouduttu ottamaan käyttöön. Asemakaavamuutosta on jouduttu hakemaan samasta syystä. Yhtiön näkökulmasta myös asemakaavamuutoksen

lopputulokseen ja sen lainvoimaistumisen aikatauluun liittyy epävarmuutta. Rakennuksen osissa tapahtuvaan käyttöönottoon liittyvän hankeaihion realistisuutta on tarkoitus selvittää vuosien 2022 ja 2023 aikana. Rakennus on kärsinyt ilkevallasta ja muun muassa vesivuotojen aiheuttamista vaurioista, mitkä osaltaan heikentävät kohteen myytävyyttä. Kattovedet saatiin hallintaan vuosien 2019 ja 2020 aikana tehdyillä toimenpiteillä. Rakennuksen kuntoa tutkittiin syksyn 2021 aikana ja selvitys valmistui alkuvuodesta 2022. Tavoitteena on päivittää rakennuksen kehittämiseen liittyvät tavoitteet hakesuunnitteluprosessin myötä.

Vuosien 2021 ja 2022 aikana rakennuksen kuparikatetta on anastettu huomattavat määrät (jopa noin 1.500 m²), minkä vuoksi yhtiö käynnistää vesikatteen korjaustyön valmistelun. Suojellun rakennuksen vesikaton tulee olla kunnossa.

Rakennukseen liittyy myös turvallisuusriskejä: oviaukot ja lukitukset murretaan toistuvasti ja katolla muun muassa käydään ottamassa valokuvia. Turvallisuuden varmistamisesta on yhtiölle aiheutunut kustannuksia jatkuvasti ja siihen varaudutaan myös vuonna 2023.

Kiinteistö Oy Seniori-Saimaan numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	80	140	160	14,3 %	140	140
Liiketoiminnan muut tuotot		0		0,0 %		
Valmistus omaan käyttöön		0		0,0 %		
Materiaalit ja palvelut		0		0,0 %		
Henkilöstökulut	-7	-7	-7	0,0 %	-7	-7
Poistot ja arvonalentumiset		0		0,0 %		
Liiketoiminnan muut kulut	-95	-166	-198	19,3 %	-158	-158
LIIKETULOS	-22	-33	-45	36,4 %	-25	-25
Rahoitustuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	0	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-22	-33	-45	36,4 %	-25	-25
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-22	-33	-45	36,4 %	-25	-25

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	1 526	1 526	1 526
Aineettomat hyödykkeet		0	
Aineelliset hyödykkeet	1 526	1 526	1 526
Sijoitukset		0	
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	80	34	35
Vaihto-omaisuus		0	
Saamiset		0	
Rahoitusarvopaperit		0	
Rahat ja pankkisaamiset	80	34	35
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 606	1 560	1 561
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	1 474	1 398	1 382
Osakepääoma	1 525	1 525	1 525
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	1 741	1 741	1 741
Ed. tilikausien voitto/tappio	-1 769	-1 835	-1 839
Tilikauden voitto/tappio	-23	-33	-45
Poistoero ja vapaaehtoiset varukset	0	0	0
Pakolliset varukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	132	162	179
Pitkäaikainen vieraspääoma	0	0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	132	162	179
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 606	1 560	1 561

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	69,0	69,0	69,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0,0	0,0	0,0
Henkilöstöä keskimäärin	oto	oto	oto
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	-1,5	-2,3	-3,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	-1,5	-2,3	-3,2
Liikevoitto %	-27,5	-23,6	-28,1
VAKAVARAISUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	91,8	89,6	88,5
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	0,6	0,2	0,2
Quick ratio	0,6	0,2	0,2
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	55	96	110
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	0	0	0
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Wirma Lappeenranta Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Johanna Väyrynen

Yhtiön toiminta-ajatus

Wirma Lappeenranta Oy on Lappeenrannan kaupunkikonserniin kuuluva elinkeinoyhtiö. Toiminnan tavoitteena on uusien työpaikkojen syntymisen edistäminen, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämisen tukeminen sekä elinkeinotoimintaympäristön kehittäminen. Päämääränä on saada Lappeenrannan seudulle uudistuvaa liiketoimintaa ja lisätä alueen vetovoimaisuutta. Wirma palvelee Lappeenrannan seudun yrittäjiä ja yrityksiä sekä kehittää alueen toimintaympäristöä ja kilpailukykyä.

Wirma Lappeenranta Oy:n hanke- ja hallinnointitoiminta täydentää kaupungin organisaatiossa toimivaa Wirma-yrittäjäpalvelua ja konsernihallinnossa toimivaa matkailupalvelua.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Wirma on kaupunkikonsernin määräysvallassa oleva osakeyhtiö. Wirma tuottaa kaupungille ja sen asiakkaille/sidosryhmille kehityspalveluita ja goSaimaa-kattomarkkinointipalveluja. Lisäksi yhtiö voi vuokrata katujunaa kaupungille ja muille toimijoille. Yhtiöllä ei ole henkilökuntaa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Yhtiö suorittaa kaupungille omistajaohjauksen kautta annetut tehtävät.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Katujunan myynti tai korvaaminen muulla ratkaisulla arvioidaan säännöllisesti kaupungin matkailun kehityssuunnitelmien päivitysten yhteydessä.

GoSaimaalle myönnettyjen pääomalainojen arvostus tulee vuosittain tarkistettavaksi.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Wirma Lappeenranta Oy on osakkaana goSaimaa Oy:ssä. Wirmalla on 225.000 euroa pääomalainasaamista goSaimaalta.

Wirma Lappeenranta Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	210	210	198	-5,7 %	198	198
Liiketoiminnan muut tuotot	18	50	0	-100,0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-15	-55	-5	-90,9 %	-5	-5
Henkilöstökulut	-14	-15	-15	0,0 %	-15	-15
Poistot ja arvonalentumiset	-7	-22	-11	-50,0 %	-8	-6
Liiketoiminnan muut kulut	-168	-166	-165	-0,6 %	-168	-170
LIIKETULOS	25	2	2	0,0 %	2	2
Rahoitustuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	-2	-2	-2	0,0 %	-2	-2
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	23	0	0	0,0 %	0	0
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	23	0	0	0,0 %	0	0

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	313	298	287
Aineettomat hyödykkeet	0	0	0
Aineelliset hyödykkeet	60	45	34
Sijoitukset	253	253	253
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	195	207	218
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	20	1	3
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	175	206	215
VASTAAVAA YHTEENSÄ	508	505	505
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	392	392	392
Osakepääoma	150	150	150
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	6	6	6
Ed. tilikausien voitto/tappio	212	235	235
Tilikauden voitto/tappio	23	0	0
Poistoero ja vapaaehtoiset varukset	0	0	0
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	116	113	113
Pitkäaikainen vieraspääoma	100	100	100
Lyhytaikainen vieraspääoma	16	13	13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	508	505	505

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0,0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	0,1	0,1	0
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Konsernin sis.lainat (1000 €)	100	100	100
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	15,5	0,0	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto %	6,1	0,0	0,0
Liikevoitto %	11,7	1,0	1,0
VAKAVARAISSUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	77,0	77,6	77,6
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	12,3	15,9	16,8
Quick ratio	12,3	15,9	16,8
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	210	210	198
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	0	0	0
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Saimaan lentoasema säätiö sr (konserni)

Säätiön toimitusjohtaja

Johanna Väyrynen

Toiminta-ajatus

Säätiön tarkoituksena on tukea ja edistää Saimaan alueen matkailua ja muita elinkeinoja Lappeenrannassa, Etelä-Karjalassa ja Saimaan alueella turvaamalla alueen saavutettavuutta ylläpitämällä ja kehittämällä kansainvälisiä lento- ja muita liikenneyhteyksiä ja niiden vaatimaa infrastruktuuria. Lentoaseman operointia ja muuta sen kehittämistä palvelevaa liiketoimintaa varten säätiö on perustanut Lappeenrannan Lentoasema Oy:n.

Lappeenrannan Lentoasema Oy:n toiminta-ajatus on luoda Lappeenrannan lentoasemalle optimaalinen liikenn rakenne, joka palvelee erityisesti alueelle saapuvia eurooppalaisia matkailijoita sekä luo sujuvat yhteydet Kaakkois- ja Itä-Suomen alueelta Eurooppaan.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Lappeenrannan lentoasema on onnistunut kasvattamaan ja muuttamaan kentän reittivalikoimaa Saimaan ja Suomen matkailumarkkinoinnin kannalta lupaaviin kohdekaupunkeihin. Koronapandemia on kuitenkin vaikeuttanut koko matkailusektorin liiketoimintoja ja lisännyt uudella tavalla kansainväliseen matkailuun liittyviä epävarmuustekijöitä. Vapaa-ajan matkailun toipumisesta on viitteitä, mutta riskitaso säilyy erittäin korkealla. Säätiökonsernin kyky tukea

ja edistää Saimaan alueen matkailua ja muita elinkeinoja säilyy vain Saimaan alueen, Lappeenrannan kaupungin ja valtion tuen kautta.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Säätiö-konsernin tulostavoitteet määritellään omistajaohjauksen kautta. Kaupungin strategian tavoitteiden määrittely on kesken. Vuodelle 2023 on asetettu kaksi tavoitetta, Lappeenrannan lentoasema Oy:n toiminnasta johtuvia vakavia vaaratilanteita ei ole sekä Saimaan lentoasema säätiö sr osalta matkustajamäärätavoite 6.000 (tammi-maaliskuu).

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuosina 2023 varaudutaan investointeihin tarvittaessa. Konserni hakee rahoitusta kaupungilta toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lentokenttä tunnistaa useita riskejä ja epävarmuustekijöitä. Keskeisimmät ovat Venäjän vapaa-ajan matkustajaliikenteen elpymisen puuttuvat näkymät (1), pandemian vaikutukset kansainväliseen matkailuun ja matkustajamäärien positiivinen kehitys jatkossakin (2) sekä matkustajiin liittyvän matkailualuekehityksen vahvistuminen koko Saimaan ja Lappeenrannan lentokentän vaikutusalueella (3). Lisäksi merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät valtion

tukeen lentokentälle ja Saimaan alueen lentoliikennemarkkinointi-
rahoitukseen.

Saimaan lentoasema säätiö sr – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
LIKEVAIHTO	649	835	153	-81,7 %	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	0	1 134	0	0,0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-132	-226	-47	-79,2 %	0	0
Henkilöstökulut	-637	-898	-620	-31,0 %	-680	-680
Poistot ja arvonalentumiset	-39	-40	-40	0,0 %	-20	-20
Liiketoiminnan muut kulut	-911	-801	-746	-6,9 %	-600	-600
LIIKETULOS	-1 070	4	-1 300	-32600,0 %	-1 300	-1 300
Rahoitustuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	0	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-1 070	4	-1 300	-32600,0 %	-1 300	-1 300
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-1 070	4	-1 300	-32600,0 %	-1 300	-1 300

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Pysyvät vastaavat (yht.)	31	40	20
Aineettomat hyödykkeet	8	0	0
Aineelliset hyödykkeet	23	40	20
Sijoitukset	0	0	0
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	583	64	58
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	368	34	30
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	215	30	28
VASTAAVAA YHTEENSÄ	614	104	78
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oma pääoma (yht.)	91	74	32
Osakepääoma	2 823	2 586	5 171
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	0	0	0
Ed. tilikausien voitto/tappio	-1 662	-2 516	-3 839
Tilikauden voitto/tappio	-1 070	4	-1 300
Vieras pääoma (yht.)	522	30	46
Pitkäaikainen vieraspääoma		0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	522	30	46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	613	104	78

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin osuus säätiön säädepääomasta %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön osuus säädepääomasta %	0,0	0,0	0,0
Henkilöstöä keskimäärin	16	17	15
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oman pääoman tuotto %	-369,6	4,8	-2 452,8
Sijoitetun pääoman tuotto %	-369,6	4,8	-2 452,8
VAKAVARAISSUUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Omavaraisuusaste %	14,8	71,2	41,0
MAKSUVALMIUS	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Current ratio	1,1	2,1	1,3
Quick ratio	1,1	2,1	1,3

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä

Kuntayhtymän johtaja

Antti Lehmusvaara

Kuntayhtymän toiminta-ajatus

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä ylläpitää Saimaan ammat-
tiopisto Sampo (jatkossa Sampo). Koulutuskuntayhtymän perus-
tehtävänä on toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämi-
nen. Kuntayhtymä toteuttaa tehtävänsä järjestämällä Sampoissa
ammattilisiin perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin tähtää-
vää koulutusta, työvoimakoulutusta, oppisopimuskoulutusta sekä
henkilöstökoulutusta. Opetusta järjestetään pääosin Imatralla ja
Lappeenrannassa sekä Ruokolahdella. Etelä-Karjalan kunnat ovat
yhdessä sopineet ammatillisen koulutuksen järjestämisestä yhtei-
sessä koulutuskuntayhtymässä.

Sampo järjestää maakunnan kehittymistä ja hyvinvointia edistävää
sekä työelämän tarpeita vastaavaa ammatillista koulutusta. Sampo
antaa opiskelijoilleen valmiuksia työllistymistä, ammatillista kehitty-
mistä ja elämää varten.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio toimintatuottojen kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Uuden strategian mukaisesti kuntayhtymässä siirrytään vuoden
2023 alusta uuteen tiimiorganisaatiomalliin, millä pyritään päätök-
senteon nopeuttamiseen sekä päätösten tekemiseen siellä, missä
on paras tieto tehdä päätökset. Samalla esihenkilöiden määrä supis-
tuu. Uudessa organisaatiossa on yksi johtaja vähemmän sekä neljä

päällikköä vähemmän. Uuden organisaatiomallin toteuttamisen tu-
eksi on koulutettu henkilöstöä useamman vuoden ajan ja koulutus
sekä tiimien tukeminen jatkuu myös toimintavuoden aikana.

Taloussuunnittelun 2023–2025 lähtökohtana on koulutusalojen ke-
vällä 2021 laatimat sopeutussuunnitelmat sekä arvio, että valtion-
osuusrahoitus on 31 miljoonaa euroa.

Vuosikate talousarviossa 2023 on 1,9 miljoonaa euroa ja varausten
ja rahastojen muutosten jälkeen talousarvio jää noin 40.000 euroa
alijäämäiseksi. Tämä katetaan edellisinä vuosina kertyneillä ylijää-
millä.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Ei ole sitovia tavoitteita kaupunginvaltuustoon nähden.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt ta- loussuunnitelmakaudella

Vuonna 2023 valmistuu Lappeenrantaan uudisrakennus, minne si-
joittuu ravintola- ja catering-alan sekä yhteisten tutkinnonosien
opetusta. Rakennukseen tulee myös Lappeenrannan opiskelijoiden
ja henkilökunnan keskitetty ruokala.

Imatralla tapahtuvan koulutuksen tilamuutokset etenevät keväällä
2023 laadittavan tilastrategian mukaisesti. Kuntayhtymän tilaratkai-

sujen toteuttaminen edellyttää kunkin yksikön toimintojen toteuttamista kustannustehokkaasti niin, että yksiköt toteuttavat aiemmin laaditut talouden sopeutussuunnitelmat.

Investointien kokonaismäärä talousarviossa on 3,9 miljoonaa euroa, josta rakennusinvestointien osuus on 2,7 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden 2023–2025 investoinnit yhteensä ovat 22 miljoonaa euroa. Investoinnit katetaan aiemmin tehdyillä investointivarauksilla ja kertyneillä voittovaroilla sekä lainarahoituksella.

Talousarviovuodelle myönnetään lainanottovaltuudet korkeintaan 2,0 miljoonan euron lainalle.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Rakennusinvestointien tarve on kuntayhtymän volyyymiin ja rahoitukseen nähden merkittävä riski. Vuosien 2023–2025 taloussuunnitelmat edellyttävät, että alijäämäiset koulutusalat toteuttavat toimienpidesuunnitelmansa niin, ettei vuonna 2024 ole enää alijäämiä.

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	34 201	35 510	35 653	0,4 %	36 474	37 324
Valmisteveraston muutos	-73	-235	-305	29,8 %	-54	-304
Toimintakulut	-32 061	-33 945	-33 300	-1,9 %	-33 882	-34 687
TOIMINTAKATE	2 067	1 330	2 048	54,0 %	2 538	2 333
Rahoitustuotot	7	7		-100,0 %		
Rahoituskulut	-10	-7	-110	1471,4 %	-226	-467
VUOSIKATE	2 064	1 330	1 938	45,7 %	2 312	1 866
Poistot ja arvonalentumiset	-3 370	-2 677	-2 500	-6,6 %	-2 500	-2 600
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-1 306	-1 347	-562	-58,3 %	-188	-734
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0,0 %		
TILIKAUDEN TULOS	-1 306	-1 347	-562	-58,3 %	-188	-734
Tilinpäätössiirrot	739	552	522	-5,4 %	530	530
Verot		0		0,0 %		
Vähemmistöosuus		0		0,0 %		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-567	-795	-40	-95,0 %	342	-204

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä %	48,62	48,62	48,62
Konsernin omistusosuus kuntayhtymästä %	48,62	48,62	48,62
Henkilöstöä keskimäärin, henkilötyövuosina	398	397	378
Investoinnit (1000 €)	1 047	9 750	3 850
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	1 276	1 005	2 653
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	1 066	1 000	1 100
TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	16,0	20,0	20,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	16 488	14 760	16 192
Lainakanta 31.12., 1000 €	1 276	1 005	2 653
Omavaraisuusaste %	86,0	83,0	83,0
TULOSKASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Vuosikate/ poistot, %	61,2	49,7	77,5
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	106,7	104,6	107,1
KUNTAYHTYMÄKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Opiskelijavuodet	3 269	3 467	3 493

Etelä-Karjalan liitto

Maakuntajohtaja

Satu Sikanen

Kuntayhtymän toiminta-ajatus

Etelä-Karjalan liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden hyväksi elinolojen, kuntien, elinkeinoelämän, kulttuurin ja ympäristön kehittäjänä. Toiminta perustuu aluekehitys- ja maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä liiton perussopimukseen.

Kuntayhtymän tehtävänä on:

1. hoitaa alueiden kehittämisestä annetun lain (1651/2009) 10 §:n mukaiset aluekehitysviranomaisen tehtävät
2. huolehtia alueellaan maankäyttö- ja rakennuslain 26 §:n mukaisista maakuntakaavan laatimisesta ja muista maakuntasuunniteluun liittyvistä tehtävistä ja edistää maakuntakaavan toteuttamista,
3. valvoa maakunnan etua, edistää maakunnan henkistä ja aineellista vaurastumista sekä kestävää kehitystä,
4. vahvistaa maakunnan sisäistä sekä kuntien ja kuntayhtymien välistä yhteistyötä ja toimia maakunnallisena yhteistyöelimenä maakunnan kehittämis- ja edunvalvonta-asioissa,
5. avustaa ja palvella kuntia niiden tutkimus-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa sekä
6. huolehtia muista jäsenkuntien sille osoittamista tehtävistä.

Kuntayhtymä voi olla jäsenenä tai osakkaana kuntayhtymän toimialaan liittyvissä yhteisöissä ja yhtiöissä.

Kuntayhtymä voi sopimuksin ottaa täyttä korvausta vastaan suorittaakseen kuntayhtymän toimialaan liittyvän toimeksiannon muiltakin kuin jäsenkunnilta.

Yleiskuvaus vuoden 2023 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio toimintatuottojen kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Etelä-Karjalan liiton avaintehtävät vuonna 2023 ovat:

1. Edistetään maakunnan elinvoimaa toteuttamalla Etelä-Karjalan maakuntaohjelmaa 2022–2025 rahoituksen sekä asiantuntija- ja verkostotyön avulla
2. Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n valmistelu
3. Edunvalvonnassa vaikutetaan erityisesti hallitusohjelmaan ja sen toimeenpanoon sekä kaakkoisen rajaseudun kehittämisrahoitukseen
4. Organisaation toiminnan ja osaamisen kehittäminen työhyvinvoinnin huomioivalla tavalla sekä hyvä työnantajakuva säilyttäen.

Vuoden 2023 talousarviossa kuntien maksuosuuksissa huomioidaan KVTES-palkkaratkaisun ja eläkemenoperusteisen maksun poistumisen vaikutus. Vuonna 2023 maksuosuuden muutos edellä mainitut seikat huomioiden on noin -1 %. Suunnitelmavuosille esitetään KVTES-palkkaratkaisun vaikutuksen huomioimista kuntien maksuosuuksissa.

Tilikauden 2023 alijäämäksi suunnitellaan 50.000 euroa. Alijäämä katetaan kertyneestä ylijäämästä. Vuoden 2024 ja 2025 talous suunnitellaan tasapainoon.

Toimitilojen hankintaa varten otettiin syyskuussa 2007 lainaa, jota lyhennetään 48.000 euroa vuodessa.

Etelä-Karjalan liitto laskuttaa kunnilta jäsenmaksuosuuksien lisäksi Allergia- ja ympäristöinstituutin perusrahoituksen ja siirtää sen suoraan Allergia- ja ympäristöinstituutille.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023 sekä suunta vuosille 2024–2025

Talousarviossa maakuntavaltuusto hyväksyy liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Valtuustoon nähden sitova erä on talousarvion loppusumma (tilikauden yli-/alijäämä). Kuntalain mukaisesti myös toiminnalliset tavoitteet määritellään sitoviksi ja niiden mahdollisista muutoksista päättää valtuusto.

Talousarviossa esitettävät tunnusluvut muodostuvat suoritettavista, tehokkuutta ja taloudellisuutta ilmaisevista luvuista, toiminnan laajuustiedoista sekä voimavaroja osoittavista tunnusluvuista, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Suoritettavat tavoitteet ja tunnusluvut ovat ohjeellisia. Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut ovat ohjeellisesti sitovia siten, että yksiköiden tulee noudattaa perusteluissa kuvattua toiminnallista linjaa.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Ei merkittäviä investointeja suunnitelmavuosina.

Olenaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat Lappeenrannan kaupungin vastuisiin kuntayhtymään päin, ei ole suunniteltu vuodelle 2023.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimmät riskit toimintaan liittyvät muun muassa henkilöstön kuormituksen hallintaan sekä kuntatalouden vaikeuksien heijastumiseen liiton toiminnan rahoitukseen. EU-Venäjä-rajaohjelman instrumentin päättymisellä on merkittäviä henkilöstövaikutuksia ja haasteena on turvata tarvittava osaaminen Etelä-Karjalan liitossa ohjelmakauden sulkemiseen, vuoteen 2025 saakka.

Etelä-Karjalan liiton numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS % 2023/2022	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	3 730	3 973	3 452	-13,1 %	3 501	3 548
Muut tuotot				0,0 %		
Toimintakulut	-3 469	-4 014	-3 497	-12,9 %	-3 496	-3 544
TOIMINTAKATE	261	-41	-45	9,8 %	5	4
Rahoitustuotot	16	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	-2	-3	-5	66,7 %	-5	-4
VUOSIKATE	275	-44	-50	13,6 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-4	-6	0	-100,0 %	0	0
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	271	-50	-50	0,0 %	0	0
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	271	-50	-50	0,0 %	0	0
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	271	-50	-50	0,0 %	0	0

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä %	51,3	51,3	51,3
Konsernin omistusosuus kuntayhtymästä %	51,3	51,3	51
Henkilöstöä keskimäärin, henkilötyövuosina	37	32	31
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Konsernin sis.lainat (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	288	240	192
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	48	20	20
TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	24,0		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 783	1 402	1 683
Lainakanta 31.12., 1000 €	288	240	192
Omavaraisuusaste %	8,3		
TULOSKASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Vuosikate/ poistot, %	6 875,0	-733,3	-
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	107,5	99,0	98,7
KUNTAYHTYMÄKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023